

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatára
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 708.

A bank-junktim bukása

Irta: Dr. Kmety Károly.

Mit tartalmaz részleteiben az immár késznek mondható gazdasági kiegyezés, azt még jobbra a titok leple fűdi; azért korai volna ma róla bírálatot kockáztatni. Minisztereink egyéniségére tekintve, szívesen hiszünk a jó hírekben, melyek arról szólnak, hogy a kiegyezés reánk az eddigieknél *előnyösebb* és országunk gyarmati helyzete némileg megkönnyebbül általa 1917-ig is. „Egy” mindenesetre bizonyosnak látszik, t. i. az, hogy a vámközösség adott volta, paktumos szükségképisége mellett, jobb lesz a *szereződéses kiegyezéssel*, mint anélkül.

A kiegyezési tárgyalások utolsó napjának nagyjelentőségű ténye, a *bank-junktimnak*, mint a szerződés-kötés feltételének *elejtése* az osztrák kormány részéről és így azon egyedül törvényszerű magyar felfogás győzelemre jutása, hogy a kiegyezési ügyek complexumába a bankkérdés bele nem tartozik, abba belevonni nem szabad.

Görösös makacssággal ragaszkodott a bukott junktimhoz az utolsó pillanattig az osztrák, mert hisz a junktimmal nem a *junktim elvét*, hanem *tudvalevőleg a bankközösség fentartását akarta eleve keresztülvinni*.

A junktim körül való küzdelem tehát tulajdonképp a magyar nemzeti bank és

a bankközösség közötti *létküzdelemmé* vált. Amikor a junktimot megbuktatni, az osztrák raffinirozott támadást visszavetni sikerült, akkor lényegileg a *bank-elkülönítés hívei győztek, nyitva tartván az utat a nemzeti bankhoz, mely utat Beck és társai idő előtt eltörölni akartak*.

Ennek a harcznak megvannak magyar részről a maga rut és a maga emelő és vigasztaló előzményei.

Rutnak és visszataszítónak és szomoruan tanulságosnak kell mondanunk azoknak a magyaroknak szerepét, kik épp a harc hevében a *döntő pillanatokban* hirdették „urbi et orbe”, hogy az osztráknak igaza van, az osztrák kívánság a mi érdekünk, hogy úgy lesz, amint az osztrák Koritovszki rémitget, hogy belepustulunk abba, ha a bankügyben saját lábunkra állunk.

Sorra vonultak föl a bécsi és pesti sajtó német hasábjain a közösségimádó „osztrák-magyar” politikusok, publicisták és *bankkapacitások*, hogy a szaktekintély egész súlyával segítsenek elföldelni a magyar önállóságot a hitelélet terén.

Annyi bizonyos — és ez emelő tünete a bankjunktim megbuktatásánál folyó harcznak — hogy a harcot *Kossuth és a függetlenségi párt szilárd és hajthatatlan magatartása döntötte el javára*. Kossuthé az érdem oroszlan-része, ki igazi alkotmányos érzülettel

folyton a függetlenségi párt ütőerén tartotta egyik kezét, míg a másikkal védekezett és tiltakozott a *jog- és reményfeladás ellen*. Valóságos szikla volt a mi vezérünk, melyet nemcsak a bankközösségért epedő osztrák hullámok nyaldostak és tajtékostak körül, de a közösség eszméinek lidércnyomásától szabadulni nem bíró „*hatvanhetes társak*” kapacitációi is ostromoltak.

Példátlan az a tulzás, az a sötét színezés s a kárhozát minden ördögének falrafestése, melylyel intimidáltak a közös bank hívei; undorító az az üres, pöffeszkedő arrogancia, melylyel leki-csinyelték azokat, kik *csak a tárgyilagoss* mértékkel mérték egy nemzeti bank létesítésének nehézségeit. *Hatvanhetes tudomány emlőn nagygyá lett kapacitások. Mi is láttunk ám ágon varjut!*

Szerencsése az országnak, hogy sem Kossuth, sem a függetlenségi párt nem hátráltak meg a képtelen gyermekmeseiktől és *szakértelem és jellem alapján* állva rendületlenül megálltak igazunk mellett.

A junktim bukása erős záloga annak, hogy 1910 végén megszűnik grasszálni felettünk az idegen bank. Kossuth és a függetlenségi párt most tanusított szilárd magatartása biztosíték arra, hogy a *Bank ügyben* jog és érdekeladó megoldás nem következhetik. Mi hiszszük, hogy nem mehet át oly metamorphosison a függetlenségi párt, hogy bárkinek ked-

Szeöts Endre szerencsése.

Irta: Viola Eteleka.

Szeöts Endrének világéletében se volt szerencsése semmiben. Eladósodott gentry-familiának volt a legidősebb tagja s a család minden gondja, baja az ő fejét nyomta. Ő adta férjhez a két húgát, ő járatta az egyetemre öcsesét s egy vén szőlőt nagynénjéről is ő gondoskodott, amennyire zavaros vagyoni viszonyai engedték. A barkadini pusztá volt egyetlen jövedelmi forrása, az a nagy hepe-hupás darab föld, elhanyagolt szántóföldjeivel, dudvás ugaráival s kivágott árkécsosáival, amelyen, amikor Szeöts Endre mint apai örökséget átvette, düledezőfélben volt a lakóház s az istállók falait is belülről csapkodta az áprilisi eső.

A körülötte fekvő földeket javában parcellázta egy fővárosi parcellázó-vállalat, s a parasztság két-háromszoros árat is megadott egy-egy jól termő holdért, csak ő nem gondolhatott semmiféle előnyös üzletkötésre. A hitelezők oly sürgősen követelték az adósságok kiegyenlítését, hogyha csak valahonnan a láthatatlan és ismeretlen távolból nem érkezik segély, úgy bizony maholnap hozza a hivatalos lap a barkadini bírtok árverését.

Első helyen a „Nagyváradai földhitelintézeti bank” terhelte meg vagy nyolczvanezer koronával, második helyen az „Első bihari konverziós bank” adott rá ötvenezer koronát s azonkívül egy csomó magánváltója is volt forgalomban. Hiába járta a határt már kora hajnalban szegény Szeöts Endre, hiába számolgatott még a kései esti órákban is, nem tudott ő törleszteni semmit.

Egy tikkasztó júliusi délutánon ott ült a muskátli virágágyak közt, a hajnalával befutott világóriában s böngészte az újságot, hegyről-tövére végigbetűzve, nem-e akadna valami jó üzlet benne. Már betéve tudta a tiszta választásokról szóló vezércikket, az asszonyi hütlenséget tárgyaló tárczát, a nyaralás című entrefilet, a személyi híreket, a napi újdonságokat, a börzeárfolyamokat, s már éppen az apróhirdetések rovatát futotta végig, amikor egy csinos betűkkel nyomtatott hirdetésen akadt meg a szeme. Elolvasta kétszer is, hitetlenül, csodálkozva, de bizony ott állt az tagadhatatlannal, el-töríthetetlenül.

„Uri családból származó szép leány, kétszázezer koronányi tőkével férjhezmenni चाहत fiatal, bátor, előkelő földbirtokoshoz. Komoly ajánlatok Rouen, poste restante intézendők.”

Szeöts Endre letette a lapot a zöldmázos asztalra s révedező szemekkel bámult maga elé. Hátha, hátha most topann elébe a szerencse! Hiszen fiatalnak még elég átal ő, bátorság dolgában is felveszi akárkivel, no meg a családja előkelőségén már éppenséggel nem eshetik kifogás. Kétszázezer koronányi tőke! Mi mindent lehetne azzal kezdeni! Egyszerre lerázhatná a „Nagyváradai földhitelintézeti bank”-ot meg az „Első bihari konverziós”-at is. Rendbeszedné az öreg kuriát meg a gazdasági épületeket, meg-nagyobbítaná a birka-állományt meg a tejgazdaságot s azonfelül még asszonyt is kapna a házhoz, szépét, fiatalit, uri családból valót, aki rendben tartaná a sok léha cselédet s törödnék

a szöllővel, a veteményeskerttel, a baromiudvarral.

Estére, mikor fáradtan, törődötten belevette magát a recsegő tölgyfaágyba, már egész világosan látta maga előtt az új asszonyt szép aranyszőke hajjal, karsu, hajlékony alakkal, tenni-venni a kitarozott házban, s hosszú idő után először aludt el boldog mosolylyal az ajkán.

Másnap kora reggel megfogalmazta a levelet. Megfogalmazta nyolczszor is, tízszer is, míg végre déltáj piros pecsétet borítékot adott át a tehenész fiának — aki a barkadini postást képviselte — hogy fusson, ahogy csak a lábai bírják, a falubeli postára. Aztán ismét nekiállt a munkának. Olykor füttyörészve, reményteljesen járta körül a nádat, máskor meg lehorgasztott fővel, reményvesztetten gázolt keresztül a kasszálón, leste a postát, leste a szerencsét. Mire a hét vége felé hajlott, már olyan ideges volt, mint valami hiszterikus primadonna.

Végre, a vasárnapi harangzúgással megérkezett a várva-várt levél. Francia volt a bélyeg rajta s az irás kemény, energikus. Szegény Endre megforgatta reszkető ujjai között s alig bírta felszakítani a vastag, sárgás vászonpapirost. Belül ugyanaz az erős, férfias betűvetés, alig néhány sor, csakhogy idegen, francia.

Szeöts Endre megvakarta a füle tövét s csak annyit mondott, hogy „baj, baj!” Azután megtönte a kurta pipáját s erős akarattal emlékeztetébe idézett minden szót abból az időből, amikor még a piszeorru mademoisellel tanulgatta hogy: j'ai, tu as, il a. Nehezen ment nagyon, de végre a latin tudása segítségével mégis csak kísütött annyit, hogy a hölgy francia s figyelmez-

véért megújítsa az *Osztrák-Magyar Bank* lejáráó szabadalmát.

A kiegyezés becikkelyezése után a magyar jegy-bank létesítésének komoly és semmikép sem könnyű művét haladéktalanul kezdje meg Kossuth. Három teljes esztendő áll rendelkezésünkre. Nem tulságosan hosszú, de nem is nagyon rövid idő. Ennyi idő alatt az európai pénzpiacz kaleidoskopszerűleg változni fog jobbra is balra is. Éber figyelemmel és okos elszántsággal ragadjuk meg a nekünk kellő helyzeteket. Ha komolyan akarjuk, a nehézségek egymás után félregördíthetők és mikorra a *Nemzeti bank* felállításáról szóló törvényjavaslatot legkésőbb 1910 folyamán megszavazzuk, — meg merjük jósolni, — hogy elhallgatnak az osztrák segédcapatokat képező magyar „szaktekintélyek” is és a függetlenségiak Columbuskép hallani fogják tőlük, hogy hiszen „így mi is meg tudtuk volna csinálni.”

Kossuth Ferencz elévülhetetlen érdemét, melylyel az osztrák bankjunktímot kivégezte, akkor és azután fogjuk csak igazán teljes nagyságában meglátni és meghálálni.

Budapest, október 7.

Az alkotmánybiztosítók és a trónörökös. A „Berliner Tageblatt” vasárnapi számában egy Bécsből keletkezett tudósításban ismét az alkotmánybiztosítókról és az ezek miatt a király, illetve Ferencz Ferdinánd trónörökös és gróf Andrássy belügyminiszter között felmerült ellentétéről ír. Ismerteti az alkotmánybiztosítókról szóló törvényjavaslatokat s azt mondja, hogy főleg a közgazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló javaslattal szemben fejezte ki aggodalmait a király s azt a kijelentést tette, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös is a korona jogai ellen való támadást lát a javaslat egyes intézkedéseiben. Gróf Andrássy ekkor engedélyt kért a királytól, hogy a trónörökösnek egy előadást tarthasson erről a dologról, amibe a király beleegyezett s így történt meg Andrássy nagy feltűnést keltett audienziája a trónörökösnel. A trónörökös nyugodtan meghallgatta gróf Andrássyt, azután azonban kijelentette,

teti őt, hogy Rouenban nem tudnak magyarul. Hát bizony erre gondolhatott volna ő is. Mind-egy, megtörtént, már most nyélbe kell ütni, majd ír ő francziául is, ha kell. A tisztartójának van egy huga, tud az valamicskét francziául, meg aztán hozat szótárt is Váradról. Harmadnapra meg is jött a szótár és negyednapra már utban volt a levél Rouen felé. Szeőts Endre büszkén, önelégülten fújta a füstöt a szunyogok közé. Azután újból peregtek a napok lassu, várakozásteli egyhangúságban, míg végre ismét beállított a sárgás vászonpapír-boríték az erős, férfias írással s az idegen bélyeggel. Fel is vágta nyomban nagy óvatossággal a vadászbicska hegyével. A levélpapírosnak mind a négy oldalát befedték a nagy gömbölyű betűk, ami azért tartalmilag nem jelentett valami nagyon sokat, mivel egy sorban alig fért el több két-három szóval. Kedvesen írt az idegen dáma, finom, előkelő bájjal, eimondta, hogy egy nyugalmazott ezredesnek a leánya, hogy bejárta már egész Európát s Amerika nagyobb városait is, hogy Magyarországot csak a híres cigányzenéből, meg a híres asszonyairól ismeri, hogy örül valami közelebbit meg tudni róla s türelmetlenül várja Szeőts ur levélét.

Endre nagyon meg volt elégedve az első lépés eredményével s most már a szótár és a tisztartó huga segítségével vaskos, kimerítő írás ment Rouenba.. Meg is jött rá a válasz nyomban, ugyanolyan vaskos, ugyanoly kimerítő, csak-hogy míg a magyar leveleken valami ködös, buskomor pára lebegett, addig a francziák tele voltak gondtalan derűs jókedvvel.

Sűrűn váltakoztak már most a levelek, mind szorosabban fűzve Rouent Barkadinhoz s a hangjuk egyre melegebb, egyre barátibb lett.

hogy mindent megtesz, hogy ezek a javaslatok a magyar parlament elé ne kerüljenek s rögtön a királyhoz ment, akinek felfogását előadta. A magyar belügyminiszter egyelőre ugyan nem kapott előterjesztésre visszautasító választ, de felhatalmazást sem javaslatának a parlamentben való előterjesztésére. Gróf Andrássy azonban áll vagy bukik javaslatával s miután az egész minisztérium szolidáris vele, általános válság lehetne ebből a dologból. Bécsben azonban nem óhajtanak ilyen válságot most, mielőtt a koalíció a paktum feltételeit nem teljesítette, vagy az általános választói jogot törvénybe nem iktatta. Hogy azonban lehetséges lesz-e ezt a válságot megakadályozni, ez olyan kérdés, melyre senki sem mondhat határozott igent.

Pártunk és a kiegyezés.

Budapest, október 7.

Ma, amikor a kiegyezési tárgyalások sikere kétségtelen s a javaslatok egy félhivatalos híradás szerint már az államnyomdában vannak, az osztrákoknak egyszerre megjött a hangjuk. Sok mindenre el lehetett a magyar nemzet készülve, de arra csakugyan nem, hogy Bécsben a kiegyezés létrejöttét a függetlenségi párt vereségének fogják fel. Pedig az történt s a bécsi sajtó egy része már el is parentálja a függetlenségi törekvéseket.

A megállapodásokat nem ismerjük s így mi sem, az osztrákok sem tudhatják, hogy ez a kiegyezés jó-e, rossz-e, de az mindenestre kétségtelen, hogy belőle több haszna lesz Ausztriának, mint Magyarországnak. Maga a N. Fr. Presse is a megelégedés hangján kiált fel: „Tíz évi nyugalom, politikai gondtalanság s biztos alap az ipar számára. Ez sok.” Hogy az osztrákokból kitör az öröm, hogy a megelégedettség olyan leplezetlen formában nyilvánul náluk, ez nem lephet meg senkit, hisz nyilvánvaló volt, hogy a vámközösség, a forgalom szabadsága s gazdasági lekötöttségünk nem nekünk kellett, hanem az osztrákoknak. De meglephet az a rövidlátás, amelylyel a magyar politikai helyzetet ebből az alkalomból bírálgtatják.

A függetlenségi és 48-as pártot eddig

A nyolczadik vagy kilenczedik levél után, mikor a hölgy már megbizonyosodott róla, hogy Endre bátor, fiatal, előkelő uriember, Endre viszont megbizonyosodott arról, hogy a kétszáz-ezer koronányi tőke nem valami absztrakt, sőt ellenben, nagyon pozitív, nagyon biztos dolog, arczképet váltottak egymással. Endre e célból direkt felutazott Váradra s a nagyobb hatás kedvéért diszmagyarban vetette le magát. A mente kaczkiasan a vállára vetve, kócsagtollas süvegje a homlokába nyomva.

A kisasszony képe mélyen kivágott estélyi öltözetbeni Makart-kép volt. Szép nő volt nagyon, szép és fiatal, habár nem felelt meg annak az ingó-bingó szöke ábrándképnek, melyet Endre alkotott magának róla. Széles vállu volt és természetes, kacsu derékkal, domboru csipőkkel. Az orra egyenes, a szeme nevető, de a szája, az álla, férfiasan komoly, határozott. A dús hajáról azt írta, hogy olyan fekete, mint a csillagatlan éjszaka.

És Endre beleszeretett ebbe a csillagatlan éjszakába. Róla álmodozott éjjel, rágondolt a napnak minden szakában s olyan szerelmesen sóvárgó leveleket küldött felé, hogy önmagának is könybe lábadt a szeme, amikor átnította őket. A fényképet pedig szép vöröses mahagóni-tokba tette s odaállította íróasztalára a gazdasági naptár és az aneroid közé.

Végre oly közel hozta már őket egymáshoz a sok írott betű, hogy csak a jegy- és a csókváltás hiányzott. Endre diszkrétén sürgetni kezdte a dolgot, mire a hölgy röviden és világosan csak annyit felelt, hogy: jöjjön.

Endrét ez a felelet kissé megdöbbenette. A barkadini alsó tanyán javában folyt a cséplés s ugyan már kicsoda gazda az, aki ilyenkor csak

nem bántotta a hiuság, ezután sem fogja bántani. Az áldozatkészségnek, a politikai érettségnek másfél év óta annyi fényes bizonyítékát adta, hogy megjegyzés és boszankodás nélkül térhet napirendre az osztrák ki-rohanások felett, de egy tanulságot azért merithetnek a párt vezeterei azokból a cikkek-ből, amelyek a vasárnapi bécsi lapokban a függetlenségi pártról megjelentek. Nem Ausztria és nem Magyarország, nem az osztrák és nem a magyar kormány diadala szerintük a kiegyezés, „hanem a birodalom dualisztikus alkotmányáé”. Az új kiegyezés — mondja a N. Fr. Pr. — a dualizmusnak nagy diadala egy többséggel szemben, mely a szétválásra és personálunióra törekszik.

Ez az a pont, amelyet az egész magyar nemzetnek vissza kell utasítania. Tisza István és utóbb Fejérváry Géza kormányai a külfölddel a magyar parlament megkérdezése nélkül, sőt egyenes tiltakozása ellenére, kereskedelmi és vámszerződéseket kötöttek s mikor nyilvánvaló volt, hogy azokat a magyar parlament soha és semmiféle körülmények közt elfogadni nem fogja, mert Ausztria és Magyarország közt nem hajlandó tovább a vámközösséget fentartani, Fejérváry azokat a külföldi szerződéseket „szükségrendeletek” formájában, tehát oly formában léptette életbe, amely forma addig a magyar közjogban ismeretlen volt s amely esküvel erősített alkotmányunkba ütközött. És mikor a Fejérváry-kormány lejátszotta kis játékait és a jelenlegi kormány vette át az ügyeket, a király a külföldi államokkal szemben „személyes garanciát” vállalt, hogy a magyar parlament azokat a szerződéseket fenn fogja tartani s azokkal együtt a közös vámterületet is Ausztriával.

Mikor alkotmányunk megmentéséről volt szó a szabad portyázókkal szemben, a jelenlegi kormány nem helyelkedhetett arra az álláspontra, hogy inkább engedik tönkre-menni az ország alkotmányát, inkább az egész külfölddel vámháborút folytatnak, de a közös vámterületet nem újítják meg 1917-ig. A kormány tehát akkor, mikor az ügyek vezetését átvette, kényszerhelyzet

egy napra is távozni tud hazulról. Még egy napra se, hát még egy leányzó, kegyetlen hosszú utra, ki, idegen országba, bizonytalan időkire. Nagy sor az. Endre meghányta-vetette a dolgot, elgondolkodott rajta napokig, majd így tervezett, majd meg úgy határozott, míg végre megírta a dolgot úgy, ahogy volt, természetesen egész egyenes nyíltságával s még csak annyit fűzött hozzá, hogy miután ismeretségük olyan szokatlan módon kezdődött s neki a várás már igen nagyon nehezére esik, hát fejezzék is be szokatlan módon. Beszélt aztán még tőle telhető ékesszólással szerelemről, házasságról, a barkadini plébánosról s előítélet-mentességről s kérte, igen szépen kérte gyönyörűséges aráját, hogy jöjné el egyszerűen Barkadinba s esküdnének meg itt mihamar csendben, boldogságban.

A levél elküldtével erős lelkiuradalásokat érzett, vajjon illő volt-e így cselekednie s szerette volna meg nem történné tenni ezt az utolsó cselekedetét. Hiába, késő volt már s nem tehetett egyebet, mint hogy várt, várt, nyugtalanságban, izgalomban.

Postafordultával megjött a lakónikus válasz: „Ígaza van, a napokban jövök, üdvözlöm Barkadint és kedves gazdáját.”

Endre majd beleszédült a nagy boldogságba. Se éjele, se nappala nem volt többé. Várt . . . várt . . .

Egy füledt, forró párakkal telt alkonyaton gondolataiba mélyedve jött be a tanyáról. A sárga vászonkabátja tele polyvával, napbarnított arca poros, verejtékes.

Amint befordult a szérüskertbe, azonnal feltűnt neki, hogy az ökrök nincsenek az itatónál. Hívta a béreseket; nem válaszolt senki, az egész tanya mintha kihalt volna. Kinyitotta a nagy,

előtt állt. De azért a kormány nem adta fel a harcot. Apponyi Albert a függetlenségi pártban szept. 18-án este kijelentette, hogy a magyar kormány a külföldi szerződések megváltoztatására lépéseket tett s igyekezett a külföldet megnyerni arra, hogy a szerződéseket fentartsa arra az esetre is, ha Ausztria és Magyarország közt január elsején a forgalom szabadsága megszűnnék, de a külföld ebbe nem volt hajlandó beleegyezni. A magyar kormányt tehát a külföld ellenséges magatartása s a király „személyes garanciája” presszionálták arra, hogy Ausztriával 1917-ig a vám- és kereskedelmi közösséget fentartsa. Ezt Ausztriában is nagyon jól tudják, vagy legalább tudniok kell. Minthogy pedig a közösség fentartására erőhatalommal vagyunk kényszerítve, igazán nem tudjuk, minő alapon állítják most az osztrákok, hogy a kiegyezés létrejött a dualisztikus alkotmány diadala s hogy a dualizmus belső ereje és belső igazsága az, amely a függetlenségi pártnak a kormányban levő vezéreit a kiegyezés megkötésére birták.

A kiegyezést a két kormány megkötötte, de a két parlament az egyezséget nem szankcionálta. Ki tudja, nem fog-e megisméltódni az az eset, mely a Széll-Körber-féle kiegyezésnek jutott osztályrészül. Hisz a megállapodásokat még csak a kormányok ismerik és a legnehezebb dolog a kormányok részére hátra van, t. i. megnyerni az egyezés számára a két parlament többségét. De még abban az esetben is, ha ez megtörténik s ha a kiegyezési javaslatok törvényerőre emelkednek, még akkor sem lehet a dualizmus diadaláról beszélni. Mert mindennél világosabban beszél az a tény, hogy, egy tíz évre szóló kiegyezés létrehozása tizenöt évig tartó szakadatlan tárgyalások és provizórium után sikerült s hogy ennek a tíz éves kiegyezésnek létrehozása hét magyar és hat osztrák kormányának egész munkáerejét, egész energiáját igénybe vette s az akkor is csak annak a presszióknak folytán jöhetett létre, mely a király „személyes garanciája”

régi kert rácsos kapuját s a kertészt, a szolgáját szólította. Nagy ijesztő csend. Csak mintha a házfélől hallott volna idegenszerű hangokat. A fürdőház mögött volt valami: egy sárgára festett hosszú vagon. Endre agyán, mint a villám cikázott át: a menyasszonyom, a menyasszonyom! De hiszen ez különköcsi! Hát olyan rettenetes előkelő dáma volna! Szinte megfagyasztotta ereiben a vért ez a gondolat.

Berontott a ház üveges tornácán keresztül a lakoszobába s itt egyet fordult a saját tengelye körül, szédülve hátrált s lehunyt szemmel dőlt neki az ajtó kerestűjének.

Amit látott, rettenetes volt.

A zöld ripsz-diványon trónolt a Makart-fotográfia gyönyörűsége, megelevenedett képmása, kis, kámpós vasbottal kezében s körülötte tizenkét ordító, aranybarna himroszlán.

Egy kurta szavára az éktelen bömbölés szelid dörmögéssé változott s a nagy bestiák nyaldosva csuszták körül szép gazdájukat.

Endre agyában rémségesen világosodott meg minden. Ez volt hát a kétszáz ezer koronányi tőke! A tizenkét dresszírozott oroszán? Ebből ugyan leadhat ötöt a „Nagyvárad Földhitelintézetnek”, négyet az „Első bihari konverziósnak”, a többit pedig felhajthatja a bihari marhavására. Szemei csillagokat hánytak.

Ekkor úgy érezte, hogy puha asszonyi kéz simogatja arcát, homlokát. Ólmos pillái megnyitak. Két szép mosolygós szem mélyedt az övébe s dallamos, fiatalos hang sugta a nevét, úgy ejtve azt ki, hogy: André.

És ő megfogta azt a szép fejet, odahuzta szíles mellére s ott tartotta, hosszan, csendesen.

Egy him oroszán hangosan felordított...

és a külföldnek Magyarországgal szemben tanusított ellenséges magaviseletében van s amely szinte még a reményét is megszünteti annak, hogy egy újabb kiegyezés 1917 után létrejölessen.

Ha csakugyan a dualizmus belső ereje lett volna az, amely Magyarországot arra kényszerítette, hogy a kiegyezést Ausztriával megkösse, akkor nem lett volna olyan óriási a felháborodás Magyarországon még csak a kísérlete ellen is annak, hogy egy hosszulejárati kiegyezést kössünk s hogy 1917-en túl is bárminő formában lekössük magunkat s akkor semmi esetre sem foglalt volna állást az egész magyar közvélemény a közös jegybank ellen.

Mi ugyan nem igen törődünk azzal, hogy a kiegyezés létrejöttét a dualizmus diadalának tulajdonítják az osztrák birodalmi egység fanatikusa, de kettőt tudunk. Az egyik az, hogy minket csak a legnagyobb, a legbrutálisabb presszió birt arra, hogy Ausztriával a kiegyezést 1917-ig megkössük, a másik pedig, hogy ez az utolsó kiegyezés, ami alkotmányos formában belekerülhet a magyar törvénykönyvbe.

A kiegyezés megkötése.

— A két miniszterelnök holnap aláírja. —

Budapest, október 7.

Az utolsó számításokat végzik most a kiegyezés munkáján. Egész éjjel dolgoznak a szakelődök, akik tegnap is, ma is szakadatlanul tárgyaltak, hogy elvégezzék a szöveget és a kétnyelvű szöveg összeegyeztetését. Holnap reggelre készen lesznek ezzel is és délelőtt a két kormány tagjai, még egyszer felülvizsgálva az írásba foklaltakat, megállapítják, hogy a szöveg megfelel a megállapodásoknak. Ez a munka holnap még az egész napot igénybe fogja venni és este aztán a két miniszterelnök aláírja a meggyezést. Ezzel a kiegyezés véglegesen meg van kötve és most már a parlamenti tárgyalás, illetve a törvénybeiktatás marad hátra. Ezt fogja Wekerle és Beck szerdán a királynak is bejelenteni, aki különben már szombaton este nagyon megörült a kiegyezés megkötésének hírére.

A kiegyezés tartalma még ismeretlen. A két kormány úgy határozott, hogy e hónap tizenhatodikán terjesztik a kiegyezési törvényjavaslatokat a parlamentek elé, addig azonban becsületűsóra a legszigorubb titoktartást fogadták a tárgyalások összes résztvevői. Meg kell tehát nyugodni — és minden magyar ember meg is fog nyugodni — abban, amit Kossuth Ferencz mondott tegnap Körmenden, a Kossuth-szobor leplezése alkalmából rendezett diszebeden. Különös véletlen, hogy éppen Kossuth Ferencz, a tárgyaló miniszterek egyike, aki egyszersmind a parlament legnagyobb pártjának elnöke, volt először — és pedig közvetlenül a tárgyalások befejezése után — abban a helyzetben, hogy a nyilvánosság előtt kijelentéseket tegyen a kiegyezésről. És ha Kossuth Ferencz a megegyezés tartalmának ismertetése előtt azt mondhatta, hogy a kiegyezés olyan, hogy Magyarország érdekeire éppen olyan figyelemmel van, mint Ausztria érdekeire, mindkét állam lakossága megnyugodhatik ebbe. A függetlenségi párt pedig bizalommal megszavazhatja azt a kiegyezést, amelyről Kossuth Ferencz halhatatlan atyja szobrának talpzata mellett azt mondja, hogy semmi magyar szempontot

és különösen függetlenségi szempontot nem adott fel.

A függetlenségi párt tagjai különben megnyugvással vették tudomásul a kiegyezés megkötését, bár általában tartózkodó álláspontot foglalnak el. Ezt az utolsó kiegyezést a paktumhoz hiven megszavazzák, de csak ha tartalmilag megfelelnek találják.

Ausztriában sem fog nagy nehézségeket okozni a kiegyezés parlamenti elintézése. A pártok vezetőivel már megkezdődtek a tárgyalások és a kiegyezés sorsa a kabinet rekonstrukciójával van összekötve. Azt hiszik azonban, hogy miután a kiegyezés Ausztriára nézve elsődrendű szükségességet képez, a parlamentben nem fognak keresztülvitele elé akadályokat gördíteni.

Az utolsó munkálatokról és a vele összefüggő eseményekről tudósításunk a következő:

Kossuth Ferencz a kiegyezésről.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, a függetlenségi párt elnöke és vezére, volt az első, aki a nyilvánosság előtt nyilatkozott a kiegyezésről. Tegnap Körmenden a Kossuth-szobor leplezése alkalmából rendezett ebéden ugyanis a következő beszédet mondotta:

— Tisztelt uraim! Azt mondotta Bezerédj főispán, tisztelt barátom, hogy nehéz időkben mindig küldött az Isten vezért a magyarnak. Ezen igazmondásnál még igazabb az, hogy nehéz időkben küldött belátást, hazafiságot, politikai érettséget. (Igaz! Ugy van!) Néha fegyverrel, máskor észszel kellett a magyar nemzetnek küzdenie; olykor a férfibátorságra, máskor pedig a férfias mérsékletre, a kitartásra, az állhatatosságra, a bölcseségre kellett bízni a haza sorsát. Ilyen helyzetben vagyunk ma is, midőn nem fegyverrel kell küzdenünk, és mégis élet-halálharcot kell vívunk, rossz viszonyok között, nehéz körülményektől környékezve. (Igaz! Ugy van!) Az ország anyagi helyzete súlyos. Támadják nemzetünket a kül- és belső ellenségek egyaránt. Azok is, ezek is ki akarják használni nehéz helyzetünket s emellett oly nagy krónikus betegségek ástak alá a nemzet testét, mint például a kivándorlás, amely nemzeti vérvesztéssé fajult már. (Igaz! Ugy van!) Nekünk, kiket a helyzet a nemzet élére állított, megnehezítette helyzetünket az, hogy egy törvénytipró kormány rombolását kellett kitatarozni, évtizedek mulasztását kellett egyszerre pótolni s a velünk szemben rohamosan emelt igényeknek kellett eleget tenni. S midőn a helyzet nehézségei a legjobban tornyosultak, meg kellett kezdeni Ausztriával a kiegyezési tárgyalások terén azt a hosszú mérkőzést, amelyben alig volt más erőnk, mint ügyünk szentsége és igazsága, hazafiságunk nagysága és akaratunk törhetetlensége. (Zajos éljenzés és taps.)

A történelem meg fogja ítélni, hogy e nehéz helyzetben teljesítettük-e kötelességünket. Az én szigorú bírám, saját lelkiismeretem, azt sugja lelkemnek, hogy igen. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Tudom, hogy a nemzet vezéreitől megkívánja, hogy előlíriának példával a munkásságban, példával a komolyságban, az önmérséklésben, az eszközök gondos megválogatásában, példával annak megfontolásában, mi viheto keresztül, mi nem, milyen fokig feszithető a hur, milyen eszközöket, milyen fegyvert, mikor és milyen mérvben kell felhasználni és példával első sorban azzal a lankadatlan munkássággal, amely egyedül képes — ha kellő tudással és komolysággal párosul — a győzelmet biztosítani a XX-ik század békés harcaiban. (Lelkes éljenzés és taps.)

Tisztelt uraim! Mindezt alkalmaznunk kellett az osztrák kormányval folytatott azon tárgyalásoknál, amelyek a főbb pontokra nézve tegnap este meggyezésre vezettek, úgy hogy késznek mondható a kiegyezés. (Zajos felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) Sajná-

Iom, uraim, hogy éppen erre nézve keveset hallhatnak tőlem, mert ily fontos ügyben más helyen és nem ünnepi asztal mellől kell a kormánynak nyilatkoznia. Annyit azonban mondhatok, hogy az igen nehéz feladatot, mely sokáig megoldhatatlannak látszott, sikerült végre megoldanunk, úgy hogy Magyarországnak is, Ausztriának is ki legyenek elégitve az adott helyzetben támasztható igényei, vagyis más szóval, hogy a kiegyezés, az adott helyzetet tekintve, jó legyen Magyarországnak és jó legyen Ausztriának. Ennek természetesen így is kell lennie, ha azt akarjuk, hogy a kiegyezés megfeleljen céljának és békés anyagi fejlődést biztosítson a két államnak. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Midőn azt mondom, hogy a kiegyezés Magyarországnak is kedvező, ezzel jeleztem azt is, hogy nem lettek feladva a magyar szempontok, tehát a magyar nemzet többségének, a függetlenségi pártnak szempontjai sem. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Adja az Isten, hogy a kiegyezés tíz évre biztosítson békés fejlődést hazánknak és hogy azok, kik majdan követni fognak minket a kormány padjain, tudjanak élni azzal, amit hazánkban megszerezünk, nem irigyelve azt, amit cserében Ausztria kapott, mert egyoldalú előnyök nem békét, hanem gyűlöletet, nem gyarapító munkát, hanem romboló küzdelmet jelentenek. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Gondviselőszerű ténynek tartom azt, hogy azon igen fontos eseményt, amelyről az imént szólottam, éppen ma, Kossuth Lajos negyvenharmadik szobra mellől jelenthetem be, akinek emlékét azért őrzi meg minden hű magyar kebel, mert az ország jogaiért küzdött egy hosszú életen át és nemcsak második honalapítója volt a nemzetnek, hanem a korszerű közgazdasági élet megteremtője is, ennek utjelző prófétája. Öröködjék nagy szelleme felettünk, kik más körülmények között és más fegyverekkel, de ugyancsak azért a hazáért küzdünk, amelynek ő egész életét szentelte. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

A szoborállító Körmentre üritem poharamat és kérem az Isten áldását e városra, e megyére, e hazára. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Az utolsó munkálatok.

Tegnap és ma, mondhatni, permanenciában volt a kiegyezést tárgyaló két kormány. A részletkérdések megvitatása, és a szövegezés volt a két nap munkája. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter tegnap Körmenten volt s még ma délelőtt sem vehetett részt a tanácskozásban, de Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Popovics, Sztérényi és Mezőssy államtitkárok csaknem állandóan együtt voltak az osztrák urakkal.

Az államtitkárok a szakreferensekkel együtt több bizottságra oszolva végezték a szövegezés munkáját, részben a miniszterelnökségen, részben a pénzügyminisztériumban. A nagy fáradtságot és körülményes igénylő munka már annyira haladt, hogy ma délelőtt az államnyomdában az egyes részletek szedését már meg is kezdhették.

Tegnap délelőtt a tárgyalások délelőtt 11 órától 1 óráig tartottak s eredményük egész sor még függőben levő részletkérdés tisztázása volt. A legtöbb nehézséget ezuttal az állategészségügyi egyezmény okozta, amelynek megszövegezésével nem is készültek el a délelőtti tárgyalásokon. Ezenkívül a vasúti tarifákra vonatkozó megállapodások stipulálása adott sok munkát a tanácskozónak. Koritovszki lovag osztrák pénzügyminiszter fél tizenkét órakor átment a miniszterelnökségre a pénzügyminiszteri palotába, ahol Popovics Sándor államtitkárral tanácskozott hosszasan a még függőben maradt állampénzügyi kérdésekről. Mindezekben a kérdésekben most már teljes megegyezés jött létre a két kormány között.

A két miniszterelnök délelőtti tanácskozásán a külkereskedelmiszerződések

megkötésének formája és a kiegyezés parlamenti tárgyalásának módja került megvitatásra. A két kormány néhány nappal ezelőtt ugyanis a külkereskedelmi szerződések külső formájára vonatkozó tárgyalásokat függőben hagyta és elhatározta, hogy ezeket Bécsben fogja folytatni Aehrenthal báró külügyminiszter bevonásával, miután itt a külügyi tárca hatáskörébe tartozó ügyekről van szó. Most, hogy a kiegyezés végső munkálatain dolgoznak, a miniszterek nem akariák munkájukat abbahagyni s nem akarnak a kérdéseknek (a külkereskedelmi szerződés 2-3. pontjának) végleges rendezése miatt Bécsbe utazni. Épp ezért a két miniszterelnök érintkezésbe lép a külügyminiszterrel, s nem lehetetlen, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter az említett kérdés tárgyalására holnap Budapestre érkezzen.

Wekerle és Beck miniszterelnökök megállapodtak még arra nézve is, hogy a kiegyezési javaslatokat október hó 16-án terjesztik a két törvényhozás elé.

A délutáni tanácskozás négy órakor kezdődött. Ezen dr. Wekerle miniszterelnök nem vett részt, mert kimerült volt és kikocsikázott. Este hét órakor ért haza a miniszterelnöki palotába s vacsorához ült. Közben a tanácskozások, melyeknek résztvevői a délelőttiek voltak, szépen haladtak előre, s este fél kilenczkor Darányi földmívelésügyi miniszter eltávozott, miután az állategészségügyi egyezmény főbb vonásaiban elkészült. Ugyancsak az esti órákban állapították meg a hivatalos értesítés szövegét. Háromnegyed kilencz órakor Wekerle miniszterelnök magához kéréte Ábrányi Kornél miniszteri tanácsost, a sajtóiroda vezetőjét s átadta neki a hivatalos kommunikét, mely szerint a kiegyezést e hónap tizenhatodikán terjesztik a két parlament elé.

Ma délelőtt folytatták a befejező munkálatokat a miniszterelnöki palotában. Tíz órakor megijött a tanácskozás első magyar résztvevője, Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkár és azonnal dr. Wekerle Sándor miniszterelnök dolgozószobájába sietett. Ide gyűltek rövid időn belül: Darányi Ignác földmívelésügyi és Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterek, továbbá Mezőssy Béla, a földmívelésügyi minisztérium államtitkára. Közben megijött az osztrák miniszterek és szakreferenseik, utolsónak báró Beck miniszterelnök és Sieghart. Tizenegy óra volt már, amikor a miniszterelnökségen megjelent Josipovic Géza horvát miniszter és kevéssel utána gróf Andrássy Gyula belügyminiszter.

A szakreferensek három bizottságban dolgoztak. Az egyik a cukor surtaxa-kérdését tárgyalta, a második az állategészségügyi egyezményt, amelynek egyes részletei még mindig sok gondot okoznak a tárgyaló feleknek, a harmadik pedig a vasúti kérdésekkel foglalkozott. Egy negyedik szakbizottság a pénzügyminiszteri palotában tárgyalta Popovics Sándor pénzügyi államtitkár elnöke mellett. E tanácskozás tárgyát a kiegyezés állampénzügyi része képezte, első sorban azoknak a megállapodásoknak a végleges megszövegezése, amelyek a magyar értékpapiroknak Ausztriában való megadótatására vonatkoznak. A munka, tekintve, hogy milyen nagy a még elintézésre váró anyag, elég gyorsan halad előre s reménység van arra nézve, hogy a tárgyalások a holnapi nap folyamán befejezést nyernek s a miniszterek a kiegyezést aláírhatják. A tegnapi megállapodásokat, letisztázott kéziratban ma reggel átküldték az államnyomdába, ahol azonnal hozzáláttak a kéziratok kiszedéséhez.

Fél tizenkét óra tájban a magyar és osztrák miniszterek közös tanácskozására ülték össze a nagy tanácssteremben s e tanácskozáson még egyszer átnézték az eddigi megállapodásokat s azt az anyagot, amelynek részletes feldolgozása, illetőleg eldöntése még hátra van. A mai közös tanácskozásnak nagy jelentőséget ad az a körülmény, hogy ez alkalommal több részletkérdésre, különösen pedig a vasúti csatlakozások és a cukorsurtax ügyére nézve sikerült teljes megegyezésre jutni. Ugyane tanácskozáson beszélték meg a miniszterek a kiegyezés életbeléptetésének és parlamenti tárgyalásának

módjait. Megállapítható, hogy ezekre az elvitelt kérdésekre nézve végleges megállapodások történtek s megállapítható az is, hogy a két kormány között nagyobb és mélyrehatóbb nézeteltérések nem merültek fel. A kiegyezés műve, ha készen nem is, de biztosítottak tekinthető.

Egy magyar államférfi azt mondta, hogy a tárgyalások gyors tempóban haladnak előre és most már bizonyos, hogy holnap a kiegyezési mű teljesen készen lesz.

Déli háromnegyed egykor Günther igazságügyminiszter érkezett meg a miniszterelnökségre. Az igazságügyminiszter azonnal felsietett a tanácssterembe, ahol még javában tartott a közös minisztertanács. Már fél kettő volt, amikor az osztrák és magyar miniszterek abbahagyták tanácskozásukat és átmentek az ebédlőbe, ahol husz személyre terítették.

Délután négy órakor folytatták a kiegyezési anyag szövegezését célzó tanácskozásokat a miniszterelnökségen és a pénzügyminisztériumban, amelyek este 8 órán túl tartottak. Ezzel azonban a mai nap munkája még nincs befejezve, mert a szakelőadónak az új folyamán a kiegyezési javaslatok és egyéb okiratok magyar és német szövegeit össze kell egyeztetniük, úgy, hogy azok reggel 8 órára a kormányoknak rendelkezésére álljanak. Éjfélkor ülték össze ismét a szakelőadók, hogy reggelig elvégezzék ezt a munkát. A két kormány azután a holnapi délelőtti folyamán megkezdik a szövegek végleges revízióját, amit a két miniszterelnök által való aláírás fog követni. A kiegyezési javaslatok óriási terjedelménél fogva lehetséges, hogy az osztrák miniszterek, akik délután 5 órakor szándékoznak elutazni, kénytelenek lesznek uti rendelkezéseiket megváltoztatni és valamelyik éjjeli vonattal Bécsbe utazni.

A miniszterek Bécsben.

A két kormány tagjai holnap estig véglegesen befejezik a kiegyezési tárgyalásokat. A gazdasági kiegyezés összes ágairól külön-külön egyezmények vannak ellátva s ezen munka oly nagy, hogy valószínűleg az osztrák miniszterek csak holnap este utazhatnak el.

Az osztrák miniszterekkel együtt Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz és Darányi Ignác miniszterek, valamint Sztérényi József államtitkár is Bécsbe utaznak. Szerdán Bécsben még egy tanácskozás lesz a két kormány tagjai között, amelyen báró Aehrenthal közös külügyminiszter is részt fog venni. Ezen a tanácskozáson az ismeretes közjogi kérdésekről lesz szó, amelyeket ugyan szintén véglegesen rendeztek Budapesten, de azért hivatalos formában is tudomására adják a külügyminiszternek.

Szerdán ezenkívül a két miniszterelnök a király előtt is megjelenik külön kihallgatáson. Wekerle is, báró Beck is jelentést fognak tenni a kiegyezés megkötéséről és egyszersmind előzetes szankció céljából a király elé terjesztik a kiegyezési törvényjavaslatokat is.

A kiegyezési javaslatokkal együtt elkészítették az életbeléptetési rendeleteket is, amelyeket a törvényjavaslatokkal együtt fognak publikálni.

A király és a kiegyezés.

Bécsi tudósítónk táviratozza: A Zeit estilapia a király schönbrunni környezetéből a következőkről értesül:

A királyt szombaton délután részletesen informálták Budapestről a kiegyezési tárgyalások kedvezőtlen állásáról és közölték, hogy az osztrák miniszterek este visszautaznak Bécsbe. Az uralkodó gyöngékedése miatt szombaton este a szokottnál is korábban tért nyugalomra. Mindjárt azután megijött a telefonos jelentés Budapestről a kedvező fordulatról. A király rendkívül megörült a jó híreknek és mikor közölték vele Wekerle miniszterelnöknek azt a mondását: Az osztrák miniszterek is, meg mi is jobban fogunk aludni ma éjszaka, mint tegnap, a király mosolyogva jegyezte meg:

— Meghiszem azt. Énis.

Ferencz Ferdinánd trónörökös még szombaton este siffrizott táviratot kapott Budapestről részletes jelentéssel a kedvező fordulatról.

A pártkörökből.

A függetlenségi párt körhelyiségében ma meglehetősen élénk volt az élet. A kormány tagjai közül Günther Antal igazságügyminiszter látogatott föl a klubba, ahol a képviselők beható eszmecsere folytattak a napi kérdések fölött. A kiegyezés dolgában teljes megnyugvással fogadták a megegyezés hírére, a bírálat szabadságát azonban föntartották maguknak. Hatalmasan kidomborodott az a fölfogás, hogy 1910-ig, amikor az önálló magyar jegybankot föl kell állítani, minden irányban konszolidált viszonyokat kell teremteni. Megdönthetetlenül meg kell erősíteni a magyarság uralmát az országban, ami pedig a nemzetiségi, a horvát és a szociáldemokrata kérdés elintézése nélkül nem lehet. A párt különben holnap este hat órakor értekezletet tart. Ez lesz az első értekezlet a nyári szünet után, amelyen azonban csak az új ülészakara való előkészületek fognak szóba kerülni. Kossuth Ferencz nem vehet részt az értekezleten és talán gróf Apponyi Albert fog szólni a kiegyezésről. A képviselők már ma élénken foglalkoztak az új ülészakában szükséges választásokkal és megkezdték a jegyzői állásokra és a bizottsági tagságokra a jelöléseket.

Az alkotmánypárt holnap este hét órakor szintén tart értekezletet.

A horvátok és a kiegyezés.

Zágrábból jelentik: A kiegyezés megkötésének híre szombat éjjel 10 órakor terjedt el a pártkörökben s egyéb nyilvános helyiségekben, s mindenütt élénk megbeszélés tárgyát képezte. A kiegyezés létrejöttét különösen pénzügyi és kereskedelmi körökben nagy megnyugvással fogadják.

Az Agramer Tagblatt egy cikkirója azt fejtegeti, hogy Horvátországnak egy oly közgazdasági kiegyezés ellen, amely érdekeivel nem számol, vétőjoga van, amelyet akkép gyakorolhat, hogy mind a 40 országgyűlési képviselő szolidarisan leteszi közös országgyűlési mandátumát. Ezt személyesen bejelentik a közös magyar-horvát országgyűlésnek s azt bejelentik a horvát országgyűlésnek is, szóval személyesen, vagy ha az együtt nem lenne, az elnökhöz intézett iratban. E kilépéssel a budapesti országgyűlés nemcsak tényleg, hanem jogilag is megszűnik közös országgyűlés lenni s nem tárgyalhat Horvátországot is kötelező kiegyezési törvényt.

A kiegyezés tartalma.

A bécsi N. Fr. Pr. közlése szerint a kiegyezés dolgában a következő fontosabb megállapodások történtek:

A vámközösség dolgát új alapon rendezték; nevezetesen az eddigi kereskedelmi és vámszövetség helyett kereskedelmi és vámszerződést fog a két állam kötni egymással; a vámtarifát külön fogják becsikelyezni Ausztriában és Magyarországon, a vámtarifa autonóm lesz, de mindkettőben nemcsak a vámtételeknek, de egyáltalában minden rendelkezésnek egyezniük kell.

Ennek fejében a kvótát emelni fogjuk, hogy milyen mértékben, azt pontosan ma még nem lehet megmondani, a bécsi lap 36 százalékos magyar kvótát említ, a mi készpénzben, a mai közös kiadásokat számítva, évenként körülbelül öt millió korona új kiadást jelent.

A régi közös államadósság magyar részét most már kifizethetjük; eddig csak a kamatokat fizettük. Hogy mily nagy a töke, amelynek lefizetésével az adósságtól megszabadultunk, most már kiszámítható. Az osztrák kormánynak az volt az álláspontja, hogy számítsák ki az egész tartozást úgy, mintha a mai törlesztés az egész tőkének 4.2 százaléka volna. Az egyezség 4.325 százalékos kamatlábat állapított meg, de azzal a kikötéssel, hogy az ily módon körülbelül ezernégyszáz millió koronára rugó összeget tizenkét év alatt kifizetjük.

A bankügyet elhalasztották, de olyan

megállapodások jöttek létre, amelyek a valuta egységét biztosítják.

Az 1910-ben lejáró érmeszerződést megújították.

A vasuti ügyekben az a megállapodás történt, hogy a magyar kormány többé nem fogja akadályozni Dalmáciának Ausztriához való vasuti összeköttetését. A kasa-oderbergi vasut második sinpárja ügyében az osztrák kormány bizonyos előzékenységet fog tanusítani, — de csak bizonyos mértékig.

A magyar állami értékek állami adóját Ausztriában eltörlik; ennek fejében a Dunagözhajózási társulatnak elengedi a magyar állam a szállítási adót.

A fogyasztási adókban mindkét állam szabadon állapítja meg az adó nagyságát, de az adózókra, az adótárgyakra és a megadóztatásra vonatkozó rendelkezések mindkét államban egyformák maradnak.

A cukor-pótiteltek ügyében az a megállapodás, hogy Ausztriából évenként kétszáz ezer métermázsa cukrot illetékmentesen lehet behozni Magyarországra.

Ezekkel a megállapodásokkal szemben a bécsi lap azzal vigasztal bennünket, hogyha ezt a kiegyezést simán és könnyen elfogadják a magyar országgyűlés, akkor az alkotmánybiztosítékok kérdését nem lesz nehéz megoldani, sőt az sem lehetetlen, hogy a magyarok áldozatkészsége talán a katonai kérdések megoldását is könnyíteni fogja.

A kiegyezés tartalmának ismertetéséről szóló hírekre félhivatalosan a következőket felelik:

Mint már közöltük, mind a két kormány szigorú titoktartásra kötelezte magát a kiegyezési megállapodások tartalmát illetőleg.

Erre az elhatározásra annak helyes megfontolása volt irányadó, hogyha az egyes határozatok összefüggés nélkül közölnének, ennek szükségképpen következménye az egész kiegyezési mű téves értelmezése volna.

Azonfelül a két kormány szombaton azt határozta el, hogy a kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat — feltéve, hogy a még megoldandó részletkérdések elintézését nyernek — e hónap 16-án terjeszti a törvényhozáshoz elé.

Az addig a nyilvánosságra kerülő közlemények tehát hitelességre semmiféle igényt nem tarthatnak, amint hogy tényleg már a napilapokban közölt részletek nagyrészt nem is felelnek meg a valóságnak.

A kompromisszum a bankügyben.

Bécsből táviratozza tudósítónk:

A kiegyezési tárgyalások Budapesten pénzügyi válságra fordultak és már-már elkerülhetetlennek tartották a szakítást. A krízist az idézte elő, hogy az osztrák kormány pozitív nyilatkozatot kért a magyar kormánytól, vajjon képes-e garanciákat vállalni arra nézve, hogy a jegybank közössége 1910 után, amikor a szabadsalom lejár, tovább is fenn fog maradni.

Ilyen körülmények közt, mikor már úgy látszott, hogy a tárgyalások megakadnak, dr. Benedict, a N. Fr. Presse kiadója egy formulát szövegeztet meg és közölte azt az osztrák kabinettel. Ezt a formulát aztán mind a két kormány magáévá tette és ezzel a tárgyalások a holtpontról kizökkentek és a megegyezés lehetővé vált.

A formula a következő volt:

Magyarországnak kétségtelen joga 1910 után az önálló bankot létesíteni; mivel azonban abban az esetben, ha a közös vámterületen önálló jegybank állítatnék fel, Ausztria érdekeit súlyosan károsíthatná a pénzügyi különbségének lehetősége, a formula által megállapított:

1. Milyen valutában teljesítendő a fizetések, amelyeket mindkét kormány a közös költségekre teljesíteni tartozik és különösen a közönségi kiadásokhoz való hozzájárulás?

2. Milyen valutában fizetendő az a kerek 60 milliónyi hozzájárulás, amelyet Magyarország a közös államadósság fejében tartozik Ausztriának fizetni?

3. Mi módon egyenlíthető ki a valuta-különbség a jelenlegi kereskedelmi forgalomban.

Magyarország kötelezze magát az önálló bank létesítése esetén arra, hogy megállapodásra jut Ausztriával abban a tekintetben, hogy az állami fizetések mi módon eszközrendő és miképpen történjék a kereskedelmi forgalomban a kiegyenlítés.

E formula által biztosítandó, hogy a pénzügyi értékek különbsége akkor se sújtja Ausztriát, ha Magyarország 1910 után elhatározza az önálló bank létesítését.

Ilyen módon Ausztria ahhoz az előnyhöz jut szerződés szerint, hogy az önálló bank létesítése előtt a pénzügyi értékekben támadható különbség kiegyenlítése után érdekeit eleve megoltalmazza.

Benedict formuláját a két kormány akceptálta és ekképen a krízis el volt hártva.

A miniszterelnök ebédeje.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma déli félkét órakor ebédet adott, amelyen résztvettek báró Beck osztrák miniszterelnök, lovag Korytovski, Derschatta, dr. Forst és gróf Auersperg osztrák miniszterek, dr. Sieghart és lovag Roessler osztrák tábornokok, Kossuth Ferencz, gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác, gróf Zichy Aladár, dr. Günther Antal és Josipovich Géza magyar miniszterek, Popovic Sándor, Mezössy Béla és Sztérynyi József államtitkárok.

A külföld véleménye.

Párisból táviratozzák: A Journal des Debats az osztrák-magyar kiegyezés dolgáról azt írja, hogy mindazon nemzetek, amelyeknek érdeke megkívánja az európai egyensúly fentartását, ismerik annak fontosságát, hogy Ausztria és Magyarország békében állandóan együttműködjen. Ugy látszik, hogy oly időszakba értünk, amidőn a monarchia viszonya kevésbé rejt magában azt a veszélyt, hogy a monarchia ereje megcsappanna, ami a tertius gaudens javára válhatott volna. — A Temps öröme ad kifejezést az Ausztria és Magyarország közt létrejött kiegyezés létrejötté felett és azt mondja: Külön-külön Ausztria és Magyarország másodrangú államok volnának, együtt nagyhatalom. Az elválás nemcsak Ausztria és Magyarországra nézve, de egész Európára nézve szerencsétlenség volna. Örövendünk kell tehát a hosszas, nehéz tárgyalások kimenetele felett.

Budapest, október 7.

Gróf Andrássy Gyula Bécsben. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma délután Bécsbe utazott. Utazásának politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert tudják, hogy a belügyminiszter az alkotmánybiztosítékok dolgában ment Bécsbe, ahol holnap kihallgatáson fogadják a királyt.

A horvátok lázadása. A horvát képviselők szerdán reggel érkeznek Budapestre. Dél előtt tíz órakor értekezletet tartanak a Continental-szállóban, hol a követendő eljárásuk, magatartásuk felett fognak végleg határozni. Az obstrukcióna vonatkozólag a horvát-szerb koalíció eddig semmiféle határozatot nem hozott, eljárásukat a delegátusok a viszonyok fejlődéséhez fogják alkalmazni.

Eszékéről jelentik: A horvát haladópart vasárnap pártgyűlést tartott. A gyűlésen néhány száz parasztpárti delegátus is résztvett. Lorkovic képviselő, a gyűlés elnöke hosszabb beszédet mondott az általános, titkos választói jog érdekében s beszédét a következőképp fejezte be: Célunk legyen a küzdelem Rakodczay bán ellen az általános választói jogért s az ország szabadságáért. Surmin képviselő a párt parlamentári képességeiről a közös országgyűlésen folytatott harcáról szólván, kijelenti, hogy kompromisszumról mindaddig nem lehet szó, amíg a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló javaslatot nem vonják vissza és amíg Rakodczay bán nem távozik helyéről. Smodlaka képviselő a dalmát párhivek üdvözlését tolmácsolja. Határozati javaslatot fogadtak el, a többek között

egyed, amely a horvátországi magyar iskolák ellen irányul, végül pedig elhatározták, hogy a horvát haladópart legközelebbi nagygyűlését Spalatóban tartja.

A főrendiház bizottságai. A főrendiház gazdasági bizottsága október hó 10-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor, közgazdasági és közlekedési bizottsága 11-én, pénteken délelőtt 10 órakor, pénzügyi bizottsága 11-én, pénteken délelőtt 11 órakor, igazoló bizottsága 9-én, szerdán délelőtt 11 órakor ülést tart.

A nemzetiségiek készülődnek. A nemzetiségi Képviselők csoportja október 8-án és 9-én értekezletet tart, melyen a parlamentben követendő akció tekintetében fognak végleges határozatokat hozni. A hazaárulók csoportja természetesen a legerélyesebb opposíció mellett foglal állást. A „Tribuna” az október 10-iki általános munkaszünetről cikkezve azt írja, hogy a nemzetiségeknek teljes őszinteséggel kell támogatniuk a szociáldemokrata-párt akcióját. A szociáldemokratizmusnak — mondja a nevezett lap — ugyanaz az alapja, ami a nemzetiségi politikának: mindkettő az emberek egyenjogúságát követeli. Mi nemzetiségiek és szociáldemokraták a plebejus osztályt képezzük hazánkban. Nekünk kölcsönösen támogatnunk kell egymást, hogy jogainkat, melyeket a hatalmon lévők egy egyetlen népfaj, illetve osztály javára korlátoznak, kivívjuk. Addig nem szabad a küzdelemmel felhagynunk, amíg jogainkat ki nem vívtuk. Aki a küzdelemről lemond, az a hazát teszi tönkre. A haza megmentésére szembe kell szállnunk a nép jogainak elnyomóival.

Függetlenségi népgyűlések. Vasárnap tartotta meg Pécsen a baranyamegyei függetlenségi és 48-as párt nagygyűlését a párttagok ezreinek részvétele mellett. Zeneszó és zászlódsz alatt teljes számban előbb gróf Benyovszky Móricz megyei főispán és azután Erreth János városi főispán előtt felvonulás közben tisztelegtek. Az országos kiállítás területén az aréna-helyiséget zsúfolásig megtöltötték, ahol a nagygyűlés lefolyt. A pódiumon ott voltak a megye notabilitásai, a megye és város főispánjai, a Pécsen időző Tóth János és Meskó László államtitkárok is megtisztelték a nagygyűlést megjelenésükkel.

Jagics József megyei pártelnök nyitotta meg a gyűlést a jelen politikai helyzetnek valószínűsítésével és átadta a szót dr. Sággy Gyula egyetemi tanárnak, mint az országos párt kiküldöttjének, aki a függetlenségi pártnak a koalícióban való helyzetéről szólott és kifejtette az erkölcsi szükségét annak, hogy miért kell a függetlenségi pártnak a koalíció keretén belül maradva, az átmeneti idő alatt elvei megvalósítását mintegy késleltetni és kiemelte azt, hogy az országos párt is teljes bizalommal viseltetik a kormány iránt és pedig azon reményben, hogy a kiegyezési kérdést közgazdasági önállóságunk bázisainak megerősítésére fogja elintézni és kéri a megyei függetlenségi és 48-as pártot, hogy a jelen kormányt, míg átmeneti feladatát meg nem oldotta, mely csak elveinkhez való közeledés lehet, támogassa. Előterjesztette a nagy lelkesedéssel elfogadott következő javaslatot:

„Mondja ki a nagygyűlés, hogy az országos pártnak a koalícióban való benmaradását, illetve a koalíció fentartását mindaddig, míg a vállalt program megvalósítása nincs, az ország jól felgött érdekében szükségesnek tartja.”

Ferdinándy Béla a közgazdasági kérdéseket fejtegette nagy lelkesedés és tapsvihár között és előterjesztette a következő, egyhangulag elfogadott határozati javaslatot:

„A nagygyűlés elvárja, hogy a kormány Ausztriával oly kiegyezést, mely az ország gazdasági érdekeit meg nem óvja és az ország törvényes önállóságát ki nem domborítja, nem köt; minden körülmények között biztosítandó az ország önálló gazdasági berendezése 1917-ik éven túli időre; kívánja, hogy haladéktalanul becikkelyeztessék a magyar autonóm vámtarifa és az önálló magyar banknak a közös bank szabadalmának lejártára biztosítását elodázhatatlan szükségnek ismeri fel, mindezek teljesítése reményében a nemzeti kormány iránt bizalommal viseltetik és ezirányú tevékenységében mindenkor támogatja.”

Dr. Kerese György orsz. képviselő a közlő megyei bizottsági tagválasztásokra vonatkozólag hívja fel a nagygyűlés figyelmét. Dr. Róder Károly magas lendületű beszédben a mai emlékeztetés évfordulóról emlékezett meg s az aradi vértanukat

dicsőítette. Ezután a legnagyobb rendben és a nagy figyelem között lefolyt s a résztvevőkre nézve felejthetetlen emlékü nagygyűlés a tagok lelekedése s a Kossuth-nóta és a Szózat énekisével véget ért.

Több, mint háromezer főből álló lelkes közönség előtt tartott meg tegnap a népgyűlés Fegyverházán.

A gyűlést Tóth Imre, a fegyverházi függetlenségi párt elnöke nyitotta meg, behatóan ismertette azt a tervszerű és egész közgazdasági életünkre káros orvátmadást, melyet a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban ellenünk az osztrák körök intéztek, melyre csak azzal felelhetünk, hogy ragaszkodva törvényes jogainkhoz, követeljük az önálló magyar nemzeti bank felállítását.

Utána dr. Horváth Zoltán, majd dr. Molnár ügyvédek fejtegették az önálló magyar bank felállításának előnyeit. Végül dr. Rády Lajos városi főjegyző terjesztette elő a következő határozati javaslatot, melyet a népgyűlés a legnagyobb lelkesedéssel, egyhanguan elfogadott:

„Kiskunfélegyháza városnak, az 1907. évi október hó 6-ik napjára egybehívott népgyűlésen összegyűlt polgársága határozatilag kimondja, hogy törvényes jogainkhoz törhetetlenül ragaszkodik; hogy az önálló nemzeti magyar bank felállítását a leghatározottabban követeli; hogy tiltakozik az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának további meghosszabbítása ellen; hogy elvárja egy a magyar nemzeti kormánytól, mint az ezt támogató országgyűlési függetlenségi és 48-as párttól, hogy a magyar nemzeti bank felállítására mindent elkövet és azt okvetlenül meg is valósítja.”

Szatmárnémetiben a függetlenségi-kör október 6-ika alkalmából társas összejövetelt rendezett. Az est folyamán Kelemen Samu országos képviselő a választók felkérésére nyilatkozott a választói jog és a kiegyezés kérdéseiről. A választói reformot mielőbb meg kell valósítani, mert minél jobban késlekedünk, annál bizonyosabb, hogy akédelem a legszűkebb irányzatokat erősíti. A kiegyezés kérdésében szükséges, hogy az ne jelentsen olyan gazdasági leköttöttséget, amely az önálló gazdasági berendezésünknek előkészítését akadályozza. A kormány helyes taktikája volt, hogy a kvóta és a bankkérdésnek megbeszélésébe nem ment bele addig, míg a tulajdonképeni kiegyezés részleteiben is tisztázva nem volt. Ha oly kiegyezésnek elfogadást kérnek tőle fent, amely elfogadhatatlan, úgy levonja belőle a következtéseket. De ha itt lent akarják oly álláspont felé sodorni, mely legjobb meggyőződése szerint káros a nemzetre, akkor is csak lelkiismeretének szavát követné és ha álláspontja ellenkező a választók álláspontjával, úgy habozás nélkül rendelkezésükre bocsátja mandátumát. A beszéd mély hatást gyakorolt a hallgatóságára. A választók bizalmat nyilvánítottak képviselőjük iránt.

Beszámoló. Markhot Aladár, a vágai helyi kerület országos képviselője most járja be kerületét. A képviselőt lelkesen és ovációkkal fogadják mindenütt, bár a nemzetiségi vezérek fölbújták a tót népet, különösen az Ó-Tura és Pöblin községbelieket. Markhot Aladár nyilatkozott a helyzetről is és kijelentette, hogy rendületlenül támogatja a mostani kormányt. — A kölesdi kerület képviselője, gróf Benyovszky Rezső e héten tartotta beszámoló körútját kerületének főbb községeiben. Beszámolójában rámutatott azokra a nehézségekre, melyeket a koalíciós kormány vállalt és melyeknek következtében a függetlenségi pártnak kötelessége a lángoló hazaszeretet egyesíteni a böles mérséklettel. A kormány élén olyan önzetlen, kiváló hazafiak állnak, mint Kossuth, Andrássy, Wekerle, Apponyi és így a negyvennyolcas párt, kell, hogy teljes bizalommal és odaadással támogassa őket terhes és nehéz feladataikban. A törvényhozás eddigi működését nem szabad kicsinyelni, mert az életbeléptetett törvényjavaslatok szociális szempontból az ország fejlődésének szintén egyik erős feltételét képezték. Felémeltette a kiegyezés kérdését is és beszélt még az általános választói jogról és a kerület több fontos helyi dolgairól. A beszámoló a képviselőt mindenütt lelkesen ünnepelték.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Politikai hangulatok.

I. Találgatások.

Két nap se múlt el, amióta a kiegyezésben a magyar miniszterek és az osztrák miniszterek megegyeztek. Még a szövegezéssel voltak elfoglalva, még meg sem emésztették a Wekerle kiegyezési ebédjét, de már felszínre vetődött a helyzet humora és a megegyezést már nem kompromisszumnak hívták, hanem így nevezték: „Macska a zsákban!” A kérdések, amelyek szombaton eképen hangzottak:

— Meg van-e a kiegyezés?

Mára következőleg változtak?

— Mi van a kiegyezésben?

Nagyjaink és álnagyjaink ezzel köszöntötték egymást a Kossuth Lajos-utcában a verőfényes őszi déli korzóján:

— Jó kiegyezési napot kívánok!

A másik percében azonban kérdőjelek gyanánt fordultak egymáshoz:

— Mondd csak kérlek, nem hallottál valamit? Mi van a kiegyezésben.

— Mi van? Istenem, hát mi lenne? Kiegyezés van benne.

— Igen, igen, de a részletek, barátom, a részletek...

— Hát, kérlek szépen, ez olyan kérdés, amire többféleképpen lehetne felelni. Azt is lehetne mondani, hogy így, azt is, hogy úgy.

— Tudom. Ámde nekem nagy szükségem lenne információkra. Az ember találkozik újságírókkal, akik kérdezősködnek s egyenesen arra appellálnak, hogy nekem, mint tekintélyes képviselőnek, tudnom kell a részleteket és ha nem tudom, ha nem mondhatok valamit, akkor nem tekintenek tekintélyesnek. Ugyanígy kérdezősködnek vállalkozók, birtokosok, kereskedők, bankárok. Egyiket a szállítási részlet érdekli, másikat a fogyasztási, egyet a termény, mást az állat, van, aki csak az értékpapírokra vonatkozó részletre kíváncsi, más a vasutra, az annabergire, olyik a dalmáciaira... Mindenkinnek részlet kell, barátom, részlet, részlet mindhalálig...

A megostromolt államiéríru arcán aggodalmas felleg jelenik meg.

— Már pedig — mondja — ezen az állapoton aligha lehet segíteni. Mert a részletekre, éppen a részletekre olyan titoktartást fogadtak, hogy semmi kilátás nincs. Tudniillik egyetlenegy kilátás mégis van s ez az, hogy ezuttal a titoktartás fogadalmát se osztrák részen, se magyar részen nem fogják megsérteni. Mert ugy-e bár, azért állapodtak meg a kiegyezésben, hogy határozataiknak érvényt is szerezhessenek, vagyis, hogy a kiegyezést a parlamentek által úgy az osztrák Reichsrath által, mint a magyar országgyűlés által elfogadtassák. Hát, hogyha az osztrákok most azt mondanák, hogy ők győztek, akkor Magyarország keletkezne agitáció a kiegyezéssel szemben, a parlamenti jóváhagyás meghiusítására. Ha ellenben mi hirdetnénk, hogy győztünk, akkor Ausztriában agitálnának s ott akadályoznák meg a reichsrath-beli elintéztést. Nem lehet mást tenni, mint tovább adni a Kossuth Ferencz körmendi formuláját, hogy a kormánynak sikerült a nehéz feladatot megoldani, úgy, hogy Magyarországnak is, Ausztriának is kielégítve az adott helyzetben támasztható igényei, vagyis más szóval, úgy, hogy a kiegyezés az adott helyzetet tekintve, jó legyen Magyarországnak és jó legyen Ausztriának.

— Tehát a kiegyezés jó?

— Az „adott helyzetet” tekintve, jó.

— És mi az adott helyzet?

— Az adott helyzet az, hogy a kiegyezést meg kellett csinálni. Most kombinálj.

A találgatások tényleg ezen az alapon fejlődnek. A kiegyezést meg kellett csinálni, tehát nem hozhatták létre az önálló vámterületet. Ha pedig meg van a kiegyezés, akkor nem lehetnek benne az önálló vámterület előnyei. De mert a vitás kérdések kiegyenlítették, olyan veszteségek nem érhetnek, mint aminőkről az osztrákok ábrándoztak, de olyan javak sem származhatnak belőle, aminőket mi óhajtottunk. A fele utig elhaladt egyik, a másik is eljött a fele utig és ahol találkoztak, ott kezdet fogtak. Minthogy pedig éppen tíz nap van addig, amíg mind a két kormány, e hó 16-án a részleteket megismerteti, a találgatásokra bő alkalom nyílik. Ha azt mondják, hogy a bank ki van kapcsolva, találgathatják, hogy mi van helyette bekapcsolva. Ha Magyarország részére építik az annabergi csatlakozást, lehet kombinálni afelől, hogy minő más csatlakozást építenek Ausztria részére. Ha van nyereség az értékpapiroknál, mi lehet az emelkedés a kvótában? És így tovább, hogy mit nyerünk a fogyasztási adóknál, mit veszünk a szállítási adóknál. Kombinálni azt lehet. De bizonyosat tudni csak október 16-án.

Ugy látszik azonban, az október 16-iki dátummal a felvilágosításadásban prolongációra volt szükség s már addig innen is, túl is rendbe akarnak jönni a parlamenti pártokkal. Hogy miképpen jönnek rendbe, ha felvilágosításokat nem adnak, az más kérdés. Avagy miképpen adnak felvilágosításokat, ha a titoktartási fogadalmat meg nem szegik, szintén bajos volna megmondani. Egy helyen azonban azt is hallottuk, hogy a nyilatkozattételt speciálisan magyar szempont miatt kellett elhalasztani. Nevezetesen az alkotmánybiztosítókkal kell még véglegesen tisztába jönni. Hogy miután most meg van a kiegyezés, lássuk az alkotmánybiztosítókat. Mert a kiegyezés sem kész addig, amíg az alkotmánybiztosítókat el nem készítik. Mivelhogy pedig az általános választói jogról is nyilatkozni kell, az alkotmánybiztosítókat sem késhetnek tovább.

E kérdésekkel együtt szóba került a pártok egymás közti lévő helyzete. Felvetődött a gondolat, hogy miután a kiegyezéssel a hatvanhetes alap tovább fennmaradása biztosítottatik, a hatvanhetes pártok több befolyást fognak igényelni.

— Miért? — vetik ezzel szembe az ellenkerdest, — talán azért, mert jórészt miattuk kell barátságos arcot vágunk a kiegyezéshez.

S egy régi negyvennyolcas képviselő az állapotról a következő anekdotával világította meg:

Bécsben a Rothschild-palota előtt nagy szomorúsággal, sirva állott egy szegény zsidó. Megszólítja egy másik és kérdezi, mi baja.

— Jajjaj! — sirákozik az — nagy az én bajom. Holnapra van kitűzve a leányom esküvője, ötszáz forint hozományt ígértem neki, de nincs pénzem és a vőlegény azt mondja, hogy ha nincs az ötszáz forint, akkor nem veszi el. Már most mit tegyek?

A másíknak mentő gondolata támad.

— Tudod mit — mondja — éppen itt lakik az a híres gazdag ember, a Rothschild. Menj fel hozzá, mond el neki a bajodat, hátha ad ötszáz forintot.

A gondolat tetszett, de nem mert egyedül felmenni.

— Jól van, no, hát veled megyek — feleli a másik.

Aztán felmentek. A zsidó elpanaszolta a dolgát és Rothschild megkönyörült rajta, adott neki ötszáz forintot. Ez sirva hálálkodik, hogy az ég áldja meg minden jóval, boldogsággal, hogy mindig érette fog imádkozni, hogy...

— Hagyja csak, barátom — mondja Rot-

schild — sohase hálálkodik, nekem nagy örömet szerez az, ha egy szegény zsidón segíthetek.

Az ember végre elment.

De a másik ott maradt.

— Hát maga mit akar? — kérdi tőle a milliomos.

Az kinyitja a markát és szól:

— Rothschild ur kérem, én hoztam azt az embert.

Ők „hozták“ a kiegyezést — tette hozzá az elbeszéléshez a régi negyvennyolcas.

* * *

II. Előkészületek.

Október tizedikére folynak az előkészületek. A pártkörökben készülnek az első értekezletre, mely a nyitányok nyitánya lesz. A függetlenségiak viaskodnak, alkudoznak és egyezkednek. Az alkotmánypártiak a helyzetet tanulmányozzák. A néppártiak a taktikai szerszámokat keresgetik elő és próbálgatják, hogy a sok közül melyik használható. A nemzetiségiek a kabátjuk gombjain számolgatják: obstruáljunk, ne obstruáljunk. A horvátok az utipodgyászt rakosgatják és a bánt szapolgatják. A minisztériumokban igyekeznek feldolgozni a restancziákat, mert tudják, hogy ha megnyílik a parlament, majd nem lesz idejük az informáló, tudakozódó és protegáló képviselők miatt. A képviselőház irodájában rendbe rakosgatják az aktákat, a szünet közben összehalmozott kérvényekkel és feliratokkal együtt. A pénztárban gondosan őrzik a letiltási végzéseket, melyek a képviselők fizetéseire vonatkoznak és szintén nagy helyet foglalnak el. De ki van már nyomtatva az első ülés napirendje is, melyre nincs más kitűzve, mint a további napirend megállapítása.

... S eközben az egész főváros lakossága aképpen készülődik október tizedikére, mint hogyha azon a napon ostromállapot lenne Budapesten. Minden utcásarok tele van plakátokkal s már a demokraták is hirdetik, hogy „a haza a népé!“ Az igaz, hogy senki se vonta kétségbe s az is igaz, hogy a népjogok kiterjesztését a parlament is feladatai közé vállalta.

De nyugtalanság van az egész vonalon. A komolyan gondolkozók most már nem is a tüntetés miatt aggódnak. Hanem aggodalom keletkezik amiatt, hogy valion a visszatetszés és ellenszenv a mit a csütörtöki ostromállapot idéz elő, nem fogja-e hatását éreztetni az eszmével szemben azoknál is, akik őszinte hívei az általános, titkos választási jognak.

KÜLFÖLD.

A bécsi új német nagykövet. A német császár Csirszky külügyi államtitkárt bécsi nagykövetté nevezte ki gróf Vedell helyébe. Az új nagykövet ötven éves és szász születésű. A szász igazságügyi szolgálatból lépett a külügyminisztériumba, ahol nem sokára a külügyek vezetőjének, gróf Bismarck Herbernek lett titkára. Diplomáciai pályafutását Konseghoz osztották be követségi titkárnak. Később aztán visszahívták a külügyminisztériumba.

A cseh nemzeti szabadelvűek határozata. A nemzeti szabadelvű párt akcióbizottsága dr. Skarda elnökletével ma délelőtt és délután népes ülést tartott, melyen dr. Kramarz referálása után azt határozta, hogy a párt országgyűlési képviselői, lehetőleg a többi cseh képviselőkkel odahasson, hogy a cseheknek a kormányhoz való viszonya tisztáztassék, mert a cseheknek a képviselőházban az osztrák-magyar kiegyezés tárgyalásakor nyilvánosan állást kell foglalniok. Kimondotta továbbá a bizottság, hogy a párt képviselőinek klubja az osztrák-magyar kiegyezéssel

szemben elfoglalandó álláspontjáról hozott határozatát az akcióbizottságnak köteles bejelenteni.

Az osztrák képviselőház. Az osztrák képviselőház szerdai, október 16-án tartandó 21-ik ülésének napirendje: A beérkezett iratok előterjesztése. Az ülés kezdete 10 órakor.

A balkán akció. Előrelátható volt, hogy Isvolski látogatása után, Olaszországban hangok fognak emelkedni Tittoni ellen, melyben az olasz külügyminisztert azzal vádolják, hogy nem volt elég szemfüles, mert a bécsi tanácskozás lerombolta azt, amit Desionban és a Semeringen felépítettek. Érdekes, hogy Ausztriában Aehrenthalt is hasonló támadásban részesítették azzal a különbséggel, hogy ellene azt a vádat emelték, hogy Ausztria-Magyarország balkánpolitikáját függővé tette Olaszországtól.

A török-perzsa konfliktus. A török csapatok folytatják előnyomulásukat perzsa területen, daczára a perzsa kormány minden tiltakozásának. Tegnap bevették Asköerabadot, mely Urmiától 20 versztyüre fekszik. A Salma bevételéről elterjedt hírek nem bizonyultak valóknak. Az angol konzul elhagyta Urmiát, hogy Tahir pasa bitilisi valival való összejövettel czejijából Mavanába menjen.

A szerb szkupstina egybehívása. A hivatalos lap királyi ukázt közöl, amely a szkupstinát e hó 14-ére rendes ülészakra hívja egybe.

Clemenceau beszéde. Goblet volt miniszter szobrána ma Amiensben történt leleplezésénél Clemenceau miniszterelnök beszédét mondott, melyben arra utalt, hogy Goblet volt az első, aki azokat a francziákat eszelősöknek nevezi, akik a külföld közreműködésével arra törekcsenek, hogy a hazát elpusztítsák. Clemenceau azután így folytatta: Sohasem féltünk attól a gonosz propagandától, a melytől minden franczia irtózik. Nem fogjuk soha sem tűrni, hogy Franciaországot gonosz kézzel jóvá nem tehető módon megtámadják. Szeretettel meg fogjuk védeni ettől Franciaországot. Bünyös az a franczia, aki az alatt az oktan ürügy alatt, hogy az emberiség haladását előmozdítja, a külföldet segíti Franciaország ellen és eképpen a franczia szellemnek e haladásban való részességét kompromittálná.

Marokkói helyzet. Regnault francia követ és Liautey tábornok a „Jeanne d'Arc“ czirkálóhajón Rabatba utaztak. Philibert tengernagy a „Gloire“ zászlóhajón szintén Rabatba utazott, ahol Abdul Azisz szultánnal fognak tanácskozni.

Tegnap este a párisi szocialista párt meetinget rendezett, hogy a marokkói expedíció ellen tüntessen. A szónokok tiltakoztak Pablo Iglesias spanyol pártvezér kiutasítása ellen és azt a német kormány által annak idején Jaures ellen tanusított eljárással hasonlították össze, amikor az Berlinbe akart menni, hogy előadást tartson. Sembat képviselő Delcassét tette felelőssé a marokkói expedícióért. A vita folyamán annak az aggodalomnak adtak kifejezést, hogy a marokkói expedíció okot adhatna európai háborúra. A gyülekezet határozati javaslatot fogadott el, melyben elítéli Pablo Iglesias kiutasítását. A stuttgarti szocialista kongresszusnak a marokkói expedícióra vonatkozó indítványát elfogadták.

A Franciaország követével küszöbön álló tárgyalások úgy látszik élénken foglalkoztatják Abdul Azisz szultánt. Annak a terjedelmes aktacsomónak átvizsgálása, amelyet Regnault hoz magával, tetemes időt fog igénybevenni. Az iratok átvizsgálása után Regnault felteszi a szultánhoz intézett kérdéseket. Azután pedig a többi hét diplomáciai képviselő bemutatása következik. Azt hiszik, hogy a tárgyalások és formalitások több hónapig fognak tartani.

Kazablankában a helyzet változatlan. Egy felderítő csapat, mely Ainzebaig, egy jelentékeny forrásvidékig nyomult elő, két sátor táborra bukkant. A törzsfők biztosították a francia csapatot barátságukról és felajánlották vendégszeretetüket.

Bolgár bandák. Tegnapelőtt a patriarchatus fenhatósága alatt álló, a monasztiri villajet florinai kerületében fekvő Niegovan falut egy 200 tagból álló bolgár banda megtámadta és 23 házat elhamvasztott, 10 asszonyt és 3 férfit lemészárolt.

Spanyol és Franciaország Marokkóban.

Budapest, október 7.

Maurának Spanyolország konzervatív miniszterelnökének szerencsége van. Ahol az egész világ veszített, ott ő nyertes maradt. A kazablankai szerencsétlenség nem várt népszerűséget szerzett neki. Kevés államférfi szerezte meg az oly soká nélkülözött népszerűséget olyan hirtelen, mint Maura. Csak egy demokratikus elvnek kellett hódolnia, mely szerint a kormány a nép akaratát hozza érvényre és a siker biztos volt. A sok nemzeti szerencsétlenség bizalmatlanná tette Spanyolországot. Ebből támadt az a tartózkodó álláspont, melyet a spanyolok a kazablankai afférben kifejezésre juttattak.

Mikor Maura az általános hangulattal számolva, Franciaországnak kifejtette aggodalmait, első sorban a spanyol nép akaratára hivatkozott, mely békésen akarja az ország fejlődését előmozdítani. Lehet, hogy Maura a klerikálisoknak is kedvében akart járni azzal, hogy a kulturharcos szomszédnak kellemetlenséget szerezzen. Bárhogyan is történt azonban, Maura megszerezte úgy a haladók, mint a klerikálisok szimpátiáját.

A nagyon elterjedt „Liberal” című radikális újság vezetőhelyen nyilatkozik a marokkói kérdésről és kijelenti, hogy a kormányt semmi mulasztás sem terheli. Azon aggodalmának ad kifejezést, hogy a kormányt esetleg presszionálni fogják más álláspont elfogadására.

Hála a körülményeknek, az ügyek oly fordulatok vettek, a konfliktus továbbfejlődésétől nem kell, legalább egyelőre tartani. Az ügyet most már békésen el lehet intézni. Ha Franciaország vonatkoznék ezt megtenni, Spanyolország megragadhatja az alkalmat a tisztességes visszavonulásra, hiszen a kazablankai áldozatok már eléggé megvannak boszulva. Halálukat, francia számítás szerint négyezer arab élete fizette meg. Most már csak a kártérítés és rendőrség szervezése maradt hátra. Most tehát itt az ideje a rend teljes helyreállítását békés eszközökkel előmozdítani. Aki ezt nem akarja, annak érdekében állhat, hogy Marokkóban az anarchia teljes legyen, mert a zavarosban halászni akar.

A spanyolok különben most már azt kívánják, hogy a kazablankai spanyol csapatokat vonják vissza. Szerintük céltalan a csapatoknak további ottmaradása, miután a francziák magukra vállalták a kikötőváros megvédését. Az algezirászi egyezmény értelmében maradjon Tanger előtt egy hadihajó és a tisztek, akikről az algezirászi akták szólnak, foglalják el helyüket. Többet ennél egy lépést sem akarnak tenni a spanyolok, kik ugyátszik, örülnek, hogy a nagy zavargásokból úgy ahogy elég olcsón jutottak ki.

A spanyol sajtó nagyon ingerült cikkekben támadja Franciaországot, a jó barátot és szövetségest, ki folyton ürügyet keres, hogy minél jobban összekuszálja a kibontakozás szálait. De Spanyolország nem bocsátkozik oly kalandokba, melyeknek végcéljai volnának Tangernek és Teután környékének katonai megszállása.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Krassó-Szörénymegye ma tartotta Fialka Károly főispán elnöke mellett őszi közgyűlését. Az oláh agitátorok a közgyűlés elé nem tartozó apróbb ügyekkel hozakodtak elő, de a főispán a tárgytól való eltérést megakadályozta. A közgyűlés megszakította a jövő évi költségvetést, valamint a nyugdíjalap hiányának fedezésére szükséges pótdadót s elfogadta az alispáni jelentést.

Csanádmegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta rendes évi közgyűlését Návay Tamás főispán elnöklésével. A köztörvényhatósági bizottsági tagok közül résztvettek Justh Gyula képviselőházi elnök és Návay Lajos alelnök is. A közgyűlés előtt Návay főispán meleg szavakban emlékezett meg a napokban elhunyt Hervay Kálmán battony afőszolgabíró érdemeiről és kimondották, hogy azokat jegyző-

könyvbe iktatják. Napirend előtt Justh Gyula interpellált a Battonya és Torna közötti élővízesatorna tárgyában, amely oly büzt terjeszt, hogy nem csodálná, ha legközelebb járványos betegség törne ki. Az alispán válaszában kijelentette, hogy hatáskörében intézkedett a baj meggátolása végett, azonban szükséges, hogy felirat intéztesse a földművelésügyi miniszterhez, hogy utasítsa a kulturmérnökséget a csatorna fertőtlenítése iránt. Ezután megállapították az 1908. évi költségvetést.

Pozsony város törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a novemberi Szent Erzsébet-ünnepségeken hivatalosan képviselteti magát s egyben Broly polgármesterrel az élen egy bizottságot küldött ki, hogy a királyt a város közönsége nevében az ünnepségekre meghívja. A közgyűlésen a polgármester Izabella főhercegnőtől kapott értesítése alapján kijelentette, hogy a király örömmel fogadta az Erzsébet-jubiléumra szóló meghívást és biztos kijelentésbe helyezte idejövételét.

A szinnek nincs sulya.

☉

A gyalogság kékszinű öltözetének csukaszürke színűvel való kicserélése nem akkora értékű reform, hogy megérné a költségeket. Igaz, hogy modern katonára nem való olyan maskara, mint amilyenbe például a mi huszáriainkat öltöztetik. De a ruha színének fontossága abban a mértékben csökken, amilyen mértékben nő a fegyverek hordképessége. Minél messzebbre tud kiröpülni a golyó a csőből, annál alacsonyabb-rangu kérdés, milyen színe van a ruhának.

Hiszen mindenki tudja, hogy már nyolczszáz méternyi távolságban mindenféle szín szürkébe olvad össze. Még kevésbé jöhet számításba a szín, mint célzó pont, most, amikor mindvalószínűbbé válik, hogy a harc döntő fegyvere az ágyú lesz. Már a mostani ágyúk is olyanok, hogy egyszerűen fölsöpörnek egy bizonyos nagyságu területet. Ami azon a területen van, ember, állat, növény — akár redingotban, akár primadonna-kosztümben — annak el kell pusztulnia.

Czélzásról, olyan értelemben, mint ahogy a czélzást elgondolni szoktuk, szó sem lehet itten. A tiszt táveszöven vizsgálja az ellenséget; ahol mozgást, port, füstöt lát — és nem színt, mert az lehetetlenség — oda irányítja a tüzet. Lehetőleg jó tágas területet söpörtet végig, nehogy elmenekülhessen valaki. Mikor az ágyú így megfeszítette a teret, a gyalogság csak akkor keveredik harcba; és ebben a pillanatban teljesen mindegy már, sárga vagy zöld ruhában jár-e.

Nagyobb fontosságú az öltözet színénél az, hogy fénylő tárgy ne legyen a ruhán. A nap-sugár játéka a legjobban elrejtettnek vélt csapatot is fölfödi a kicsiszolt gombok és kardok közvetítésével. Nos, ilyen gomb van elég a mi katonáinkon. Ha lesz eszük, majd letépik a harcvonalban, mint ahogy megeselekedték ezt az orosz katonák a japánok ellen vívott harcban; itt a tisztek még a kardjukat is bemázolták fekete-re, hogy ne csillogjon.

Még emel is fontosabb a ruha kényelmessége és a felszerelés könnyűsége. A szük baknadrág elképzelhetetlen kellemetlenségek forrása még a békeidőben is. Hogy miért ragaszkodnak ehhez az impraktikus, csak boszuságot termelő ruhadarabhoz, igazán érthetetlen. Azt mondják, azért, mert magyar. Ez nem lehet ok, mert a kosztüm-tudósok töviről-hegyire bebizonyították, hogy a baknacsba szoruló nadrág lengyel eredetű.

A felszerelés terén lenne a legtöbb javítani való. Az a katona a legharczképesebb, amelyik legkevésbé fáradtan érkezik meg a tűzvonalba és amelyik a legkönnyebben van föllöltözve. Mikor a tűzvonalba előre halad, a japán katonánál csak tölténytáska, fegyver és ásó van. A töltényt és municziót apró taligán viszik utána. Ha a német katonák elvégzik a gyakorlatot, összes felszerelésüket a század-kocsikra dobják, melyet lovak huznak be a kaszárnyába. Rajtuk csak az oldalfegyver marad.

Hogy a monarchia hadseregében a rüszting micsoda kiint rak az emberek vállára, csak az tudja, ki azt közelről látta. És ehhez a világ minden kincseért hozzá nem nyulnának. Sőt igralmáiumi megpöntetük azt a katonát, aki egy pár kapczával kevesebbet rakott a bornyujába.

Körülbelül ez mutatja meg, milyen nivea-

különség van a mi hadseregünk és a többi hadsereg között. Másutt arra törekcsenek, hogy a katona lehetőleg súlymentesen teremjen a hadműveletek helyén; ezért apasztják, könnyítik mindenféle módon a reá rakott terhet. Nálunk e czélból a ruhája színét füstik át, alkalmasint abból a föltevésből indulva ki, hogy az egyik szín könnyebb, mint a másik.

Kossuth-szobor Körmenden.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 7.

A nemzet hálás kegyelele vasárnap délelőtt már a negyvenharmadik szobrot szentelte Kossuth Lajos emlékének. A szobrot imponzáns ünnep keretében leplezte le Körmend városa s ez alkalomra vendégül látta Kossuth Ferencet is. Kossuth Ferencnek ez alkalommal többször volt alkalma, hogy beszéljen, az összegyűlt közönség mindannyiszor megragadta az alkalmat arra, hogy Kossuth Lajos fiát ünnepelje. A szoborleplezést követő banket után Kossuth Ferenc nagyérdéki nyilatkozatokat tett a kiegyezés állásáról.

Részletes tudósításunk ez:

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter szombat este, közvetlenül a miniszterelnökségben folytatott kiegyezési tárgyalások befejezése után, 9 óra 35 perczkor utazott el Budapestről dr. Pallay Sándor és Jakab Sándor titkárok kíséretében. A képviselőházat Várady Károly, az országos függetlenségi pártot Nagy Emil, a Dunántuli Közművelődési Egyesületet Szász József orsz. képviselő képviselték a leplezési ünnepélyen, amelyen Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kíséretében megjelentek még: gróf Batthyány Zsigmond, Gotthard Sándor, Hilberth Károly, Laehne Hugó, Markos Gyula, Olay Lajos, Pogány Lajos, Simkó József, Szunyog Mihály és Thaly László orsz. képviselők, továbbá Löherer Andor és dr. Oppér Emil, a függetlenségi párt kültagjai. A fővárosi vendégeket vívó vonat vasárnap reggel 7 órakor érkezett meg Körmendre, a miniszter és kísérete azonban a vasúti kocsiban maradt félkilenczig, amikor is ezernyi sokaság élén megjelent a zászlókkal, ezimerekkel és fenyőgalyakkal ékesen feldíszított vasúti állomáson Beck Lajos a körmendi választókerület képviselője, továbbá Vas-, Sopron-, Győr- és Zalamegyék küldöttségeinek élén Bezerédj István, Baán Andor, Lippay Géza főispánok és Eitner Zsigmond orsz. képviselő.

A megérkezés.

Herbst Géza, Vasvármegye alispánja üdvözölte az állomáson Kossuth Ferencet, mint a magyar függetlenségi törekvéseknek hivatott vezérét és apostolát, aki az ország közgazdasági érdekeiért vívott nehéz küzdelmei és országos gondjai közepette is megtisztelti látogatásával Vasvármegye törvényhatóságának közönségét.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter válaszul, az üdvözlő beszédre kifejté, hogy nagy gondok közül, fáradságos munka megszakításával jött el Körmendre azért, hogy hazafiúi szent kötelességet teljesítsen és hogy egyben lerója ezzel a kegyelet adóit azon hősök iránt, kiknek emlékét tisztelettel övezi október 6-án az egész nemzet s akik szintén Kossuth Lajos katonái voltak. Hassa át e napon minden hazafi lelket az ország jövőjében, a függetlenségi eszmék diadalában való hit.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után hosszú kocsisorban megindult a menet az ünnepelő város felé.

Kilencz órakor a kaszinó nagytermében villásreggeli volt, amelynek befejeztével az ország határszélén lakó, tizenkét községből álló „Örség” ötszáz tagu küldöttsége tisztelgett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél, aki Beck Lajos orsz. képviselő lelkes szavaira válaszolva, arra buzdította a magyarságnak ezen határőreit, tartsanak ki továbbra is, tartsanak ki mindörökké tántoríthatatlanul a függetlenségi elvek mellett, mert ezeknek bástyáira vonul vissza védelemre a magyar nemzet mindannyiszor, valahányszor veszélyben a haza.

Az ünnepély.

Maga a leplezési ünnepély az összes templomokban tartott október 6-iki gyászistentisztelet után pontban 11 órakor vette kezdetét azzal, hogy a Bathány-téren felállított szobor körül egybegyűlt több mint tízezernyi tömeg elénekelt a Himnusz. Ezután Fülöp József, a szobor-bizottság elnöke, megnyitván az ünnepélyt, Beck Lajos orsz. képviselő mondott ünnepi beszédet. Kiemeli, hogy Kossuth Lajos azért lett a magyar nép megváltója, mert bele-

tudott látni a magyar nép lelkébe. Mint a buvár leszállt a néplélek mélységes fenekére, meghallotta a magyar nép szívének minden dobbanását, átérezte minden örömet, minden szenvedését. Innen van, hogy midőn 48-ban és 49-ben bekövetkezett a magyar nemzet nagy erőpróbája, a hon minden hű fia vakon követte vezérét. Kossuth Lajos örök dicsősége, hogy a magyar nemzet ezt az erőpróbát ki bírta állani, amivel egyrészt megerősítette önmagába vetett hitét, másrészt megmutatta ellenségeinek, hogy népfünkben annyi az életerő, annyi az ifjúság, hogy még legyőzete után is keresni kell a vele való klegyezést. Kossuth Lajos adta vissza hitünket önmagunk és jövőnk iránt, ő élesztette bizakodásunkat ama magasztos eszmények iránt, amelyek nélkül a nemzet élete sivár és kietlen.

Az ünnepi beszéd közben lehullott a lepel a szoborról és a közönség perczekig némán szemlélte Kossuth Lajosnak érzembeöntött alakját. Erős kőtalpazaton nyugszik a szobor, amely abban az állásban ábrázolja Kossuth Lajost, amint jobbkezét előretartva, balkezevel kardjára támaszkodva, lelkesítő beszédet mond.

Rábay Zsigmond alkalmi ódájának elszavalása után Kapy Béla, a szobor-bizottság elnöke, átadja a szobrot Balatics Ferencnek, a ki azt Körmen városára nevében átveszi. Ekkor a jelenlevők hangos kivánságára szólásra emelkedik Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, aki a következő beszédet mondotta:

„All a szobor, él az emlék. A szobrot a művész keze alkotta, az emléket az Isten akarata öntötte lelkeinkbe. A szobor sokáig fog állani, de eljön majd az enyészet korszaka, az érczre, a kőre is; Kossuth Lajos emléke azonban élni fog, míg él magyar a földön. (Zajos éljenzés.) Éljen is ez emlék, hasson lelkeinkre, szívünkre úgy, mint az imádság, buzdítson a tetterre, vigasztaljon a szenvedésben, adjon nekünk hitet, reményt, elhatározást, kitartást és erőt. (Hosszantartó, lelkes éljenzés és taps.) S ha mindezt megadta nekünk, akkor megvalósul az a jóslat, hogy: Kossuth Lajos nem halt meg, köztünk van, köztünk él mindig az ő szelleme. (Szünni nem akaró éljenzés és taps.) Nemzedékek jönnek, nemzedékek mennek, de a magyar nemzet dicsőséges atyjának emléke élni fog örökké, mert örökké él az a vágyódás, a mely minket is tetterre int, az a vágyódás, hogy legyen független és dicső ez a magyar haza!”

A miniszternek zajos tetszésnyilvánításokkal kísért beszéde után következett a szobornak megkoszoruzása. Az első koszorút a képviselőház nevében Várady Károly tette le.

Az országos függetlenségi párt koszoruját Nagy Emil a következő szavakkal tette le:

— Leteszem a függetlenségi és 48-as párt koszoruját Kossuth Lajos szent szobrának lábához. És ha a gonoszok rágalma vagy a türelmetlenkedők duzzogása incselkedik szívetek körül, Körmen városának és vidékének derék lakossága, pillantsatok fel erre a szent szoborra és merítetek innen a bizalomteljes, kitartó, önzetlen küzdelemhez örök, lan-kadatlan bátorságot.

A „Dunántúli Közművelődési Egyesület” nevében Szász József orsz. képviselő, Vasvármegye nevében Herbst Géza alispán, Sopronvármegye nevében Hajas Antal alispán, Zalavármegye nevében Eitner Zsigmond orsz. képviselő, a Soproni Kereskedelmi és Iparkamara nevében Ulléin József elnök, továbbá Kőszeg sz. kir. város, Szombathely, a körmenői hölgyek, az Országos Vasutas Szövetség, a Szombathelyi Nemzeti Szövetség, a Vasvármegyei 48-49. évi Honvédegyesület, a Vasvármegyei Agrár-egyesület és a községek egyesülete, iskolák, kaszinók, olvasókörök egész serege helyezett több mint százhusz koszorút Kossuth Lajos ércszobrára.

Déli 12 órakor a Korona-szálló dísztermében Vas-, Zala-, Sopron- és Győr- és Vasvármegyei egyesített küldöttségét fogadta Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter. A küldöttség nevében Bezerédi István vasvármegyei főispán üdvözölte hazafias beszéddel a minisztert.

A második küldöttséget Perényi Antal prépost plébános vezette, aki a körmenői katolikusok, luteránusok és zsidók nevében üdvözölte Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert. Kossuth Ferenc válaszolva az üdvözölő beszédre, örömeinek adott kifejezést felelő, hogy Körmen városában a vallások és azok papjai között nincsen semmi más, mint a tiszta szeretet. Mindnyájan — ugymond — az Isten imádjuk, mindnyájan a különböző vallások által hirdettet erényeket iparkodunk magunknak megszerezni és iparkodunk követni, mindnyájan magyarok vagyunk, akik azt kívánjuk, hogy ebben a hazában a magyar nemzet boldogan élhessen, hazáját szeretve és Istent imádvá.

A vasvármegyei függetlenségi párt Gotthard Sándor orsz. képviselő vezetése alatt, a soproni függetlenségi párt dr. Kovács vezetése alatt, a körmenői Vasutas Szövetség szombathelyi fiókja Merl Ede vezetése alatt, a polgári iskola tanítói és tanítónői Koncz Sándor igazgató vezetése alatt, a muraszombati járás lakosságának küldöttsége gróf Batthyány Zsigmond képviselő vezetése alatt, a soproni keresk. és iparkamara Ulléin József elnök vezetése alatt, Körmen küldöttsége Apáthy Gyula közjegyző, vé-

gül a vármegyei jegyzők küldöttsége Sokoray Elek közjegyző vezetése alatt tisztelegtek Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél.

A banket.

Délután 1 órakor a Korona-szálló dísztermében banket volt, amelyen több, mint ötszáz ember vett részt. Az első felköszöntőt Bezerédi István főispán mondotta, kiemelve beszédében azt a korszakalkotó nagy missziót, amelyet a nagyok legnagyobbika, Kossuth Lajos töltött be Magyarország történelmében, Kossuth Ferencze emeli poharát, akinek az a providenciális szerep jutott osztályrészül, hogy ki vezesse az országot azokból a súlyos bonyadalmakból, amelyekbe a közelmúlt sodorta a magyar nemzetet.

Kossuth Ferenc nagy figyelem és érdeklődés közben válaszolt. Beszédét, melyben a kiegyezésről is nyilatkozott, lapunk más helyén közöljük.

Nagy Emil szerint abban nyilvánul meg Kossuth Ferenc működésének világtörténelmi jelentősége, hogy a Kossuth-kultusz, amely eddig negatív módon, a tagadás szellemében működött, európai kaliberével és hatalmas látókörével átvitte az alkotó, a reális, a pozitív függetlenségi politikára, Beck Lajosra, a kerület képviselőjére emeli poharát.

Szász József a negyvennyolcas honvédek emlékét magasztalja. Felköszöntőket mondottak még: Kapy Béla ev. lelkész, továbbá Olay Lajos, Thaly László, Várady Károly orsz. képviselők, Löherer Andor, Fülöp József és még számosan.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter délután négy órakor utazott el Körmenről. A minisztert a vasuti állomásra úgy a város hazafias közönsége, mint a szomszédos törvényhatóságok küldöttségei kísérték ki. A győri állomásnál László Ferenc üdvözölte a minisztert a győri Kossuth-asztaltársaság nevében, a komáromi vasuti állomáson pedig dr. Peredy Géza ügyvéd, a függetlenségi párt elnöke várta nagy küldöttség élén Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, akit lelkes beszédben üdvözölt, biztosítván a minisztert arról, hogy abban a titáni harcban, amelyet az ország közgazdasági érdekeinek kivívásáért folytat Ausztriával, háta mögött áll az egész magyar nemzet. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és kísérete este 10 órakor érkeztek meg Budapestre.

A vértanuk emlékezete.

Budapest, október 7.

Fájo és kegyeletos emlékezéssel gondolt vissza tegnap az ország azokra a hősökre, akik életüket és vérüket áldozták a magyar szabadságért. Október hatodikát, a magyar szabadság vérfelajzolásának szomorú napját Magyarország legapróbb zugában gyászszal ülték és lélekben mindenki az aradi vesztőhely felé fordult és úgy mondta el imáját a halottakért. A gyászünnepe legszébb helyen folyt le. Budapest és Aradon, ahol a kormány képviselőinek és a képviselőház elnökségének részvételével vonultak a szomorú emlékeztető helyekre az ünneplők. A fővárosban gróf Batthyány Lajos sírja körül az egyetemi ifjúság és óriási tömege a polgárságnak hódolt a vértanuk emlékének. A gyászisten-tiszteleteket, miután vasárnap nem lehet, ma délelőtt tartották meg a Ferenczrendiek templomában.

Részletes tudósításunk ez:

Az ifjúság ünnepe a Vigadóban.

Vasárnap délelőtt tíz órakor a Vigadó nagyterme zsúfolásig megtelt ünneplő közönséggel, amelynek sorában helyet foglaltak a vendégképen megjelent ösz 48-as honvédek. Az emelvényen az ifjúság rendező csapata az Egyetemi Kör impozáns szüzmáriás seiyembogója alatt sorakozott fel. Az ünneplő közönség soraiban ott láttuk a Tudományegyetem újonnan megválasztott rektorát, Török Aurélt is. Tíz óra múlt, amikor a kórusban megszólalt az orgona és az egész közönség, helyéről felemelkedve, áhitatos hangulattal énekelte el a himnuszot.

Ezután Sziromai Imre lépett az emelvényre és művészi lendülettel, nagy hatással elszavalta Endrődi Bélának költői szárnyalású ódáját. A zajos taps csillapultával Pogány Pál, a Műgyetemi Kör elnöke lépett a dobogóra, hogy elmondja beszédét.

— Van seb — mondta a szónok — amely sohasem heged, van fájdalom, amelynek idő nem tömpti élet és van gyász, amit nem boríthat feledés: ez a seb, ez a fájdalom, ez a nagy gyász október hatodikához fűződik. Eljött az idő, amikor a magyar turul diadalmasodik az osztrák kétféle sas fölött s a bitófák korhadt fájából kel ki a szabadság virága, az ezeréves magyar haza függetlensége. Be fogják ekkor végre látni, hogy az országítás nem bir-

toklás, a monarchikus elv kormányforma és nem birtokczim.

A taps végeztével fölhangzott a kurucz világ buszengésű hangszere: a tárogató. Szállt-szállt a bánatos magyar nóta és magával ragadta a közönséget, amely többször megismételtette a dalokat.

Mihály Lajos, a K. A. elnöke Palágyi Lajosnak, „Az aradi vértanuk” című hangulatos alkalmi költeményét szavalta, utána az ifjúság fölkérésére dr. Rényi József műgyetemi ny. r. tanár lépett az emelvényre, hogy elmondja az ünnepi beszédet.

Legyünk nemesebbek, mint ellenfeleink és átkozó szóval még a mai napon se háborgassuk azóta sirba dől ellenségeink nyugalmát. De legyünk büszkébbek is, semhogy az október 6. események felett siránkozásba törjünk ki. Nem vagyunk tehetetlen boszútíró gyermekeknek s asszonyoknak népe. Vértanuk nélkül nem győzött még nagy eszme s az október 6. vértanui önfeláldozásának példája is annak az eszmének erejét mutatja, amelyért éltek és haltak: a független Magyarország eszméjének letörhetetlen erejét.

A szünni nem akaró taps után Paulay Erzsike, a Nemzeti Színház művésznője lépett a közönség elé és előadta Szepessy Lászlónak „Bitófák beszéde” című melódrámáját Jessik Álmos rajztanárjelölt kísérete mellett. Megkapóan szép volt a szavalt Paulay Erzsike művészi előadásában. Perczekig zugott utána a taps, amely egyformán szólt előadónak, szerzőnek.

Ezután Kóczé Antal cigányprimás bandája játszott el néhány kurucznotát, végeztül Bánóczy Endre mondotta el a záróbeszédet. Majd felharsant ezer torokból a Szózat, amelynek elhangzása után az ünneplő közönség eloszlott.

Batthyány sírjánál.

A gyásznap reggelén elsőnek a magyar államvasutak műhelymunkásai jelentek meg a vértanuk sírjánál. A munkások, akiket Hettye Miklós és Vintz János vezettek, családjaikkal együtt zárakodáltak ki a szent helyre.

Kilenczdfél órakor megcsendült a daloskőrök tagjainak ajkán gróf Batthyány Lajos mauzoleumánál a Himnusz. A közben mintegy ezer főre felszaporodott ünneplő közönség levett kalappal, hajadonfővel hallgatta végig az éneket. Az utolsó akkordok elhangzása után Vintz János letette a sirra az államvasuti munkások habérkoszoruját. A koszorú gyászfiatallal letakart széles nemzetiszíni szalagjának ez volt a felírása: „Gróf Batthyány Lajosnak — a magyar királyi államvasutak gépgyárának hazafias munkásai.” A Máv. észak-i főműhely munkásainak cserkoszoruját Skrubák József tette le. A koszorú szalagján ez a felírás diszlott: „Gróf Batthyány Lajosnak — a magyar királyi államvasutak észak-i főműhelyének hazafias munkásai.”

Az emlékbeszédet Hettye Miklós mondotta el, amelynek végén Gáspár Sándor Arany Jánosnak „Él-e még az Isten?” című költeményét, majd egy kis leány, Nagy Berta, „Az aradi vértanuk” című költeményt szavalta. A Szózat elénekléssel befejeződött a kegyeletos ünnepeg.

Az ünneplő közönség nem oszlott szét, hanem Kossuth Lajos mauzoleumához vonult, ahol Tatár Árpád Abrányi Emilnek „Kossuth sírja” című szép költeményét szavalta el, a két daloskőr „Fohász” címmel hazafias szövegű dalt énekel, majd Holczhauser Margit egy „Kossuth Lajos” című verset adott elő szépen és igaz érzéssel. A rögtönzött ünnepegét Czigány János főműhelyi lakatos hatásos beszéde zárta be. Az ünneplő közönség eloszlása előtt a munkások gyermekei Kossuth Lajos sírját virágokkal hintették be.

A Ferenczrendiek templomában.

A vértanuk ünnepe gyászpompát öltött a templom. A padokat fekete lepellet vonták be és a szentélyben diszes ravatalt állítottak, amelyet a Batthyány grófi család címere és a tizenhárom aradi vértanuk arcképe ékesített. A délszaki növényekkel és kandeláberekkel övezett ravatalt nemzeti szalagos koszorúk borították és kétoldalán a honvédmenedékház egyenruhás öreg honvédek állottak kiszőrséget. A gyászszertartás reggel kilencz órakor kezdődött, amikor Lambert ferenczrendi atya mondott gyász-misést Batthyány Lajos gróf, a vértanuk miniszterelnök lelkiüdvéért nagyszámú résztvevő közönség jelenlétében.

Az aradi vértanuk lelkiüdvéért tartott gyász

istentisztelet délelőtt tíz órakor kezdődött, amikor a templomban megjelent Kossuthi Ferencz kereskedelmi miniszter, az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke, Leszkay Gyula, Gál Sándor, Hentaller Lajos, Ugron Gábor, Földes Béla, Bedőházy János, Balogh Sándor, Németh Imre, Hódy Gyula, Kovács Ernő, Szász Zsombor orsz. képviselőkkel, ott voltak továbbá a 48-as honvédegyesületek választmányának tagjai Balogh Sándor elnök és Bellaágh Imre alelnök vezetésével, Budapest székesfőváros képviselőiben Kun Gyula és Almády Géza tanácsnokok, a honvédmenedékház tagjai, élükön Krudy Gyula parancsnokkal, az egyetemi ifjuság, valamint a budapesti függetlenségi polgári körök testületileg. Külön padban ült Damjanich János özvegye s kíséretében voltak a vértanu Schweidel József tábornok családjának a tagjai.

A gyászmisét a főoltárnál Butykay Antal ferenczrendi házfőnök, a mellékoltárnál Markos Gyula orsz. képviselő mondotta. A templomi ének és zenekar Engesser rekviemét adta elő. A gyászistentisztelet résztvevői Kölcsey Himnuszának hangjai mellett oszoltak szét.

Ünneplő körök.

A budapest-terézvárosi függetlenségi és 48-as kör gyászünnepe. Szépen sikerült kegyeletos gyászünnepe keretében ülte meg az aradi vértanuk emlékezetét vasárnap délelőtt a gróf Baththyány Tivadar és dr. Holló Lajos országgyűlési képviselők vezetése alatt álló „VI. kerületi függetlenségi és 48-as kör”.

Az 1848-as belvárosi függetlenségi asztaltársaság gyászünnepe. Tyuskai Pap Jenő elnök szép beszéde nyitotta meg, mely után a nap jelentőségét dr. Rusznyák Dezső méltatta, beszéltek még Panajott Miksa, Sajó Lajos, Szenczy Árpád, Urbantsok Pál, szavalt Szintén József.

A ferenczvárosi függetlenségi és 48-as pártkörben dr. Fülöp Gyula elnöki megnyitó beszédet mondott, mely után Zempléni Árpád hazafias költeményeit olvasta föl. Siposs Ágost fővárosi bizottsági tag mondta az ünnepi beszédet.

A józsefvárosi 48-as és függetlenségi polgárok köre diszgyűléssel emlékezett meg a nagy nemzeti gyász évfordulójáról. Ez alkalommal a 100 tagú választmány majdnem minden tagja jelen volt. Az ülést Mátyus Arisztid ügyvezető elnök nyitotta meg, majd Madary Gábor, ifj. Lukács-Lajos, dr. Alay Traján Béla, Barta Gábor, Dancsics Ákos és Illés Árpád mondtak nagyobb szabású beszédeket, mire az ülés véget ért. Ülés után társasvacsera volt a kör helyiségében.

A Józsefvárosi Kaszinó október 6-ikának előestéjén ünnepelte meg a vértanuk emlékezetét. Az ünnepi beszédet a Józsefvárosi Kaszinó társelnöke, dr. Nagy Dezső VIII. kerületi országgyűlési képviselő mondotta. Az ünnepi lakomán még dr. Ráth Endre országgyűlési képviselő és dr. Gonda Dezső méltatták a nap jelentőségét a jelen voltak nagy tetszése között.

Az I. ker. Szabadpolgári Kör szombaton este ünnepelte az aradi vértanuk emlékezetét. Az ünnepi beszédet dr. Platthy György mondta.

Az ünneplő társaság táviratot küldött özv. Damjanich Jánosnének, kifejezve kegyeletos tiszteletét.

A Budapesti III. ker. Egyesült Polgári Körben Szabó István gimnáziumi tanár mondott alkalmi beszédet, végül az egész közönség elénekelte a Szózatot.

A vidék ünnepe.

Az aradi gyászünnepe, mint minden esztendőben, az idén is impozáns volt.

Délelőtt 11 óra felé állt össze a küldöttségek hatalmas tömege, amely az öreg honvédek vezetésével alkalmi menetben vonult a vértanuk szobrához. Itt Keszler Ede színész alkalmi költeményt szavalt és Keszler Károly tanítóképzési tanár az ünnepe méltató beszédet tartott. A szintársulat éneke után koszorukat helyezték a szoborra. A képviselőház koszoruját Ná vay Lajos alelnök a következő beszéd kíséretében helyezte le a szoborra:

— A képviselőház nevében megilletődve teszem le a koszorút azon dicső és gyászos emlékezetű férfiak emlékére, kik a hazafias eszmék fenkölt vértanúi voltak és kik vértanui halálukkal ejutottak a halhatatlanság tündöklő birodalmába.

A Kormány koszoruját gróf Károlyi Gyula főispán tette le ezen szavakkal:

— Minder év október 6-án összegyűlünk az ország minden részéből. Amit az aradi vértanuk életük feláldozásával megszerztek és reánk hagytak, azt nekünk fenn kell tartanunk és utódainkra hagynunk. Az ő emlékezetük adjon erőt minékünk a hazánk iránti kötelesség teljesítésére.

Zomborban a városi törvényhatóság rendezte az október 6-iki gyászünnepeket.

Komáromban a komáromi függetlenségi kör feikérésére Kucsera József plébános gyászmisét mondott. A református templomban is alkalmi istentisztelet volt, amelyen Antal Gábor püspök mélyhatású beszédet mondott.

Nagy kegyelettel ülte meg Nagykőrös városa az aradi vértanuk kivégeztetésének évfordulóját. A református templomban tartott istentisztelet után a főgymnáziumi tornacsarnokban gyászünnepe volt.

Nagybecskerekén lelkes ünnepséggel áldoztak az aradi vértanuk emlékezetének. Október hatodikán, vasárnap a nagybecskereki kaszinó társulat ünnepélyt rendezett, amelyen Szilágyi Albert megyei tb. főjegyző ünnepi beszédet mondott. Este a színházban díszelőadás volt.

Nagyváradon a vértanuk emlékére ma ünnepélyes gyászmise volt, amelyen a polgármesterrel az élén a város egész előkelősége is megjelent. Az istentisztelet után a templomban összegyűlt közönség a Hymnust énekelte.

Országos ügyvédgyűlés.

Budapest, október 7.

Ma kezdődött meg fővárosunkban a három napra terjedő ügyvédi kongresszus, melyre az ország minden részéből egybesereglettek ügyvédek, hogy megvitassák az ügyvédséget körülíró érintő fontosabb kérdéseket.

A kongresszus díszét emelte, hogy a budapesti ügyvédi kamara megnyitónál leleplezte Werbőczy Istvánnak, a nagy jogásznak s kodifikátornak arcképét. A kamara Pantheonát akar létesíteni dísztermében az ügyvédi világ jelesei számára. Ott áll már Deák Ferencz és Szilágyi Dezső mellszobra. Ezeket most Werbőczy képével egészítette ki.

Werbőczy érdemeit Günther Antal igazságügyminiszter méltatta ünnepi beszéddel, amely a nagy jogtudós jelentőségének, a magyar nemzeti jog rendszerbe foglalójának alapos ismertetése volt. Igen tartalmas és nagyhatású beszéde találon jellemezte azt az időt, amikor jogában élt még a magyar nemzet.

Ez volt a programnak első pontja, mely a maidelelőtől egészen betöltötte. Az érdelemes tanácskozás délután négy órakor kezdődött meg az ügyvédi nyugdíj-intézmény, majd a szervezeti kérdés tárgyalásával.

E kérdés előadója — mint azt már vasárnap jeleztük — a létszám korlátozását ajánlta elfogadásra. Előrelátható volt, hogy ez az indítvány, a numerus clausus igen harcziás vitát fog provokálni az ügyvédek testületében. A kongresszus egyszerre háboru színhelyévé változott át, hol a numerus clausus hívei és ellenesei képviselték a két ellenséges tábor. A hangulat annyira harcziássá vált, hogy egyik párt nem akarta a másik párt szónokát végighallgatni. Folytonos közbeszólásokkal, gyakran fiók-szónoklatokkal akasztották meg beszédében az előadót, ki végre is kénytelen volt egy dörgő akkord után az előadói emelvényt otthagyni.

Pedig a kongresszus tagjai nagyon jól tudják, hangoztatták is, hogy praktikus szempontból nem nagy jelentőséget kell tulajdonítani annak, vajjon a numerus clausus mellett vagy ellene foglal-e állást az ügyvéd-gyűlés. Nagyon jól tudják ők, hogy ez a terv a tulajdonképeni kivitelnél amugy is felmondja a szolgálatot, bárhogy pártolja is véleményével az ügyvédgyűlés. Ezért azt hisszük,

hogy e heves vitáknak inkább az a természetes magyarázata, hogy a szónoklás hivatásos mesterei igen sokan voltak egyszerre együtt; a téma pedig nagyon alkalmas arra, hogy az amugy is beszélő hajlandóságot kitörésre készítse.

A kongresszus választmánya valószínűleg taktikai szempontból is tette a numerus clausus kérdését a program elejére. Ugy számított, hogy a gyűlés tagjai ezen a kérdésen kiadják harcziás kedvüket és a tulajdonképeni szakkérdések tárgyalása nyugodtabb mederben folyhat tovább. Magunk is azt hisszük, hogy a következő tanácskozások méltóbbak lesznek e kiváló testülethez és a kongresszus feladatához.

Ebben bizva a legjobb sikert kívánjuk az ügyvéd-gyűlés további munkásságához.

Részletes tudósításunk a kongresszus lefolyásáról a következő:

Ismerkedéset.

Vasárnap este nyolcz órakor tartották ismerkedési estélyüket az ügyvédi kamara Szemere-utca 10. szám alatti helyiségében. Az estélyen sokan jelentek meg különösen a vidéki ügyvédek közül, úgy, hogy a négy százton felül lévő jelenlevők részére szűknek bizonyult az ügyvédi kamara két nagyterme s az ügyvédi körben is teríteni kellett.

Kevéssel nyolcz óra után érkezett meg az igazságügyminiszter képviselőiben Imling Konrád államtitkár, Szivák Imre, a kamara elnökének kíséretében, akiket belépésükkor lelkes éljenzéssel fogadtak.

Az első felkiszöntött dr. Szoliner Lajos, a budapesti ügyvédi kör elnöke mondta. Poharát a megjelent vendégekre üríti.

Dr. Csermák Gyula (Ipolyás) megköszönte a vendégek nevében az üdvözlést és Szolnert élte.

Ezután feszült figyelem között Szivák Imre, a budapesti ügyvédi kamara elnöke állott fel szólásra. Rövid bevezetés után, amelyben örömet fejezi ki a részvételnek ezen szokatlanul impozáns megnyilatkozása felett, rámutatott azon feltételül szükséges követelményekre, amelyeknek megvalósítása elodázhatatlan nemcsak az ügyvédség kari érdekéből, de az egyetemes közérdekeknek fogva is.

Poharát a kongresszus sikerére emeli.

Burián Béla az igazságügyminiszter jelenlevő képviselőjére, Imling Konrádra emeli poharát. Imling Konrád tolmácsolja az igazságügyminiszter üdvözlését és úgy az ő, mint a maga részéről eredményt kíván a kongresszus működésére.

Az ügyvédi kör helyiségében levő ügyvédeket dr. Brüll Ignác kamarai helyettes üdvözölte.

A megnyitás.

Tíz órára, amikor a gyűlés kezdete hirdetve volt szorongásig megtelt a Vigadó kis terme. Az ország valamennyi városa képviselve van néhány ügyvéd. A nagyszabású ünnepe a magyar igazságszolgáltatás színe-java összegyűlt.

Az ünnepséget Szivák Imre kamarai elnök nyitotta meg a következő beszéddel:

Az a férfi, kerepeczi Werbőczy István, akinek ma emléket ünnepeljük, magyar volt és nagy volt. Mint fájának hű képviselője, nemzetének és a nemzeti jogegység kifejezője és fentartója volt. Nagy volt, mert szegény nemzetét oly kincscsel gazdagította, amely hosszú századokon át a nemzeti jogosság kifejezője és fentartója volt. Néma századokon át igazságtalan volt a nemzet e nagy fia iránt. Elmúlása is a nemzet feledékenysége mellett olyan volt, mint a magyar nagyok legtöbbjéé. Emlékkő, de még sírkő se jelöli nyugvóhelyét abban az anyaföldben, amelynek élőjogát ő tette halhatatlanná. Pedig mi tudjuk, érezzük, hogy a nemzeti ébredés e korszakában a nemzeti újjászületés Werbőczy nélkül teljes nem lehet. Nemzeti jogunk regenerációja és a nemzetet fentartó erkölcsi s ezek közt a történeti jog, Werbőczy szelleme nélkül nem létezhetnék.

Ma tehát, amidőn kegyeletünk pályáinál világitjuk meg a sötét mulat, megelevenedik előttünk a nagy ítélőmester, a nádor, a királyi kancellár alakja, aki alkotó részese volt hazája történetének és én azért most azon kérésint intézem a magyar igazságok öréhez, mint Werbőczynek részben is a hagyományok szerinti descendens jogutódához is, szolgálatosan igazságot a nagy férfi emlékének. (Lelkes éljenzés és taps.)

Az igazságügyminiszter szól.

Günther Antal igazságügyminiszter a következőleg szólt:

Uraim! Verbőczyről akarok szólni. Nem a politikusról, hanem a jogtudósról, kit nem kevesen támadtak, sokan félreismertek és még többen ma sem ismernek abban a jelentőségben, melyet nemcsak a magyar, de az egyetemes jogtörténelemben elfoglalt. Az államférfiut, a politikust hagyjuk békében nyugodni a magyar történelem rég eltűnt korszakának emlékei között. Amit mint jogtudós teremtett, az élő valósággá lett; szerves és hatalmas jogrendszerre, mely több mint három századon át ugyiszólva sértetlenül uralkodott, amelynek ma érvényben levő részei is a magyar jogéletnek s különösen közjogunknak megbecsülhetlen kincsét képezi.

A magyar államgondolat történelmi sziklahérczvé erősödött anyagából alkotta meg e rendszert, mely a Hármaskönyvben fenmaradt. Hogy ezt az anyagot megszerezze, leszállott a nemzeti léleknek legmélyebb méhébe. Az akkori idők többi európai jogintézményeihez képest hasonlíthatatlanul szélesebb alapon építette fel művét, hogy annak biztos nyugodt pontja legyen. Amit pedig ebbe a rendszerbe és szervezetbe belefoglalt, az a magyar hagyományoknak és történelemnek mindmegannyi nemzeti ereklénye volt. Lent az egész nemesi vagyonnak abban a korban Európa területén szinte páratlan tulajdoni biztossága és szilárdsága. Rajta az egész politikai nemzet, mely történelmileg fejlődött alkotmányjogi szervezetében, fozokatosan gulává emelkedik. Legfent annak csúcsa, mely magából az alaptól nő ki: a magyar szent korona.

Ne mondja senki, hogy nem alkotott. Jogrendszer teremtett s e jogrendszer nemcsak megtartotta, de kidomborította és szilárd tagozatokba öntötte a magyar nemzeti jellegét.

Verbőczy az egész művelt nyugat és szomszéd népek ellenkező irányu jogfejlődésével ellentétben, mint magyar jogász, az akkori idők eszmévilágán messze felülemelkedve állotta meg helyét.

Voltak, akik Verbőczy művét éppen azért támadták, mert a magyar nemzeti jogot öntötte rendszerbe. Hogy ezek között nem egy magyar ember is találkoztunk, azt annyira megszokhattuk politikai válságaink egész régi történetének folyamán, hogy ez még kevésbé lephet meg bennünket.

Távol áll tőlem, hogy a Verbőczy ellen intézett támadással tüzetesen foglalkozzam. Az ő magánélete ellen más oldalról intézett rágalomból pedig annyira kieri az a gonosz török, hogy jogászai és politikai működését ily módon bémítsák meg, hogy azok megemlékezésre sem érdemesíthetők.

Verbőczy a nemesek egyenlő szabadságát jogintézmény jelentőségével látja el, mikor a nemesiséget egyenesen a szent koronával hozza alkotmányjogi kapcsolatba és megállapítja, hogy a nemesek egyenlő szabadságot élvezvén, a királyon kívül senki más hatalmának alárendelve nincsenek.

Ez az így jogintézményre emelt elv volt a leg-erősebb gátja annak, hogy a főnemesek nagyobb hatalma a köznemesek felett nálunk soha ki nem fejlődhetett. Ennek köszönhető, hogy a hűbérsg ebben az országban, mikor a többi Európában egyre erősödött, noha beszivárgása megkezdődött, teljesen meghonosodni nem tudott. Ez az elv volt a leghatalmasabb akadálya annak, hogy azok a feudális különösségek, melyek Európaszerte uralkodtak, mint a morganatikus házasság és az egyenrangú és nem egyenrangú születés jogintézménye nálunk nem csempészhetette be magát. Ez biztosította később is az összes nemesi ingatlan vagyonnak egyenlő tulajdonjogi erősségét. Sőt tovább megyek. Ennek az így megalkotott jogelvnek az ereje volt az egyik hatalmas tényezője annak, hogy a nagyobb királyi tanács hatalma nem semmisíthette meg a köznemesek országgyűlési képviselői jogát, mely azután a 1608. I. törvényzikkben intézményesen biztosított. Ha a főnemesek és köznemesek egyenjogúságának elve hazánkban megsemmisül s az utóbbi az előbbinek jogi hatalma alá kerül; ebben az országban az abszolút uralom jut diadalra, mert ez az állapot a nemzetképviselőnek alkotmányos jogrendszerét döntötte volna halomra, amint a szomszédországokban megtörtént.

A Hármaskönyv lélekemelő biztossága annak, mily hatalmasan élt Verbőczy agyában az a gondolat, hogy ennek a nemzetnek fennállása a szabadságjogok intézményes biztosítékai van elválatlanul összekötve, de hogy ezek a szabadságjogok a nemzeti vagyon szilárdságában és biztosságában találják nemcsak támaszukat, hanem elengedhetlen alapjukat.

Azt olvastuk régebben és halljuk itt-ott ma is, hogy Verbőczy a rendiséget, mint elzárt kasztot szolgálta s a nemeség uralmát törekedett a nem nemesek felett minden módon állandósítani. De ezzel a váddal szemben a való igazságot állítja szembe a szóló s azután így folytatja:

Régi jogintézményeket az utánuk következett sok százados fejlődés modern eredményei szempontjából mérlegelnünk nem szabad. Mindig csak az egykoru jogállapotok és az akkori politikai és társadalmi helyzet méltatásával mondhatunk azok felett igazságos ítéletet. És ki merem mondani, hogy azoknak jogállapota, kik Verbőczy korában a nemesek rendjének körén kívül állottak, jórészt hasonlíthatatlanul kedvezőbb volt mint Európának bármely más jogterületén.

A jogász és törvényhozó, aki a nemzetét akarja szolgálni, annak történeti tradícióit kell hogy át-

érezze és átértse, hogy úgy mondjam nemzete szivverésén kell tartania kezét, amint a világrendszerben az anyag nem pusztul el, hanem csak átalakul új rendeltetése szerint, úgy a multnak tradícióiból kell kiépíteni és továbbfejleszteni az új feladatnak és új céloknek szolgálatában a nemzet jogéletét. A követelmény az, hogy ez a jogalkotás az államok versenyében a tudomány, erkölcs és a kultura erejével megállni tudja helyét.

Verbőczy István, a Te emlékedet hívom ide tanubizonyossággal arra, hogy a Te szellemében így kell működnie. Hulljon le képedről a lepel! (A képet leplezik.) Üdvözöllek itt a magyar jogászok e gyülekezetében, kik tisztelettel hajlítják meg fejükét műved előtt. A te példád ragyogó utmutatás nekünk, mint kell ezt a nemzetet megbecsülni intézményeiben s a tudomány erejével továbbfejlesztendő jogi önértékében az élet harcraire megedzeni.

A toll, melylyel művedet irtad, rég kihullott kezéből. De az a toll még szárnyból vétetett, mely nagy lelked erejéből fel a magasba repülni tudott. Ez a lélek a nemzet jogi lelkiismerete volt, mely míg éltél, benned lakott. De ez a nemzet hála az égnek ma is él és élni fog, mert lelke halhatatlan s alkotásokat sugall, melyekben értékesíteni fogja tudni a nemzeti öserőt. Ez kísérjen bennünket tanulmányainkban és kutatásainkban, mikor más nemzetek jogi kultúrájában gyönyörködünk. Ez fog visszavezetni bennünket, ha igazán beköltözött keblünkbe, a hazai jognak hagyományaihoz, hogy annál jobban megértsük a feladatot, melyet végeznünk kell a nemzeti jogélet termékenyítő talaján.

Amit itt látunk, a messze távolba visz el tekintet. A jövőbe merengsz s nemzeted sorsát kutatod. Ne félj. A nemzet abban a korban, melyben te alkotál, a maga nyelvét a törvényalkotás körében használni már nem tudta. Nem nyelvében, de jogában élt. Ma azt mondhatjuk, hogy amint nyelvben él, jogában is, mely szabadságából származik, biztosítani fogja tudni magának itt Európa közepén az őt megillető helyét.

Verbőczy képe.

A képet, melyet dr. Szivák Imre ajándékozott a kamarának, Feszty Árpád festette meg. A kiváló művésznak, akitől oly kevés képet látunk utóbbi időben, ez az alkotása művészi szenzáció is. A nehéz témát bravúrosan, mély, intuícióval, erős kor- és ember-ábrázolással oldotta meg Feszty Árpád, úgy, hogy ez a portré legjobb művei közé számít. A milieu, melybe Verbőczyt belehelyezi, már önmagában nagyon érdekes és a kort jellemzően tükröző. Maga a portré pedig plasztikus, szinte a megszólalásig eleven; Verbőczyt dolgozószobájában ülve ábrázolja. Diszes magyar köntöse felett könnyebb vörös posztóbból készült, sarkig érő ujjast visel. Jobbkezében az író sastoll, baljában jegyzetel. Mellette egy kis szolgasszéke kucsmája és kardja, magas, gótikus karosszéke mögött a kandallóban hasábfák égnek. Íróasztala mögött könyvespolc s a kandalló márványpárkányzatán is hever néhány könyv.

A tetszésaj elmúltával dr. Nagy Dezső lépett a Verbőczy-kép elé és elhelyezte az országgyűlés koszoruját.

Az igazságügyminisztérium nevében dr. Meskó László államtitkár hódolt a kiváló jogtudós emlékének a következő szavakkal:

— A magyar igazságügyi kormány nevében letezem ezt a koszort Verbőczy István emlékére, akinek minden érzése, minden gondolata a magyar nemzeti szellem, a szinmagyar jogérzet s alkotmányos felfogás megtestülése volt. Örök emléket emelt magának, aki nagy művével a magyar jogegységet páratlan jogászai elmével évszázadokra megalkotá.

Csongvay Lajos, a marosvásárhelyi ügyvédi kamara elnöke köszönetet mondott az igazságügyminiszter beszédeért és kijelentette, hogy bizalommal, reménytel néznek a jelenlegi igazságügyminiszter működése iránt.

Szivák Imre elnök indítványára elhatározták, hogy az igazságügyminiszter beszédét egész terjedelmében a jegyzőkönyvbe felveszik és azt az egyes kamaráknak és az ügyvédi kar összes tagjainak megküldik.

Brüll Ignác, kamarai helyettes elnök, a kamara nevében átvette a képet, fogadalmat téve, hogy örökbecsű ereklényként fogják megőrizni. Az ügyvédi kamara nevében köszönetet mond Feszty Árpád festőművésznak a kép művészi megalkotásáért és indítványozza, hogy jegyzőkönyvileg fejezzék ki köszönetüket Günther Antal igazságügyminiszternek, Szivák Imre kamarai elnöknek és Feszty Árpád festőművésznak.

Az indítványt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el. Szivák Imre ismételt köszönetet

mondva a megjelenteknek az érdeklődésért, a disz- közgyűlést bezárta.

Az ügyvédygyűlés.

Az érdelemes tanácskozás délután félnégy órakor kezdődött meg a budapesti ügyvédi kamara Szemere-utcai épületében. A nagygyűlésen az igazságügyminiszter képviseletében Meskó László és Tóry Gusztáv államtitkárok jelentek meg.

Szivák Imre az állandó választmány megbízásából megnyitja a nagygyűlést és üdvözlö a megjelenteket és felkéri dr. Papp Józsefet, az állandó választmány titkárát jelentésének megtételére.

Dr. Papp József kifejezi, hogy a XX-ik század a szociálfilozófia érvényesülésének korszaka. A szociális eszmék hatása alatt kell az ügyvédi kart is újraszervezni, mert csak úgy lehet az ügyvédnek és az ügyvédi karnak jogait biztosítani. Kifejti, mi annak az oka, hogy a peres eljárás nem adhatja meg már a karnak a szükséges kenyeret. Az ügyvédi kar nem vesztheti el munkakedvét és lelkesedését. A kongresszus főtárgyát a Nagy Dezső és Pollák Ilés-féle ügyvédi rendtartási javaslatok fogják képezni. Ezenkívül sürgetni fogják a nyugdíjintézet életbe- léptetését és a perrendtartási javaslatban az ügyvédi sérelmek orvoslását. Az ügyvédség részére új működési tereket kell biztosítani. Bizalommal vannak a mostani kormány iránt, amely az 1907. évi XX. t.-cz. által bebizonyította, hogy szívesen segít az ügyvédség helyzetén. Ha a jelek nem csálnak, a mai kormány végre meghallgathatja a kamara segélykiáltásait és az ügyvédséget erősebb erkölcsi és anyagi támogatásba fogja helyezni, mint amelyen ma áll. (Leles éjlenzés.)

Ezután Hlatky Endre indítványára a kongresszus elnökül egyhangulag Szivák Imrét választották meg. Alelnökök lettek Ziskay Antal a győri és Csongvay Lajos, a marosvásárhelyi ügyvédi kamara elnöke. Utóbbi nem vállalván el a tisztséget, Hlatky Endrét választják meg alelnöknek.

Szivák Imre szerint az 1901-ben elejtett fonalat kell újra felvenni, mert az akkor napirendre került ügyvédi kérdések közül egyetlenegy sem nyert megoldást. Elismeri maga is, hogy a kérdések sokkal mélyebbre nyúlnak, semhogy azokat márö- holnapra megoldani lehet.

Az ügyvédek egy szegény küzdő nemzetnek, szegény küzdő osztályához tartoznak. Az a támadás, amelyet a magyar állameszme ellen intéznek; elsősorban az ügyvédekkel éri és nincs egyetlenegy társadalmi osztály sem, amely a nemzetjogi restitúciójával annyira egygyé legyen kapcsolva, mint az ügyvédi kar. A nyilvánosság elé kell most lépni az ügyvédi karnak és követelni, hogy a kormány és törvényhozás az ügyvédkérdéssel foglalkozzék, mert az nem osztályérdek, hanem nagy nemzeti érdek. Az ügyvédkérdés elhanyagolása nem az ügyvédi kar érdekeit sérti, de a nemzet érdekeit is.

Ezután indítványára elhatározták, hogy a királyt táviratilag üdvözlök. Jelenti, hogy a nemzetközi ügyvédszövetség elnöke táviratilag üdvözölte a kongresszust és munkásságához sikert kívánt, majd a tanácskozást megnyitja.

Nagy Dezső indítványára elhatározták, hogy a napirend első pontja gyanánt az ügyvédi nyugdíj- kérdést tárgyalják.

Dr. Stern Samu előadó emlékeztet arra, hogy az 1901-iki ügyvédygyűlés megbízásából küldöttség tisztelt az igazságügyminiszternél, aki kijelentette, hogy hajlandó az ügyvédi nyugdíjkerést napirendre venni. Ha az ügyvédek a nyugdíjkerést megoldják, maradandó emléket alkotnak maguknak. Határozati javaslatot terjeszt elő, mely szerint az ügyvédygyűlés az országos ügyvédi nyugdíjintézet mielőbbi megvalósítását szükségesnek tartja és elvárja az igazságügyi kormány jelenlegi vezetőjétől, hogy a most megnyitott ülészek kezdetével a budapesti ügyvédi kamara nyugdíjbizottsága által még 1906. május hó 19-én indokolással felterjesztett javaslatát a képviselőházhoz benyújtja és azt mielőbb letárgyalatja. Indítványozza továbbá, határozza el a közgyűlés, hogy ezen határozatot monstre küldöttség után az igazságügyminiszternek tudomására hozza.

Csermák Ernő (Ipolyiság) a balassagyarmati ügyvédi kamara megbízásából kijelenti, hogy a budapesti ügyvédi kamara nyugdíjbizottságának javaslatát nem fogadja el. A nyugdíjak országos központ után való kezelését nem tartja helyesnek.

Szabó Dénes elfogadja a javaslatot, de kéri az ügyvédygyűlést, hogy ne lépjen folytonos kérésekkel a kormány elé, csak mutassa meg, hogy mely kéréseket tart minél előbb megvalósítandóknak.

Dr. Feldmann Bódog (Szombathely) kijelenti, hogy ha az országos gyűlés többsége a javaslat mellett dönt és a törvényhozás is elfogadja, a szombathelyi kamara minden kötelességének eleget fog tenni.

A javaslatot óriási nagy többséggel elfogadták és elhatározták, hogy holnap délelőtt 11 órakor a nagygyűlés határozatát küldöttségileg adják tudomására Günther Antal igazságügyminiszternek.

A napirend második pontja gyanánt dr. Darvai Fülöp, budapesti ügyvéd, az ügyvédség szervezetéről tartott előadást. Az ügyvédi kar legnagyobb ba-

Garbainak a beszéd folytatását, ha nem a vasutasok szolgálati szabályzatával akar foglalkozni, hanem a vasúti hatóságok eljárását akarja bírálni, amelylyel a vasutasok egyesülési jogát kezelik. Október tizedikének ismertetésére és méltatására tért át ezután. Elmondta, hogy 131 város munkássága csatlakozott a szociáldemokrata-párt által megindított mozgalomhoz. Október tizedikén nem mondják ki az utolsó szót, még kemény harcok fognak következni — mondta a szónok — míg meg lesz az általános választójog Magyarországon, utolsóként Európa összes államai között.

Garbai beszéde után, amelyet nagy tetszéssel fogadtak, Matos Jenő elnök bejelentette, hogy a pártvezetőség holnap foglalkozik a főkapitányi végzéssel, amely a munkásságnak a parlament elé való vonulását megtiltja. A határozatot, amely az október tizediki program megváltozásáról is intézkedni fog, holnapután teszik közhírré. Ajánlatára ezután a közgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben felhívja Magyarországot népet, hogy a választójogért való küzdelmet fokozottabb mértékben folytassa és mindenekelőtt hasson oda, hogy október tizedikén szüneteljen minden munka.

A gyűlés a határozati javaslat elfogadása után megválasztotta azt a küldöttséget, amely október tizedikén Justh Gyula képviselőházi elnök kezéhez juttatja a munkásság memorandumát.

Rendőri intézkedések.

A gyűlés után a tömeg rendben szétszórt és sehol nem történt semmi összeütközés. A rendőrségen azonban mégis azt hiszik, hogy az október 10-iki felvonulás nem lesz minden kellemetlenkedés nélkül való s ennek folytán Boda Dezső főkapitány széleskörű preventív intézkedésekre készül. A rendőrség egész tisztikara és legénységi állománya permanenciában lesz október 9-én esti hat órától fogva 10-ikén esti tíz óráig. Ezenkívül katonai megerősítés kiadását is kérte a főkapitány, úgy hogy a tüntetések egész idején, a városnak minden exponált utvonala és középületeinek környéke, fegyveres erővel lesz megszállva.

Ugyanitt említjük meg Boda Dezső főkapitánynak egy nyilatkozatát is, amelyet a II. kerületi Iparoskör nála járt küldöttsége előtt tett. Tudvalevőleg a II. kerületi Iparoskör elhatározta, hogy tagjai üzleteiket október tizedikén minden terrorizmussal szemben is nyitva tartják s a dolgozni akaró munkások s a nyitva tartott üzletek megoltalmazására a rendőrség intézkedését kéri. Azóta már megjelentek az utcasarkokon a főkapitány hirdetményei, amelyekben felhívja a közönséget, hogy minden elkövetett vagy megkísérelt zavargásról vagy törvénysértésről, főleg a dolgozni akaró munkások ellen irányuló erőszakos cselekményekről akár szóbelileg, akár telefon után azonnal értesítsék az illetékes kerületi kapitányságot.

A II. kerületi Iparoskör azonban ezt nem tartja elegendőnek, hanem a munka szabadságának biztosítására s a nyitva tartott üzletek oltalmára mozgó őriáratokat kér. Az Iparoskörnek mintegy ötven tagu küldöttségét a kör ügyvezető elnöke, Németh József vezette Boda Dezső főkapitányhoz, aki a küldöttséget nagyon melegen fogadta. Németh József beszédében kifejtette, hogy az iparosok nem ellenzik az általános titkos választói jogot, de politikájukat nem akarják az utcára kivinni. Kéri a főkapitányt a jogát és egyszerűen védelmére az október 10-iki terrorizmus ellen. A főkapitány válaszában elmondta, hogy belátja a polgárok mozgalmának igazát s biztosította a polgárságot, hogy a szociálistáknak semmilyen erőszakoskodását nem fogja eltűrni, mert amily toleráns azokkal szemben, akik a helyes uton járnak, épp oly szigorral fogja megtorolni az ellenkezőt.

A sztrájk és az újságok.

Megadja a jellegét a nagy tüntetés hatalmas erejének az, hogy egy álló napig a sajtó is hallgatni fog. A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége vasárnap délelőtt ugyanis az Otthon-kör helyiségében rendkívüli választmányi ülést tartott Zilahy Simon elnöke alatt, amelyen Zilahy elnök bejelentette, hogy a Budapesti Hírlapszedők Köre arról értesítette a Magyar Újságkiadók Országos Szövetségét, hogy az általános titkos és egyenlő választói jog érdekében wendező tüntetésen a szedők részt kívánnak

venni és azért ez évi október hónap 9-én éjjel és 10-én nappal elkészítendő lapokat el nem készíttik. Beható tárgyalás után az Újságkiadók Országos Szövetsége a következő határozatot hozta:

A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége 1907. október 6-án tartott rendkívüli választmányi ülésén sajnálattal vette tudomásul a Hírlapszedők Körének bejelentését, mert amennyire jogosnak találja a szabadságjogokért való küzdelmet, annyira jog- és szabadságsértőnek találja a munkaszünet kényszerét, mely a sajtószabadságot közvetett uton sérti meg és a mindennapi élet forgalmát és folytonosságát szükség nélkül megbénítja. Mindazáltal a Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége a kényszer munkaszünet ellen nem veszi föl a harcot, melynek beláthatatlan bonyodalmi, bárminő eredménnyel vivatnék is meg, tartósabban akaszthatnák meg a rendszeres, nyugodt hírlapkiadást, a nagyközönség, a társadalmi béke és a mindennapi élet érdekeinek helyrehozhatatlan károsodásával. A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége ennek folytán a kényszerhelyzet hatása alatt konstatálja, hogy október 10-én a lapok egyáltalában meg nem jelenhetnek.

A vidék.

Hajduböszörményből jelentik: Vasárnap délelőtt a helybeli szociálisták népgyűlést akartak tartani, amelynek tartására napokkal ezelőtt engedélyt kaptak a főkapitányságtól. Azt, hogy kik fognak szónokolni a népgyűlésen, nem jelentették be és csak a gyűlés kezdetekor tudatták a rendőrséggel, hogy két debreczeni szocialista iparos fog beszélni. Emiatt a rendőrség részéről a gyűlésre kiküldött Hibián Károly alkapitány és Ballacs József járási csendőrmester főkapitányi utasítás folytán a népgyűlés megkezdését nem engedték meg és csak úgy engedték volna, ha helybeliek szónokolnak. Mivel pedig helyből senki sem akart beszélni, követelték, hogy a két idegen szocialista beszélhessen, akik pedig előzőleg nem voltak bejelentve. Mivel a szocialista vezetők ellenszegültek, a csendőrség a két bejelentetlen debreczeni szocialistát a legközelebbi vonatal debreczenbe küldte és a népgyűlést feloszlatta.

Ujvidékről jelentik: A kereskedők október tizedike tárgyában gyűlést tartottak és elhatározták, hogy az üzleteket nem zárják be. A rendőrség a vagyon- és életbiztonság megvédése érdekében széleskörű óvintézkedéseket tett. A szociálisták a gázgyári munkásokat csatlakozásra szólították fel, de kísérletük nem sikerült, épp így jártak a lámpagyújtogatókkal is.

Makóról jelentik: A makói szocialista munkások vasárnap népgyűlést tartottak. Ferenczy Gyula, a budapesti központ kiküldöttje, az általános választói jogról beszélt és felhívta a makói munkásságot, hogy október 10-én ne dolgozzanak. A gyűlés elhatározta, hogy október 10-én munkaszünetet tartanak és tüntető felvonulást rendeznek. A rendőrség, tekintve a makói munkásság higgadságát, a felvonulást megengedte.

A nagyváradi magántisztviselők egyesülete körlevélben megkérte a nagyváradi kereskedőket, vállalatokat és a pénzüzetek vezetőit, hogy alkalmozottaikat október 10-én mentsék fel a munkától. A kereskedők, vállalatok és pénzüzetek tegnap e tárgyban értekezletet tartottak és elhatározták, hogy üzleteiket és az irodákat október 10-én zárva tartják. A magántisztviselők tehát október 10-én nem dolgoznak, a városban tüntető felvonulás s utána népgyűlés lesz a parlament összeülése napján.

Nobilis munkaadók.

Az Építőiparosok Országos Szövetségének vezetősége ma délután ülést tartott, amelyen az október 10-iki tüntetést illetően azt a határozatot hozta, hogy tekintettel arra, hogy szabad országban vagyunk, ahol minden embernek joga van politikai nézetét szabadon nyilvánítani, dolgozni, vagy nem dolgozni, amint az az illetőnek éppen jól esik, vagy ha szerződésbeli kötelezettségei ettől vissza nem tartják: szabad elhatározására bizza munkásainak, hogy a tervezett tüntetésben résztvegyenek, vagy nem, de egyszerűen biztosítja a dolgozni akarókat, hogy úgy, mint eddig, ez alkalommal is gondoskodni fog ar-

ról, hogy őket minden terrorizmus ellen megvédje.

Ez a határozat a magyar építő iparosoknak bizonyára becsületűre válik.

UJDONSÁGOK.

Azsia és Európa.

Eddig soha nem bírtam megérteni, hogy miért ábrázolják a világrészeket mindig nőalakban. Azt hittem, valami megkövesült buta konvenció az oka, amely alól a művészet, se ötlettel, se zsenialitással nem bír szabadulni.

Ma aztán végre, egész váratlanul megértettem, mert láttam őket együtt. A két legnevezetesebbet közülök: Ázsiát és Európát, együtt a villamoson.

Valahol a Népszínház tájékán jártunk az Erzsébet-körút felé száguldván, vig csilingeléssel és összeszorított fogakkal, hogy a nyelvünket ne harapjuk valahogy a zökkenéseknél. Már az amerikai lobogók alatt pompázó irodalmi régiókat is meghaladtuk, s az utazás még mindig kalandnélküli unalmas egyhangúságban telt, mikor végre-végre! egy egész közönséges átszálló helyen utólért bennünket a véletlen szeretetreméltósága.

Egy mesebeli tünemény szállott föl a kocsinkra. Egyszerűen csak tüneménynek nevezem „Öt”, hogy ne kelljen áradozó szupperlatívusokat használnom a leírásban. Mert istenem . . . Milyen nő volt az! Milyen nő!

A kalapja, vaczi-utcai árfolyam szerint is, legalább megért vagy nyolcvan forintot. Egy egész paradicsom-madár mumiája volt a tetejére rakva. A szép zöld farktollak csak úgy rébdestek utána mint a kakastaréj a zsendárkalapon.

Na, mondom, hogy nagyon szép volt! Hát még a subája, zizegő selyem zsüpponjai! Az ártört csipke-harisnyák és az öklömnyi briliántok . . . !

A hányan voltunk, boldogtalan, gyarló férfiak, odabenn a kocsik ketrecében, valamenynyien megszedültünk a tüneménytől, hogy közibénk lebegett. Igaz ugyan, hogy egy kicsit infámisan penetráns parfümöt is használt az istennő.

A szenzáció lelibbent egy középső padra, ami némileg megbénította a kocsik forgalmát, mert ő, vagy mondjuk „Ö” gömbölyű volt. Nagyon gömbölyű!

Ujra nekilódult a Noé bárkája; mielőtt azonban harmadszor is égne rugaszkozhatott volna az orrával, új vendég érkezett. Egy olcsó fekete szövet szoknyácska szökkent be a gögös taftszelyem plisszé-aj mellé, egy könnyű battiszt bluzocskát a fűnyás pointe-lace derékhez és egy alázatos kerek szalma alkotmány, a büszke, csótáros paradicsommadár-csuda tőszomszédságába.

Azt hiszem valami masamód, vagy valamelyik nagy divatruház kicsi rabszolgája lehetett a karsu apróság. Azaz, hogy így gondolom a dolgot most. Akkor nem gondoltam semmit, csak néztem a rózsás, okos arcozskát és lestem a tiszta, ártatlan gyermekszemeknek egy véletlen tekintetét.

A gyönyör pillanatai azonban mulandók a villamos kocsikban. Egy zökkenés, utána recsegés, ropogás, aztán még egy zökkenés és vadidegen ismeretlen emberek egymás kebelén pihenek. A kataklizmában a kis jövevény is megingott és egyik vállacska könnyedén horzsolta a selymes asszony dudoros ujjait.

Na, és arra aztán kitört a vihar!

A paradicsommadaras delnő ajkáról úgy,

hullt az ordináré szitok, mint a jégeső. És milyen hatalmas szótára volt a komiszságokban. A kis martir pedig, akire mind ez az áldás lezuhogott, nagy türelemmel állta a kinzást, s csak egyetlenegyszer nyíltak szóra az aikai. Amikor mentegetőzve elrebegette:

— Bocsásson meg asszonyom! Nem akartam...

De kicsoda gát ez?! Egy pár leányos félnék, suttogva eített szó, a zsilipet tört szennyesszóróradatnak!

Szerencsére iött a kalauz és rászólt a haragos asszonyságra:

— Hová tetszik?

— Adjon egy szakaszjegyet!

A deinó a pompaduria után nyult és keztyüs ujjai evesztek a gazdag csipkefeilők között. Idegfeszítő pillanatok voltak, amíg a néma keresés-kutatás tartott. Végre egy halk sikoly feloldta a siket hallgatást:

— Jésszus! A tárczám...

Szóval nem volt önagyságának pénze és mink valamennyien kárörvendezőn gondoltunk az elkövetkezendőkre.

A kalauz már meg is rántotta a csengő zsinórját a feje felett, hogy a kocsit megállítsa és szocialista érdességgel tanította ki a finom parfümös delnőt:

— Szálljon le! Mit mászkál fel ide, ha nincs pénze?

A pillanat már-már kritikussá lett, amikor egyszerre megcsendült a sarokból egy kedves, üde, tiszta leányhang:

— Kérem asszonyom! Ha megengedi én felajánlom önnek a tárczámát...

A kis perkál szoknyácska ágált, és a plissézett tafiselyem csuda nagy dirrel-durrall hirtelen fölkerekedett és haragos harsogással, nagy szelet verve elméltatlankodott.

És akkor egyszerre megismertem mind a kettőt. Ők voltak!

Ázsia és Európa... együtt.

Az egyik a félbarbár ázsiai némbér, a másik az európai nő, a kultura asszonya.

Melyik volt az egyik és melyik a másik?

(—vay.)

Naptár. Napirend. Kedd, október 8. — Római kath.: Brigitta assz. — Protestáns: Ezek. — Görög-ország: (szep. 29.) Eutroz. — Zsidó: Thirsi 30. Ros. Chod. — A nap két reggel 6 óra 8 perczkor, nyugszik: délután 5 óra 26 perczkor. — A hold 21: reggel 5 óra 44 perczkor, nyugszik esti 6 óra 10 perczkor. — A kereskedelmi államtitkár fogad. délután 4 órakor. — Az országgyűlési függetlenségi párti értekezlet. esti 6 órakor az országos pártkör tanácskozás. — Az ügyvédek országos gyűlésének másozodik napja. — Az osztályországiok kezdete délután egyenyed 8 órakor. — A budapesti kereskedelmi és iparkamara teljes ülése délután 4 órakor. — A fennisták egyesületének ülése este fél 7 órakor (Andrássy utca 83.). — A Nőtisztviselők Egyesületének helyiségében. — A demokratapárt nagygyűlése este 8 órakor a Központi Demokratika-Kör nagytermében (Liszt Ferenc-ter 4. sz.). — Penlelei Molnar János gyűjtőmunka kiállítása a Könyves Kálmán múzeum telében (Nagymező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Kinnach-kiállítás a Városligeti Múzeumban, nyitva 9-4-ig. Belépődíj 50 fillér. — Akt-kiállítás az Uránia Képtéri szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — Nemzeti Szalon rendezés miatt zárva. — A nemzetközi munkásjelölési kiállítás a Városligeti nagy iparcarnokban. — A Nemzeti Múzeum régiségára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. e. 10-1 óráig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képtermek nyitva 10-6-ig. — A Földtani Intézet múzeuma megtekinthető 1 korona belépődíjjal. — A Képzőművészeti múzeum zárva. — A Zoológiai múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 8-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— **Személyi hír.** Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója, két heti szabadságra utazott és idejét Olaszországban fogja eltölteni. Távolléte alatt az igazgatói teendőket dr. Fejérpataky László, udvari tanácsos, a Széchenyi Országos Könyvtár igazgatója látja el s ugyancsak ő helyettesíti Szalayt az országos főfelügyelőségben is.

— **Károly király balesete.** Sajátságos baleset érte Károly román királyt Galaczbán. Ott ugyanis egy dunai monitort kereszteltek meg s a király is megjelent az ünnepségen. Mint hajókeresztelések szokás, a király megnyomott egy villamos gombot, hogy egy pezsgős palaczkot összetörjön. Ebben a pillanatban villamos szikra pattant ki, mely a király kezére esett és két ujját megégette. Két meglehetősen nagy égési seb van

a király kezén. A sebesült uralkodó kezét a jelen volt vezérkari orvos kötözte be. A király környezetét az orvos is, a király is azzal nyugtatta meg, hogy a sebesülés nem igen fáj és általában is jelentéktelen.

— **Hírek a király gyöngékedéséről.** Bécsből tegnap az a hír került forgalomba, hogy a király egészségi állapotában tegnap *rosszabbodás* állott be. A hír kiszinezve, eltorzítva Budapestre is eljutott és azt különböző variációkban koportálták. Pedig a híresztelés nem volt egyéb kózsza hírnél. A király valóban gyöngékedik, de udvari körökből jelentik, hogy a király náthája már színőfélné van. Tegnap és ma rendes időben kelt föl s reggeli után hozzálátott az állami ügyek elintézéséhez. A rendes napi programban tegnap és ma semmiféle változás nem állott be s a király ma is a rendes időben fogadta az előterjesztések végett nála jelentkező személyeket. Az orvosok remélik, hogy a király még e hét végén átköltözködhetik a Burgba. A király igen jó kedvű s a gyöngékedésnek semmi nyoma sem látszik rajta. Holnap közös kihallgatáson fogadja a két miniszterelnököt. A király kimélése végett október végéig nem lesz általános kihallgatás és gróf Paar főhadsegéd Schönbrunnba fog átköltözni, hogy folytonosan a király közelében legyen. A király a spanyol királyi pár bécsi tartózkodását s vendégeit a Burgban fogja üdvözölni, de a hivatalos ünnepek a schönbrunni kastélyban lesznek. Bécsből jelenti éjjel tudósítónk: A király állapota annyira javult, hogy már nemsokára vissza fog térhetni Bécsbe. Náthája már majdnem egészen elmúlt és rekedtsége is enyhült, szubjektív érzése igen jó s ha az orvosok mégis teljes nyugalmat ajánlanak, az csak a felség magas korára való tekintettel történik.

— **A spanyol királyi pár Bécsben.** Alfonso spanyol király e hónap 14-én, vagy 16-án Madridból Bécsbe utazik. A királyi pár, amely Bécsben néhány napot fog tölteni, talán Németországban és Hollandián keresztül Amerikába megy. Valószínű, hogy londoni utazásukkal összeesik Vilmos császár látogatása.

— **A badeni nagyherceg temetése.** Karlsruheben a badeni nagyherceget ma délelőtt temették nagy pompával. Tizenegy órakor megjelentek a vártemplomban Vilmos császár, karján az özvegy nagyhercegné, utána II. Frigyes nagyherceg Karola szász királynéval, majd a svéd trónörökös, a szász király, a svéd trónörökös, a württembergi király, az anhalti hercegnő, Mihailovich Miklós nagyherceg, a connaughti nagyherceg, Lipót Szalvátor főherceg és még számos fejedelmi személy. Miután a fejedelmi személyek helyet foglaltak, megkezdődött a gyászistentisztelet. Dr. Helbing tilkos tanácsos rövid beszéde után beszentelte a koporsót, mire azt átszállították a mauzoleumba, ahova a fejedelmi személyiségek gyalog kísérték. Az uttest mentén a helyőrségi csapatok, egyesületek és testületek sorfalat állottak. Az összes harangok megszólaltak. A mauzoleumban dr. Helbing újra beszentelte a koporsót, majd megáldotta a jelenlévőket, mire a gyászistentisztelet véget ért.

— **Megostromolt kávéház.** Fiumében az utonompárti lapok és a „Magyar Tengerpart” című lap közötti ellentét ma újabb nyílt összecsapásra adott okot. Egy nagyobb, különösen fiatalaberekből álló csoport autonómista jelszavakat hangoztatva, az Adamovich-mólon lévő kávéház elé vonult, amelyben Korchmáros Nándor, a „Magyar Tengerpart” szerkesztője több magyar ember társaságában időzött. A tömeg egy része csakhamar ellepte a kávéházat és két fiatalember botokkal nekitámadt Korchmárosnak, aki, midőn a támadók egyike botjával fejére vágott, kezébe kerítve botját a támadó felé sújtott. Erre a támadó revolvert szegzett Korchmárosnak. A kávéházban lévő magyarok nagy nehezen kituszkolták a kávéházból a két támadót, mire ezek a kávéház előtt lévő tömeggel egyetemben ostrom alá vették a kávéházat. Időközben a helyszínére érkezett a rendőrség, amely a tüntetőket szétkergette, két támadót pedig letartóztatta. A kínos inczi-

dens a fiumei magyarok körében izgatott tárgyalásra ad okot.

— **Az osztrák vasuti sztrájk.** Az osztrák vasutasok passzív rezisztenciája szakadatlanul tart. Az északnyugati vasut pályaudvarán a tehervonatok tegnap nyolcz-tíz, a személyvonatok pedig három-négy órai késéssel érkeztek. A vonatok elindulása is késéssel történt. Még nagyobb késéssel érkeztek Bécsbe az államvasut társaság vonatai. Az északnyugati és az államvasut társaság alkalmazottai megjelentek a két vasut igazgatói előtt hogy kifogásokat emeljenek az igazgatóságok részéről tett engedmények ellen. Hír szerint az államvasut társaság alkalmazottai és Grimmberg igazgató közötti tárgyalások kielégítőek voltak. Prágában a Nordwestbahn és a Staatsbahn a vasuti miniszteriumtól megkapták a felhatalmazást, hogy az esetre, ha a passzív rezisztencia tovább tart, a orgalmat egészen beszüntethetik. Bécsből jelenti éjjel tudósítónk: A passzív rezisztencia tovább tart, de holnap, legkésőbb holnapután tisztázódni fog a helyzet. Ma a központi állatvására érkezett szállítmányok közül sok állat dögölten érkezett meg. A hosszú uton az állatok éhségtől pusztultak el. Husz vagon marha közül nyolcz és egy másik tehervonaton husz sertés pusztult el. Bécsbe ma nem érkezett must és a városban sehol sem lehetett már mustot kapni.

Az osztrák északnyugati és észak-déli német összekötő vasutak igazgatóságának felkérésére a vasutügyi miniszterium késznek nyilatkozott, hogy az igazgatóságok és az alkalmazottak között a passzív rezisztencia megszüntetése érdekében hajlandó oly irányban közvetíteni, hogy a vasutügyi miniszterium az alkalmazottak bizalmi férfiával behatóan tárgyalni fogja az alkalmazottak kívánásait és azután a nevezett igazgatóságok állásfoglalását illetőleg javaslatot fog tenni. Tekintettel arra, hogy az igazgatóságok hajlandók lehetőség szerint eleget tenni az alkalmazottak óhajainak, remény van arra, hogy ez uton a még fennálló differenciák csakhamar megszűnnek, feltéve, hogy az alkalmazottak követeléseiket a társaságra nézve elfogadható mértékre leszállítják. A tárgyalások már a mai esti órákban megkezdődtek és holnap folytatódnak.

— **Vértessy Gyula balesete.** Most, az esteli órákban megdőbvenve értesülünk arról a balesetről, mely dr. Vértessy Gyulát, az illusztris író és kedvelt poétát, lapunk kiváló munkatársát érte. Vértessy Gyulában a magyar olvasóközönség egyik legkiválóbb poétáját tiszteli és balesete valószínűleg a legszeleesebb körökben nagy részvétet fog kelteni. A költő minap a fővárosból Pásztóra utazott, ahol a himlő ellen beoltatta magát. Az oltástól azonban vérmérgezést szenvedett és most súlyos betegen fekszik pásztói szállásán. A tisztelők, ismerősök és jóbarátok nagy számának részvételében, mely a beteg író iránt megnyilvánul, mi is a legmelegebben veszünk részt és minden oillanatban lessük a hírt, mely a súlyos balesettől felkeresett költő állapotának jobbra fordultáról értesít.

— **Titulus sine vitulo.** Mit ér a régi történelmi név? Mit ér a dicső mult, az előkelő származás, ha mellette — nyomorogni kell. Az ily szerencsétlenek kétszeresen szánandók. Tegnap Bécsben, a Leopoldstadtt egy obskurus szállójában letartóztattak egy asszonyt, aki Waldstein grófnak mondta magát. Csakhamar kiderült, hogy évek óta teljesen pénztelenül ide-oda bolyong fiával. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy a nemesi nevet csak azért vette fel, hogy szélhámoságokat követhessen el, de kitént, hogy csakugyan Waldstein Lujza grófné és a csehországi Waldstein-család tagja, amelyből Wallenstein Alfréd, a friedlandi herceg is származott. Atyja gróf Waldstein Albert volt, aki 1886-ban halt meg és csak egyetlen leányt hagyott hátra, Lujza grófnőt, akit most olyan nyomorba jutott.

— **Orvosi körökből.** Dr. Arányi Gusztáv karlsbadi fürdőorvos, IV., Koronaherceg-u. 18. sz. a. budapesti orvosi laboratoriumát e hó 25-én újra megnyitja, addig Karlsbadban folytatja fürdőorvosi tevékenységét.

— **A szabadtanítás kongresszusa.** Általános érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap délelőtt a kongresszus záróülését Beöthy Zsolt elnöklelte alatt. A napirend első pontja a szakosztályok jelentése volt. E jelentésekben rövid vázlatban számoltak be a szakosztályok eddigi működéséről, amelyet a záróülés tudomásul vett. Ezután Pályi Sándor tartott igen érdekes felolvasást a szabad tanítás szervezéséről, melynél — ugymond — az államnak segítségére kell sietni a társadalom törekvéseinek. Beke Manó a szabadtanítás és népoktatók című előadásában azt mondja többek között, ha a tanítók az ő elvei szerint működnek, apostolai lesznek a szabadtanításnak, ki fogják irtani a bünt és megalkotják majd az igazi, boldog és erős, nagy Magyarországot. Beke Manó előadásához hozzászóltak Szőlősi István, Glücklich Vilma és Nyisztor György. Pékler Gyula hangoztatja, hogy hiábavaló az egyes szimptomák orvoslásának sürgetése, míg az a szellem nem hatalmasodik el, amelyet ő és elvtársai képviselnek. A vitában utána még Ember Károly, Horvitz Gábor és Vas József vettek részt.

Nem lévén több felszólaló, elnök a vitaközvetést bezárta. Következett a napirend harmadik pontja, Petri Mór felolvasása az ifjúsági egyesületekről a népnevelés terén. Előadó részletesen foglalkozott a hazai ifjúsági egyesületek keletkezésével, történeti fejlődésével, eszközeivel és hatásaival. A zárógyűlés a felolvasást helyesléssel vette tudomásul. Beöthy Zsolt elnöki zárószavában bejelentve, hogy miután a szakosztályok mind befejezték a program szerint tárgyalásukat, működésüket lezárták. Azután így folytatja beszédét: A kongresszus eredménye az, hogy közművelődése haladásunknak tanulságos perspektívát nyitott, a területek és tényezők, törekvések és kívánalmak megvilágításával a haladás föltételeinek megszerzéséhez járult; azáltal is, hogy a nehézségekkel ismertetett meg, csak a követendő út tisztítását segítette elő. Talán nemcsak egymás törekvésének megértésében, hanem motivumaink szerint való méltánylásában is közeledtünk egymáshoz. Azzal a hő óhajattal végzem, hogy mindaz, amit tetűnk, mondtunk és akarunk, szolgáljon majd hazánk és embertársaink javára. Ezzel a szabad tanítás magyar országos kongresszusát bezárom.

Szombaton reggel arra a hírre, hogy a szabadtanítás pécsi kongresszusán Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert személyében megámták, a pécsi jogászfűjság kezét fogva abudapesti ifjúság Széchenyi-Szövetségével, megbizta a szövetség elnökét, hogy a kongresszus nyílt ülésén, napirend előtt tegye szóvá ezt a kínos felütést keltő esetet. Beöthy Zsolt közbelépésére azonban, aki Apponyi nevében kérte az ifjúságot, hogy álljon el szándékától, mely feltétlenül a kongresszus szétrobbantására vezetett volna, az ifjúság lemondott a kongresszuson való demonstrációról. Estére azonban nagygyűlést hívtak össze a jogakadémia aulájában, melyen az ifjúság teljes számban jelent meg. A kongresszus tagjaiból ott voltak Noszay Lajos műegyetemi tanár, Mutschenbacher jogakadémiai igazgató, Nendwitsch polgármester, Gaál Jenő műegyetemi tanár, Gieswein Sándor orsz. képviselő, dr. Kiss János egyetemi tanár, Angyal Pál és Tuka Béla jogakadémiai tanárok, Ember Károly tanfelügyelő és még többen. Mutschenbacher igazgatót kérték meg a gyűlés megnyitására, aki üdvözölve az ifjúságot, a gyűlés vezetésére Schandl Károlyt, az Országos Széchenyi-Szövetség elnökét hívta föl. Schandl Károly indítványára az ifjúság perczekig tartó lelkes tüntetés közepette mondta ki, hogy gróf Apponyi Albert-hez a következő üdvözlő táviratot küldi:

A budapesti egyetemi ifjúság kongresszusi küldöttsége a pécsi jogászfűjság nagygyűlése alkalmából hódolattal üdvözli Nagyméltóságodat, ki nemcsak mint miniszter az első a szabadtanítás eszméjének folkarolásában, de legnagyobb, ki nemzeti kulturánk számára az egész világ közbecsülését vívta ki. Széchenyi zászlója alatt Nagyméltóságodat tekintve vezérnek a magyar ifjúság.

Együttal határozatilag kimondták Bertalan joghallgató indítványára, hogy az egész ország ifjúságát fölhívják, hogy megvetését fejezze ki a sza-

badtanítási kongresszus ama résztvevőivel szemben, akik Apponyi Albert gróf ellen ezt az izléstelen merényletet intézték.

Ezután Marschall Ferencz joghallgató felhívja az ifjúságot, hogy ezentul még fokozottabban szánja magát a szociális munkára. Erre megalkult Szövényi Ferencz joghallgató beszéde nyomán a pécsi jogászfűjság Társadalomtudományi Köre, melynek vezérei Paulovits és Bertalan lettek. Gaál Jenő műegyetemi tanár mondott ezután tüzes beszédet, Apponyi fenkölt gondolkodását magasztalva. Viharos éljenzés követte a népszerű egyetemi tanár szavait s az elnöki záró után az ifjúság a Himnusz és a Kossuth-nóta éneklése közben oszlott szét az akadémiáról. Az egész város közönsége nagy lelkesedéssel vett tudomást az ifjúság hatalmas tüntetéséről.

— **Coppée haldoklik.** Franciaország egyik nagy fia, a világszerte ismert költő, François Coppée haldoklik. Az agg poéta már régóta betegkedik, de most helyzete annyira válságosra fordult, hogy orvosai nem biznak felépülésében. Egész Franciaországban érdeklődéssel várják a híreket, amelyek mind igen aggasztóak.

— **Milanó sötétben.** Az Union de Gasc valamennyi hivatalnok és munkása ma reggel sztrájkba lépett és a város ma estétől sötétben van. Tegnap este katonaság kényszerítette a sztrájkolókat a gyár elhagyására, mert attól lehetett tartani, hogy megrongálják a gázműveket. Valószínű, hogy még ma Génában, Alexandriában, Modenában és Messinában is ki fogják mondani a sztrájkot a gázyárak munkásai.

— **Pogrom.** Odesszában amint tegnap a városba hozták a vasúttállomásra a meggyilkolt Zuvianski kerületi felügyelő holttestét, az igazi orosz férfiak szövetségének tagjai csoportokba verődtek és lövöldöztek a zsidókra, aztán több zsidó házat és az üzleteiket fosztogatták. A rendőrök tetlenül nézték a fosztogatást. Ötven zsidót sebeztek meg, köztük ötöt halálosan.

— **Szerencsétlenség a fiumei vonalon.** A fiumei gyorsvonat, amelynek ma reggel kilencz órakor kellett volna Budapestre érkeznie, csak délután egy óra negyven perczkor érkezett. Már-már nagy volt az aggodalom, hogy talán valami katasztrófa érte utól a gyorsvonatot. A késedelemnek csakugyan szomorú oka volt. Szerencsétlenség történt a vonalon s hogy a fiumei gyorsvonatot baj nem érte, annak az volt az oka, hogy induláskor félórát késelt. Ellenben egy tehervonatot olyan szerencsétlenség ért utól, amilyen a vasuti katasztrófák történetében ritkítja párját. Vrata őrház és Fuzime állomások között későn este irtózatol robajjal zuhant egy óriási sziklatömb a pályatestre és az éppen Fiuméba haladó tehervonatot abban a pillanatban érkezett Lokve felől. A sziklatömb a tehervonatra gördült és tizenhárom kocsi lesepert a töltéstől. A töltés alatt egymáson fektésznek a szétroncsolt kocsik, a felraktározott áruk, hordók, zsákok, szállták szétszórva, összetörve. A tehervonatot két fékezője súlyos sebesüléseket szenvedett, mind a kettőt beszállították a károlyvárosi közkórházba. A pályatesten háromszáz munkás dolgozik fátyafény mellett, hogy szabadon tegyék a vonalat, amelyen sok vonat közlekedik. A szerencsétlenség következtében az összes vonatok a fiumei vonalon öt-hat órát késnek; az utasok között pánik támadt. Az éjszaka felhőszakadás volt, amely még jobban alámosia a töltést. Segélyvonatok közlekednek, de a forgalom így is napokig fönnakadást fog szenvedni. Az este Fiuméből induló gyorsvonatnak az volt a szerencséje, hogy félórát késéssel indult, különben nem kerülhette volna ki a rettenetes összeütközést. A tehervonatot tragédiáját jelezték és így nyílt pályán megállt a vonat, lekapcsolták a mozdonyát és ezzel vontatták ki a tehervonatot. A szikla lezuhanását a hetek óta tartó felhőszakadás okozta és az, hogy a vizes és más irányt változtatott. Az egész vidék ott van a szerencsétlenség színhelyén, szakadatlanul dolgoznak a munkások.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének segítő-alap igazgató tanácsa a nyári szünet után ma délután tartotta Cziklay Lajos elnöklésével első ülését. Az igazgató tanács a mai ülésen 1500 korona segélykölcson és segítséget szavazott meg.

— **Novakovics meggyilkolása.** A tegnapi hirdetett tiltakozó gyűléseket, amelyeken a diákság és a polgárság Novakovics Milán és Maxim meggyilkolása miatt protestálni akart a rendőrség ellen, a jövő vasárnapra halasztották, mert az egybehívó egyetemi hallgatók nem tudtak megállapodni a tiltakozó határozati javaslat szövegére nézve.

— **Hivatás áldozata.** Triesztben tragikus véget ért ma Cernaxa József közrendőr. Egy tolvajt tartóztatott le és a fogház felé kísérte, mikor a rovtott multu ember a tengerbe ugrott és uszva akart elmenekülni. Cernaxa utána vetette magát és belefullt a tengerbe. A partról többen siettek a rendőr megmentésére, de nem akadtak rá, a tolvajt ellenben kifogták és a rendőrségre vitték.

— **Toselliék, Monika és a szász udvar.** A Toselli-házaspár ügyében az az érdekes fordulat állt be, hogy a szász udvar le fog mondani Monika hercegnő kiszolgáltatásának követeléséről. Ezt a hírt, amelyet a „Daily Mail” bocsátott világgá, még nem erősítették meg. Eszerint a szász udvar, úgy látszik, sorsára bizza Monikát, akit Londonba visznek. — Ezzel szemben más hír érkezik: hogy Toselliné tegnap este táviratlag értesítette Lequext, egyik házassági tanuját, hogy a német kormány szombaton tárgyalásokat kezdett a római külügyi hivattal Monika hercegnő kiadatása tárgyában. A szász titkos rendőrség több tagja tegnap este Fiesoléba érkezett, ahol azonban a nép felismerte őket és olyan ellenséges magatartást tanusított, hogy kénytelenek voltak sietve távozni. Toselliné egy híres olasz detektívét bizott meg Monika hercegnő őrzésével. Toselliné megkezdte emlékiratainak megírását, amelyet hírszerint egy még hercegnő korában megírt naplója alapján készít. — Egy amerikai impresszárió, akitnek William Gáspár a neve, velencei lapok hirtáradása szerint már megkötötte Toselliékkel a szerződést. Eszerint Toselli haugversenyezni fog Amerika és Anglia nagyobb városaiban. A szerződésben világosan ki van kötve, hogy Toselliné tartozik mindenüvé elkisérni a férjét. Toselliné kijelentette, hogy boldognak érzi magát arra a gondolatra, hogy férje oldalán megjelenhet a nyilvánosság előtt és meg van győződve róla, hogy férje nagy diadalokat fog aratni. Együttal felkérte az impresszáriót, hogy minél erősebben csáfolja meg azt, mintha ő kiszolgálainá leányát a szász udvarnak. Egy szociálista lap munkatársának azt mondta Toselliné, hogy ha a karabinierik nem tudnák megvédeni a gyermekét, anarkistákat fog felbérelni, hogy megöltalmazza a kis hercegnőt a szász udvartól.

— **Polgári iskolai tanárok gyűlése.** Az országos polgári iskolai egyesület délvidéki köre tegnap tartotta rendes évi közgyűlését Resicabányán. Aktualitást ennek a közgyűlésnek különösen az adott, hogy az országos egyesület ezen legnagyobb köre foglalkozott először az egyesület új vezetőségének munkatervével, a mely miatt a vezetőséget több oldalról azzal vádolták, hogy az egyesület régi programját az egységes hétosztályu polgári iskolát ezzel elejtette. A támadásokkal Szenes Adolfi köri elnök foglalkozott megnyitó beszédében. Az elnöki megnyitóra Földes Vilmos oravicabányai polg. iskolai igazgató felelt és örömeinek adva kifejezést, hogy az elnök a régi vezetőség embereinek elégtételt szolgáltattott.

Az elnök befejező szavai után a gyűlés véget ért.

— **Házasságok.** Vörös Jancsi a Fővárosi Orfeum cigányprimása október hó 15-én vezeti oltárhoz Farkas Irénkét Győrben.

Spitzer Fülöp eljegyezte Weintraub Irén kisasszonyt Budapestről.

— **A bitó.** Rigában a haditörvényszék által halálraítélta Sauret Pétert és Sieman Valdemárt ma korán reggel kivégezték a bitófán. Az első bevalotta, hogy a forrongás idején egy rendőri várandós állapotban levő feleségének szemeláttára agyonlőtt. Egy Dubbelstein nevű forradalmárt a haditörvényszék ítélete értelmében golyóval végezték ki; ez ellen az volt a vád, hogy sok rendőrt megsebesített Stockban és Rigában. A haditörvényszék még két forradalmárt ítélte halálra, ezeknek azonban a főkormányzó megkegyelmezett és a halálos ítéletet életfogytig tartó kényszermunkára változtatta.

— **Életunt tanár.** A városligeti Iparcsarnok mögött vasárnap reggel a járókelők egy 30—35 évesnek látszó magastermetű, barnahajú férfi holttestére akadtak. A holttest fején lövéstől eredő seb volt. Zsebében vékony papírszeletet találtak, amelyre ezt írta végzetes tette elkövetése előtt az életunt:

— Kérem bonczolásom mellőzését, kilétem ne érdekelje a nyilvánosságot.

A papírszeleten kívül volt nála egy zárt levél is, melynek ez volt a címzése: „Székely J. Vámház-körút 10.” A rendőrség a holttestet a bonczoló intézetbe szállíttatta s kilétének megállapítása végett megindította a nyomozást. A szerencsétlen Kovács Andor ipariskolai tanár; még fiatal ember volt, alig harminczhárom éves. Néhány hónap óta a földmívelési minisztérium szakoktatói osztályában dolgozott, ahová szolgálatiételre berendelték. Kovácsnak megbomlott az idegrendszere és végzetes tettét csak ezzel lehet megmagyarázni. Sokat tanult, éjjel-nappal bujta a könyveket és ez melancholikussá, idővel pedig egészen buskomorrá tette. Tettének elkövetése előtt három levelet küldött szét, három barátjának. Ezekben a levelekben buskomorságával magyarázza meg öngyilkosságát.

— **Felrobbant kazán.** Buttlerben, Pensylvániában az aczélművekben a múlt éjjel egy olvasztott érczel telt kazán felborult és felrobbant. Négy ember meghalt, husz halálosan, tíz súlyosan megsebesült. A sebesültek legnagyobb részét külföldiek.

— **Halálozások.** Szentgyörgyi Horváth Miklós kir. tanácsos, Hont vármegye volt alispánja, nyugalmazott kir. törvényszéki elnök, vármegyei bizottsági tag, földbirtokos e hó 4-én, 87 éves korában meghalt Felsőturon. Tegnapi délután 3 órakor temették a felsőturi családi sírboltba nagyszámú tisztelőinek és barátainak igaz részvétele mellett.

— **Szilágyi Lajosné** szül. Buday Julianna e hó 6-án, 60 éves korában meghalt Ujpesten.

Dr. Debeli János főorvos, a XVII. számú helyőrségi kórház parancsnoka tegnap kórházi lakásán hirtelen meghalt. Az életerős, ötvennégy éves férfit váratlanul érte a halál, előzőleg még csak rosszultról sem panaszkodott. Temetése holnap, kedden délután három órakor nagy katonai pompával fog végbemenni.

Kilian Frigyes volt könyvkereskedő ma 75 éves korában Budapesten meghalt. Kilian Frigyes, mint a könyvkereskedők nosztora egyik ismert alakja volt az irodalmi Budapest köreinek. Népszerűsége különösen a gyermekvilágban lehetett nagyméretű, mert hiszen az a Kilian volt az, aki évtizedek óta kiadta azokat a mesekönyveket és ifjúsági köteteket, melyekkel a gyermekliteratúránál mindünk szinte kulturműsziót terjesztett. Az elhunyt majdnem 40 évig vezette üzletét. Halálát nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése e hó 8-án délután 3 és fél órakor a kerepesi-úti halottasházból történik, ahol a rom. kath. egyház szertartása szerint beszentelik az elhunytat.

Hornoy György járásbíró ma rövid szenvedés után Dunaadonyon meghalt. Az elhunytat Budapestre hozzák és szerdán a görög kath. egyház szertartása szerint a kerepesi temetőben örök nyugalomra helyezik.

Schneider Fülöp palánkaifélagyáros neje, szül. Klész Katalin meghalt: a megboldogultat, akit mint a szegénysorsúak jótévedője volt ismeretes, nagy részvét mellett temették el. A búcsúbeszédet Kottler Ottó bulkeszű ev. lelkeszt tartotta.

Masson Dávid, az angol irodalom egyetemi tanára Edinbourghban meghalt.

Özv. Kármán Sománé született Kohn Johanna hosszas betegeskedés után 67 éves korában meghalt Rimaszombatban.

Pupp Antal, a híres Pupp-vendéglő alapítója ma meghalt Karlsbadban 67 éves korában.

— **Gyilkos töl-töl.** Dési János fejedői körjegyző kocsihazatérőben volt a bonczhidai kiállításról, midőn az országúton szemközti jött kocsijával gróf Bánffy Miklós automobilja, amelyen azonban csak a soffőr ült. Mikor az automobil a kocsi elé ért, a szél lekaptja Dési kalapját, ki erre kiugrott a kocsiból, de elesett. Dési felkelt, kalapja után kapkodott, de közben az automobil elütötte. A súlyosan sérültet azonnal beszállították Koltosvárra, hol meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy Dési vigyázatlansága okozta a balesetet.

TERENC JOZSEF KESERUVIZ
páratlan
HÁSHAJTOSZER

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 L

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították agyermektorna és vívásra.

x **Zászlók**, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Fedák Sári Kassán.** Tegnapelőtt szenzációja volt Kassa városának. Hatalmas vörös automobil robbogott a Schalk-ház elé és kiszállt belőle egy fiatal és egy idősebb hölgy, nemkülönben egy kis öleb. A hölgyek bementek a szállodába s ott szobát béreltek, szigorúan megparancsolva a pinczereknek, hogy kilétüket senkinek el ne árulják. Az automobil pedig ott állt a Schalk-ház udvarán s csakhamar emberek gyűltek köréje, kíváncsi emberek, akik nagyon szeretnék volna tudni, hogy kik lehetnek a süriin lefátyolozott hölgyek. Jöttek a kassai újságírók, akiknek azután sikerült nagy nehezen megtudniok, hogy az igaz fiatal hölgy Fedák Sári, az idősebb pedig az édes anyja. A hír futótűzként terjedt el Kassán s a Schalk-házhoz valóságos bucsujárást rendeztek a primadonna hívei. Tegnapi aztán szeltiben dudolták e rögtönzött nótát, mely rövidesen népszerű lett:

Fedák Sári autója
Betöfögött Kassára
Benzinszag jött nyomába
Szagos lett a, szagos lett a
Fő-utca is utána.

A Schalk-ház fogadóban bevett reggelin Fedák Sári háromszilagos alföldi konyakot ivott.

x **Legújabb gyermek** Berliner-áruk Röslernél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

x **A komor ráncok** elmúlnak homlokáról, ha otthon Alföldi fehérkeresztes sóborszeszt tart, mely biztosítja a házínép egészségét. Megrendelhető az Első Alföldi Cognacgyár R. T.-nél Kecskeméten.

x **Varieté-Színház.** Ez új októberi műsor, napról-napra telt házakat vonz. Ez a mulató valóban megérdemli a pártfogást, mert a mulató agilis igazgatója: Lakner Lajos, nem kimél semmiféle anyagi áldozatot, hogy a közönséget, mindenféle tekintetben kielégítse. A műsor valóban élvezetes. A fenomenális Neitzler-trio bámulatramaté mutatóványaival, Naess Sigrig és Alfried, körköröslyázó világbajnokok, Jaques Levis and Adrienne, amerikai ének- és tánc-duette, a világhírű Meteor-csoport, mely plasztikus mesterműveket mutat be. Továbbá Ferenczi Canilla, az egyetlen magyar női bariton énekesnő. Azonkívül Gerő, Sarkadi és Erdélyi, kitűnő komikusok, humoros szólóikkal, mulattatják a közönséget. Valamint az új bohózat: Kende ur trükkje, Erdélyi ügyes fordítása, szintén nagy tetszésre talál. A varieté műsor után reggel 5-ig, fényes Ball-Mabille van, külön belépő-díj nélkül, melyben elsősorú tánc attrakciók lépnek fel. Szóval egyetlen mulató sem nyújt ennyit, az aránylag csekély belépő-díjért.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Színházi szemle.

Budapest, október 7.

Még fülemben cseng a nagy dob pufogása, a czintányér zöngése, a reklámsíp és dudu nyeggetése, melylyel őt, a nagy tapogatót, a czeckirályt várják, fogadták — de nem kísérték. Az, amit vártak, valami olyan óriási, nonszensz, elképzelhetetlen csuda volt, hogy ha Svengali maga dirigálta volna „Aidát”, akkor sem lett volna képes a mi hetedik menyorszáig feleségizotti várakozásu közönségünket nem elragadni — de csak kielégíteni is.

Réferensünk szaktudása a legreálisabb, a legtárgyiasabb módon foglalkozott a tüneményeszerű énekes tudásával és művészetével. Megtudtuk kritikájából, hogy igenis, jelentős, perfekt énektudással, az istenek különös kegyéből zengő hanganyaggal van dolgunk — s egyben meggyőződünk róla, hogy a mi közönségünk mindig a jegyárak magassága szerint irányítja a gukkereit és készíti a füleit — s olyan portentumot fest magának a képzeletében, amely-

ről, hogy létrejölessen, össze kellene gyurni Dávid királytól kezdve — aki csak tenorista lehetett, mert másképp nem értem az Uriás feleségével való affért — minden énekest s azokból kisütni egy a mi közönségünk várakozásának s a száz forintos páholyáraknak megfelelő énekest.

Sauer, a nagy zongoraművész, egy vidám vacsora alatt azt beszélte nekem, hogy első impreszáriója csak úgy tudott vele boldogulni, hogy Siouxi-indiánnak adta ki, aki a zongorálással egyenlő ügyesen érti a skalpolás művészetét s hegedűvonókra való szörököt liferált a lenyuzott indián-fejbőrökről. Ez hatott. Hogy milyen virtuóz a pianón — az másodrendű kérdéssé törpült. Főfontosságu volt — hogy nyuzott. No, ami azt illeti...

De hát ne keseregen senki a befizetett árákért. A reklám egy kései virága ugysis kisüti Carusoról, hogy Krausz-nak hitták. Mért nem mondták ezt előbb?

És mialatt boszuságtól fulladozó hangon zengi az Amerika-járt Rhadames, hogy „Celeste Aida — forma divina...” átdöng hozzánk a másik reklámdob, ahol szintén egy „celeste forma divina” buvik modern ruhába, hogy Danilová tegye, nem tudom hány századszor. Ráthonyit és özvegyasszonyt játszószék — talán életében először!

Fedák Sári mint Glavary Hanna! — Olyan komoly vállalkozás, amely magában hordja azt, hogy ezentul Fedák Sarolta kisasszonynak szólítsuk — habár olyan szentet hívott segítségül a Hanna ábrázolásához, aki csak Sárít ismer, — a János vitézt!

És ilyenkor végiggondolom a Vig özvegy esodálatos pályautását, amely Lehar iránt való minden szeretetem mellett is érthetetlen előttem. A Kornevillei harangok, vagy a Rip csak volt olyan eperette, ha nem különb, mint ez? Meséje érdekesítő, szellemes, — amit a Montenegróba plántált attachérol ugyan Isten uccse nem lehet elmondani, — a muzsikájuk is volt olyan szép, — de?

Nem a Magyar Színházban kerültek színre. Ebben kell a titoknak rejleni. — No, meg nem adták Bécsben háromszázszor...

Mindegy. Folyik a széria a harmadik század felé és igazi, őszinte elismeréssel adozom a fiatal művészeknek, akik pihenés nélkül, ugyanavval a kedveséggel, vervevel, szikrával játszanak kétszázadszor, háromszázadszor, mint a melylyel kezdtek. Ráthonyi és Papir fáradhatatlan és iáradatlan. Pedig képzeljétek el, olvasóim, micsoda iavágás lehet az, hat hónap óta minden este fölvenni ugyanazt a ruhát, rendezet, virágot. Kiállani ugyan oda s elmondani, elücskelni, eljátszani — tán egy álló esztendőn keresztül — ugyanazt, — ugyanugy? A Madách Michel-Angelója meg akar bolondulni, mert mindig széklábat fagragtatnak vele. Hát az örökös Danilózás és Zetázás nem széklábat? — Aranyos, virágos, szalonszék, trónus-szék lába, de hát — mégis csak széklábat.

No de ha mi unjuk, mehetünk odább, keresni a változatosságot. És míg a mi kedves Ákosunk annyira belejön a montenegrói dialektusba, hogy azt hiszem, otthon is azt beszél, Papir pedig már nevetni sem mer privátim, mert attól fél, hogy megtapsolják, mi megyünk egy házzal odább, ahol nemcsak füllünkbe zug a reklám, de a szemünkbe is szikrázik — amennyiben a Gellérthegyig ragyognak a Népszínház-Vig-opera nernst lámpái és villanykörtés fölírása, — szóval, jerünk a Kerepesi-utra, Máderekhoz. Ott jour van.

Meddig állt ez a színház némán és üresen! Amilyen fényes pályautással indult, olyan szomorú aszfodeloszi mezőkön folyt tovább, mignem elnyelte a sivatag homokja, a esőd... Azaz, hogy: majdnem. De a közönség kiszokott és kiszokott belőle és nem kereste azontul örömmel a tágas, harátságos nézöteret, mely Rákosi és Evva idejében, de Porzsolt igazgatása alatt is annyi fényes, ünnepi estét látott.

Most megújult, megifjodott, ragyogóvá lett újra a nézőtér, új meszeléstől, füstéstől szaglanak az előcsarnokok és a lépcsőházak. Új butor a földszinten, erkélyeken és a páholyokban, sugár-glória a plafondon s nevető, friss, derült színek a falakon, a draperiákban. Újra férjhez ment az özvegy, vagy elvált asszony — én nem is tudom, mi volt? — s másodszor rendezkedik be. Padlásra a régi czókmókkal!

A régi czókmók... Hát nem illenek egy pillantást vetni a múltba s harminczkét esztendei pályá-

futás után egy kis emléket állítani valahová azoknak a derék, zseniális, nagy színészeknek, akik az első diadalok csatázói voltak? A sok százezer forintból, amelyet dicső városunk erre az épületre költött, nem akadt volna pár száz forint a Tamássy József, Tihanyi Miklós, az Együd István, az Eöry Gusztáv arcképére... Aztán talán valamelyik sarokban, ott, — hátul, — elért volna a Blah...

Megálljunk csak. Minek annak még a szobor? Élő szobor, éneklő emléke a maga pályájának, amely nem ért véget. Annak az aranyos, fényes, diadalmas művészpályának, amely Magyarországon jelszó, — a Blaha Luiza neve program, az ő multja élő garanciája a halhatatlanságnak. Ez az asszony többször tett Budapest magyarosításáért, a főzsgyökeres népi költészet propagálásáért, a magyar szín- és ének-művészetért, mint harmincz szintársulat. Hol van Blaháné? Mit játszik a megnyitó darabokban? Vagy ha nem volt rábírható, hogy közreműködjék — amit nem hiszek — akkor melyik páholyt küldték el neki a megnyitó előadásra? En hiszem, hogy a közönség, ha meglátta volna valamelyik páholyban ülni, odafordul tömegesen és spontán tüntetést rendez ennek az aranyos, páratlan, utólráhatatlan művésznőnek, akit az Isten jókedvében teremtett a magyar népszínmű felvirágoztatására.

... Ha a Herczeg poetikusa igaz avatójában a népszínmű csoportjában megjelent volna a mi Lujzánk, mint Török Zsófi — micsoda vihar fogadja őtet! Igaz, hogy akkor Horváth Jenő nem mondhatta volna el, hogy dobják ki ezt a népszínművet, mert kritikusi immunitása nem védte volna meg a publikum haragjától.

És jól esik nekem, hogy ezt Simon kollegám tolla érintette egyedül... Mert annyi magyar lap közül egyedül az Egyetértés hasábjai emlékeztek róla...

Milyen kedvesen érintkezett volna a jelen ifju nmezedékének a verizmusa a multak első, legigazabb, mert törölmetszett és természetes iskolájával, a Blahánéval, amelynek egyetlen tanára és egyetlen nevelője — ő maga! És örömmel láttam viszont a fiatal gárdában régi ifju hűveim egész seregét, akiknek tanításában bár kis részem van, de azért tudom, hogy mind emlékeznek reám s ha végignézek a Nemzeti, Vig, Magyar és Népszínház új nmezedékén, annak a tudásán, annak a művészetén, elgondolom, hogy talán még sem éltm hiába.

Ennek a most összeverődött társaságnak az erejéről majd máskor. Most csak azt látom és konstátálom, hogy Hevesi Sándor tanítása a legjobb eredményel kecsegtet. Amennyiben ezt a sok heterogén elemet máig egybe tudta törni, az már valóság: eredmény. Várom a többit áhitattal, de kérem, terjeszse ki mesterjobbát az énekesekre is s ne sajnáljon Carmennek és Escamillonak is egy pár arany-igazságot mondani. El a sablonnal. A Rákóczi-induló hangjai mellett vonuljon be erre a színpadra is az igazság.

S miatt az bevonul — a nyugati pályaudvar felé kivonul a kocsisor, amelyet befelé kodakok öble kísért és riporterek falánksza szegélyezett, a Kárúszó katabázisa volt ez, akár csak a Xenophoné, aki „átutazóban” érintette Budapestet, a hatezer forintot és Radomész szerepét. Azt hiszem, egyik sem tett a másikra mara d a n d ó b b benyomást. Ellenkezőleg, futó benyomások ezek, a pénz, az ember, az ének, — habár ő fogadkozik, hogy „átutazóban” Budapestet máskor is kész érinteni.

Eszembe jut az én öreg princzipálisom mondása a Lipótvárosból. Mikor egy szegény lengyel zsidó nagy hajlongások közepett nyit az irodájába, mord arczától megriadva, alig tudja kinyögni, hogy ő „átutazóban” batorkodott...

— Wie hájszt? Átutazóban? Hát megy a vasut az én bürömon keresztül? Mi?... Váradi Antal.

(*) Kapunyitás az Akadémián. A nyári szünet után ma volt az első ülés a Magyar Tudományos Akadémián. Először összes ülés volt s utána az I. osztály ülése, amely tulajdonképen emlékünnepe volt: kegyeletes földidézése Révay Miklós, a száz éve elhunyt lelkes magyar író emlékeztetének. Az összes ülésen Thán Károly elnökölt és Heinrich Gusztáv főtitkár referált a folyó ügyekről.

(*) Fehér Olga sikere. A debreczeni színházban szombaton a Kornevillei harangok előadásán mutatkozott be Fehér Olga a debreczeni közönség előtt és egy csapásra meghódította azokat, akik látták és akik hallották. A fiatal művésznő, aki a budapesti közönség rokonszenvét magával vitte Debreczenbe, Germaine szerepében lépett fel s az ottani lapok őszinte magasztalással írnak színes, meleg hangjáról, pompás énektudásáról és öntudatos játékaról. Véle együtt mutatkozott be Szathmáry Elek tenorista, aki szintén nagyon jó akvizíciónak bizonyult.

(*) Komlóssy Emma nótái. A volt Népszínház széphangu énekesnőjének, a sikerekben bővelkedő Komlóssy Emmának ki nem akar gyönyörködni énekében? Erre vasárnap, október 6-án nyílt alkalom, amidőn a kedvelt művésznő a VI. kerületi függetlenségi és 48-as kör emlékünnepején vett részt. Komlóssy Emma a „Fáj a szívem”, a „Liliomszál” és a „Darumadár” kezdetű nótákat énekelte szívből jövő, szívhez szóló melegséggel. Zugott is a taps mind a három után, hogy szinte megrezegték a terem falai. Nagy sikere volt ifj. Odry Lehelnek is, aki régi magyar dalokat énekel művészzel, érzéssel. Dr. Kovács Ernő emlékeztetését meghatott figyelemmel hallgatták. Zempléni Árpádnak elismeréssel adóztak „A kufsteini madarak” című költeményeért s a VI. ker. külterületi függetlenségi és 48-as kör dalosai, Erkel Sándor karnagy vezetésével, lendülettel adták elő a himnuszt és a szöveget.

(*) Művészasság. Sándor Erzsébet, operánk jeles, ifju művésznője menyasszony. Dr. Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsos és ismert színművész jegezte el.

FŐVÁROS.

(*) Wampetics — nyugalomban. Szomoruan bólogatnak az állatkerti vendéglő platánjai s az őszi szél, mely köztük végigzug holdas éjszakán, — az elmúlásról beszél. A kövér, robusztus korcsmáros, aki vendégül látta évtizedeken át a főváros társadalmát, — elmegy nyugalomba, mert kilakoltatják s helyébe más valakit állít a magisztrátus. A főváros tudvalevőleg pört indított Wampetics Ferenc ellen s azt kérte, hogy a bíróság lakoltassa ki Wampeticset az állatkerti vendéglőből. A járásbíró arra kötelezte Wampeticset, hogy november elsején költözzék ki a vendéglőből. Wampetics föllebezett, de a törvényszék megerősítette a járásbíró ítéletét, csak a kiköltözés idejét hosszabbította meg január elsejéig.

(*) A lakásügy rendezése. A kerületi előjáróknak ma délután Hanvay Sándor elnöklése mellett tartott értekezletre foglalkozott Szalay Sándor tanácsjegyzőnek a főváros részéről folytatandó lakásügyi politikára és a lakásügyi hivatal szervezésére vonatkozó javaslataival. Az értekezlet örömmel üdvözölte a javaslatot és azt egész terjedelmében üdvösnök és helyesnek ismeri el. Az előjárók értekezlete annak a nézetének ad kifejezést, hogy mindenekelőtt az egészséges kislakásokat kell szaporítani.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a SCOTT-féle Emulsió iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjék figyelembe venni.

legjobb erősítőszert.

Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitünő szert kellene használniok, a mikor gyengék, fáradtak és kedvtelenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 HIL. Kapható minden gyógyszertárban.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Nyolczadik nap. —

A pesti őszi meeting nyolczadik napján dőlt el a háromévesek utolsó nagy csatája, a 60,000 koronával dotált St.-Leger. A verseny szenzációs meglepetéssel végződött. Amire évek hosszú sora óta még nem volt példa, az esett meg a tegnapi nagy dijjban, t. i. hogy a győzelmet kancza vivta ki, sőt még a második helyre is kancza érkezett, míg a mének hátul kullogtak. A verseny előtt ugyszólván csak két lovat, Lángolót és Styriant ogadták és a papirforma szerint tényleg e kettőnek kellett volna elől lennie. A papirforma azonban alaposan csődöt mondott, mert a versenyt erős küzdelem után báró Rotschild „Frau Godl”-ja nyerte az eddig flyernek vélt Bluette ellen, míg a favorit Derby-győztes Styriannak a harmadik hely kétes értékű dicsőségével kellett megelégednie. Ez az eredmény is bizonyítja, hogy az idei Derby-évjárat sokkal rosszabb az előző évkéinél. A meglepetések különben minden egyes versenyben megismétlődtek, a favoritok következetesen még a helyekről is lemaradtak, szóval a papirforma, számítás, minden a fejtetőre állott és a fogadók üres zsebbel, a könyvesek pedig szép nyereséggel hagyták el a versenyteret.

Részletes eredmény a következő:

I. Zuglói díj. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. gróf Sigray A. 36 pk Enida 50 kg. (Vivian), 2. Miss Marie 36 fm Capt Jack 57½ kg. (Taral). Igen könnyen 10 hosszal nyerve. — Tot.: 10 : 12.

II. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Reeves H. 36 sk Breakwater 49 kg. (Krouzil), 2. Mr. Redgrey 36 sk Ella 50 kg. (Heidt), 3. Junker J. urhölgy 56 sk Loredan 60½ kg. (Wal-kington). Futottak még: Kevély (Fries), Torta (Janek), Levente (Cockeram), Jorió (Taral), Excelsior (Vivian). Biztosan 2 hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 82, 40 : 78, 62, 84.

III. St.-Leger. Díj 60.000 korona. Táv 2800 méter. 1. báró Rothschild A. stpk Frau Godl 54½ kg. (Car-slake), 2. Blaskovich E. sk Bluette 54½ kg. (Fries), 3. gróf Wenckheim D. sm Styrian 56 kg. (Janek). Futottak még: Sediranda (Taral), Togo (Pretzner), Izé (Heidt), Lángoló (Szenté), Héja (Wal-kington), Hexenmeister (Krouzil). Küzdelem után 1 hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 82, 40 : 66, 82, 58.

IV. Nursery-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. gróf Festetich T. pk Hajnal 52 kg. (Fries), 2. Geist G. pk Tilos 58½ kg. (Janek), 3. gróf Bathány E. pk Óhaj 44½ kg. (Baumgartner). Futottak még: Belle Reine (Tausz), Duchesse (Vivian), Kis betyár (Taral J.), Pagony (Paul), Trés blonde (Janek F.). Könnyen ¼ hosszal nyerve, 5 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 45, 40 : 84, 98, 124.

V. Eladó háromévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Söllinger R. száz. pher Telemach 62 kg. (Janek), 2. báró Herzog M. stpm János vitéz 64 kg. (Wal-kington), 2. Egyedi L. pm Scarabäus 54 kg. (Miles). Futottak még: Mirka (Taral), Gekappert (Vivian), Ladybird (Taral J.), Paula (Cockeram), Tünde (Tausz). Biztosan 2 hosszal nyerve, holtverseny. — Tot.: 10 : 67, 40 : 88, 174, 114.

VI. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Mr. Lincoln pk Dorca 45 kg. (Paul), 1. herceg Taxis M. E. pk Holdvilág 51½ kg. (Fries), 3. báró Springer G. pk Pieta 46 kg. (Dyk). Futottak még: Bocskoros (Puszter), Bouquet (Scher-sin), Bon garcon (Baumgartner), Haraszt (Ulrichs-hoffer), Bocsko (Hollinger), Liserl (Smejda), Toledo (Taral), Álnok (Pretzner). Holtverseny, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 86 és 35, 40 : 170, 98, 586.

VII. Pehely-díj. Díj 4000 korona. Táv 3300 méter. 1. Mautner V. 36 pm Antus 55 kg. (Birkenruth), 2. báró Schossberger L. id. pm Nemes 60½ kg. (Janek), 3. Mattausch H. 56 pk Jeanette 62½ kg. (Szenté). Futottak még: Tatár (Paul), Tell Vilmos (Ulrichs-hoffer), Fityóka (Juhász), Camelia (Taral), Royal An (Dyk). Biztosan 1½ hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 105, 40 : 84, 62, 56.

Kilenczedik nap. —

A pesti őszi meeting holnapi kilenczedik napjának főszáma a 10.000 koronával dotált Nyolczadik handicap, melyben a papirforma Bandi, Old Coin és Bajtárs esélyeit tolja előtérbe és a győztes minden valószínűség szerint e trióból fog kikerülni.

Jelöltjeink a következők:

- I. Barbarossa—Antus.
- II. Rother Stadl—Mauthner ist.
- III. Bandi—Old Coin—Bajtárs.
- IV. Galate—Mony.
- V. Frau Model—Pink.
- VI. Vansittart—Tante Agnes.

A MAK. nemzetközi viadala.

Budapest, október 7.

Margitszigeti sporttelepén tegnap rendezte a Magyar Athletikai Club őszi nemzetközi viadalát, melyen a bécsi Kwieton és a prágai Cornison vettek részt a külföldi athlétái közül. Kwieton a kontinens legjobb távfutója és így könnyen aratta győzelmét az 1 és 3 angol mértföldes síkfutásban, miután a mi athlétáinknak éppen ezek a versenynemek a legelhangyagóbb ágai.

A viadalnak különben jó eredményein megítézik, hogy athlétáink fizikumának a nem éppen rendszeres training és az idei sok verseny megártott és egy kis pihenésre van már szükségük. A versenyen gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter képviselőjében dr. Kacs Kovics Mihály miniszteri tanácsos és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter nevében dr. Karácson Lajos miniszteri tanácsosok jelentek meg, akik élénk tetszéssel szemlélték a mintaszerűen rendezett verseny érdekes eseményeit. A gyönyörű díjak kiosztása alkalmával — ami a MAC. klubházának dísztermében folyt le — dr. Gerenday György alelnök üdvözlő beszédére mindketten tolmácsolták miniszterük szerencsekívánatait. Kifejezték azt egyúttal eléfetti örömeiknek is, hogy a verseny fényes sikere folytán illetékes heiyen a legszebb jelentésben számolhatnak be arról a helyes és üdvös munkásságról, amely a MAC. működését a hazai sportéletben jellemzi.

- I. 100 jardos síkfutás: királydíj. 1. Simon Pál (MAC.) 10⁷/₁₀ mp.
- II. Súlydobás. Államdíj. Székelyhidy Béla (DAAC.) II m. 70.
- III. Magasugrás. Frigyes főherceg díja. Holics Ödön (MTK.) 168 cm.
- IV. Diszkoszvetés. Jenő főherceg díja. Halmos Károly (MAC.) 37 m. 90.
- V. Egy angol mértföldes síkfutás. Kóburg Fülöp herceg díja. Kwieton Félix (WAC.).
- VI. Távolugrás. Dr. Polónyi Dezső tiszteletdíja. Veres Sándor (MAC.) 644 cm.
- VII. Három angol mértföldes síkfutás. Tiszteletdíj. Kwieton Félix (WAC. Wien).
- VIII. 220 jardos síkfutás, handicap. József főherceg díja. Katona József (MAC.) 23 mp.
- IX. Rudugrás. Dr. Pertick Kálmán díja. Kazár Emil (MAC.) 296 cm.
- X. ¼ angol mértföldes síkfutás. Andrassy vándordíj. Radóczy Károly (MTK.) 55⁷/₁₀ mp.
- XI. 120 jardos gátfutás. Szokolj-serleg. Medgyessy Iván (MAC.) 17⁷/₁₀ mp.
- XII. Gerelyvetés. A. M. A. C. tiszteletdíja. Mndin István (MAC.) 37.76 m.

( ) A prágai meeting első napja, vasárnap, a következő eredménnyel végződött:

I. Megnyitó verseny. Díj 1400 korona. Táv 2000 méter. 1. Ovidius (Martinkovich), 2. Pokoiba, 3. Helldin. Futottak még: Jutta, Sódar. — Tot.: 10:15, 20:29, 50.

II. Elba-díj. Díj 1200 korona. Táv 2000 méter. 1. Hamelin (Wuthenau), 2. Marie Louise, 3. Csendilla. Futottak még: Bagó, Lamartine, Castor II. — Tot.: 10:40, 20:40, 29.

III. Eladók gátversenye. Díj 2100 korona. Táv 2800 méter. 1. Orcus (Pachic), 2. Elga, 3. Macache. Futottak még: Bergere, Perkal, Maravedi, Curry, Ignorant. — Tot.: 10:35, 20:30, 54, 31.

IV. Braníki gátverseny. Díj 1400 korona. Táv 2400 méter. 1. Perczent (Albert), 2. Rothai Express, 3. Babér. Futottak még: Fava. — Tot.: 10:12, 20:23, 23.

V. Októberi akadályverseny. Díj 10.000 korona. Táv 5000 méter. Alíke (Kocholaty), 2. Gregor, 3. Blason. Futottak még: Socius, Vitellius. — Tot.: 10:115, 20:62, 134.

VI. Állvány-akadályverseny. Díj 1500 korona. Táv 3200 méter. 1. Telcs (Wondrák), 2. Niovcampoop, 3. Mondsee. Futottak még: Barnum, Guter Kerl, Amarkadu, Muszáj. — Tot.: 10:50, 20:39, 44, 51.

( ) Bajor-díj. Vasárnap délután futották le az 50.000 márkás Bajor-díjat, melyben Egyedi Artur Nénémasszonyja is starthoz állt, de az 1400 méteres futásban a kancza nem kapott helyét. A díj

Weinberg Fabulá-ja nyerte meg, Holländer volt második, Hochzeit harmadik, míg Nénémasszony és Dr. ing helyezetlenek. Tot.: 10:22, 10:14, 13.

( ) Prix du Conseil Municipal. A 100.000 frankos Prix du Conseil Municipal vasárnap délután mons. Andre 56 Luzerne-ja nyerte meg Biniou második és Moulins la Marche harmadik. Futottak még: Punta Gorda, Pitti, Radium, Colomel, Pioniere, Sejan, Antinous, Claudia, Clyta, Roi Herode, Jasmin, Roquette. Tot.: 10:45, 10:24, 46, 22.

( ) Cseh-magyar mérkőzés. A szövetségek válogatott csapatainak prágai mérkőzése a mieink verséggel végződött. Az első félidőben csapatunk igen szépen dolgozott, 2—2 eredménnyel. A második félidőben azonban visszaestek és a csehek 3 góllal szemben egyet se értek el. A mérkőzés vég-eredménye 5:2 a cseh csapat javára.

( ) A breslauer csapat mérkőzése. A millenaris pályán tegnap délután egy harmadrangú német csapat, a breslauer Sport Club Schlesien legénysége mérkőzött egy, a B. T. C. és ferenczvárosiakból összeállított csapattal. A magyarok 5:1 eredménnyel győztek, de akár egy tucsat goalt is headhattak volna ennek a tehetetlen német csapatnak, ha goalokra utaznak. Másodosztályú bajnoki csapataink legutolsó helyezetteinek a mérkőzése is többet ér az ilyen nemzetközi matchnél.

Nyilt-tér.

A rovatban közöltékori nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szent-Margitszigeti gyógy-fürdők és szállodák r. - t.
VIZGYOGYINTÉZET hajáróknak és bennlakóknak

Teljes panzió október havában személyenként 10 K.
Prospektust küld az igazgatóság

Elismert tény,

hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vidékén, bármilyen születet, ingatlant venni, vagy eladni óhajt, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek nélkül csak az első magyar általános

adós-vevést

követelő vállalatok fordul Budapest, Rákóczy-ut 32.
Telefon 87-80. Vezetője Löwy Alfréd.

Utazó ügynökök

Kitűnő mellékkezesre tehetőnek szeri kevés utánjárásal.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körut 55.

Kilián Irma férj. Eisele Vilmosné, Kilián Ernő és Kilián Margit mint az elhunyt gyermekei, Kilián Ernőné szül. Péchy Paula mint menyee, Eisele Vilmos mint vő, Eisele Tibor, Mártha és Miczi mint unokái úgy a maguk valamint az összes rokonság nevében is mély fájdalommal telt szívvel tudatják, hogy szeretett és felejtethetlen családtagjuk, illetve nagyatyjuk, apósuk és rokonuk

Kilián Frigyes

folvó hó 6-án hajnali 3 órakor, életének 75-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban elhunyt.

A drága halott földi maradványai folvó hó 8-án délután 4 órakor tenak a kerepesi-ut melletti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanszoa temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engedélytő szent miseáldozat folvó hó 9 én délelőtt 10 órakor fog a terézvárosi plébániatemplomban az egkek Urának bemutatni. Budapest, 1907. október hó 6 án.

Aldás és béke poraira!

KALIPTAS

a legjobb és már is a legkedveltebb fogpó.
Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kty. udv. száll. Budapest, IV., Koronaherceg-ut, 2. fogyszerész, drogeria és finomabb üzletelben. Kís. tábla 60 fillár, nagy tábla 1 korona. **Fogpó**

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE

a legjobb fejcokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

OVSZEREK

Summi és hálhólyag, 30% engedmény tucza-tonkint 1—10 forintig. Capot-Americain rövid, 2—3 forintig. Mintagyűjtőmenny (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2—5 frtig. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.—, 8.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Véres bíróválasztás. A másiél évvel ezelőtt történt bíkei véres bíróválasztás ügyében, amely alkalmal 14 ember halálosan, harmincz súlyosan megsebesült, mostanában mondott ítéletet a beregszászi törvényszék a fővádlottak felett. A vádlottak közül egyet két havi, egyet egy havi, hetet 14 napi fogházra ítélték. Ötöt bizonyítékok hiányában felmentett a bíróság.

§ Boszu. A kecskeméti törvényszék ma esküdt-széki tárgyalást tartott, amelyen Kaloska Sándor 18 éves kocsist tizenöt évi fegyházra ítélte. Kaloska Sándor ez év július 3-án éjjel feiszével agyonütötte Ágoston József öreg kocsist, mert ez őt folyton üldözte és verte. A vádlott megnyugodott, a védnök semmiségi panaszt jelentett be.

§ A bírák nagygyűlése. A szegedi országos bíró nagygyűlés előkészítő bizottsága Günther Antal igazságügyminiszterhez kérvénnyel fordult, hogy a szegedi bíró nagygyűlésen résztvenni kívánó bírák és ügyészek részére a rendkívüli szabadságidőt akadály nélkül engedélyezze. Az igazságügyminiszter most sürgős leiratokat küldött a bíróságok és ügyészségek összes vezetőihez, hogy ama bírák és ügyészek részére, akik a nagygyűlésen résztvenni óhajtanak, személyenként külön előterjesztett kérelmükre legfőbbét napra terjedő rendkívüli szabadságidőt adjanak.

KÖZGAZDASÁG.

Az utolsó kiegyezés.

Budapest, október 7.

A magyar közigazdasági világ ma a kiegyezés megkötésének hatása alatt áll. Bár a kormányfőriak diplomatikus útközlődése miatt ebben a pillanatban még nem igen tudjuk, hogy abban a hónapok óta tartó nyilt és fitkos harcban, mely a magyar és az osztrák kormány között folyt, melyik fél a győztes, mégis megállapítható az, hogy a kiegyezés megkötését általános megkönnyebbüléssel fogadták a Lajthán innen és tul. Ez a megkönnyebbülés nem magának a kiegyezés tényének szól, hanem első sorban a bizonytalanúság megszűntének. Most, midőn a pénzügyünk ellen intézett támadás amugy is megbénította közigazdasági életünket s idegessé tette, különösen a pénzügyet, kétszeresen érezzük annak átkát, hogy még az irányadó intézetek is bizonyos tartózkodással viselkedtek a jövővel szemben. Annak a nagyobbarányu közigazdasági iránypolitikának, melyet Kossuth Ferencz minisztersége inaurálta, egy bizonyos holt pontja volt a legutóbbi két-három hónap. A

gyengébb intézetek nem mertek új vállalkozásokba fogni, az erősebbek pedig folytonosan várják a közgazdasági helyzet tisztulását, minthogy több évre terjedő közgazdasági programjaikat természetesen a bekövetkezendő új helyzethez kellett alakítaniok. Most már vége a bizonytalanságnak. A kiegyezés meg van s 1917-ig az eddigi alapokon kell előkészülnünk az önálló gazdasági életre.

Magáról a kiegyezésről, annak tartalmáról illetékes magyar helyről még semmi hiteles felvilágosítást nem kapott az érdekelte világ. Ugylát-szik, gazdasági életünk átka, a politikával való lekötöttség most is érvényesült. A gazdasági kiegyezés árát az osztrákok részéről minden valószínűség szerint politikai rekompenciák szabták meg. Valószínű, hogy elég magas árt fizetünk azért, amit kapunk s valószínű az is, hogy a kiegyezési háboruságnak még lesznek utócsatározásai a politikában. De közgazdaságilag a magyar gazdasági életnek föltétlen és sürgős érdeke az, hogy a kiegyezés anyagi részének tartalmával az illetékes körök mielőbb megismertessék a közvéleményt.

A magyar kormány tudatában van bizonyára annak, hogy a magyar közgazdasági életnek szüksége van az eddigi kiegyezésekkel szemben olyan előnyökre, amelyek Ausztriától való gazdasági függetlenségünket elősegítik. Az osztrákok hírlapi háborújából viszont tudjuk azt, hogy Ausztria is igen tisztában van azzal, amit mi akarunk. És ha kormányunk mégis megkötötte a kiegyezést, bizony reméljük azt, hogy az, amit hoz, megéri azt, amit adott érte. A magyar közgazdasági világ azonban már türelmetlen. Az elmulott átmeneti időt pótolni akarja. Magának a kormánynak is az a kötelessége, hogy a minden téren érezhető volt gazdasági bönulást újból pezsgő és egészséges élet váltsa fel. Ez a kiegyezés minden bizonynyal az utolsó volt. Akármilyen lesz is ez, kell, hogy annak az eszmének a szolgálatában álljon, amit nemzeti létérdekünk megkövetel: nemzeti vagyonunkat gyarapítsa. Ennek az új kiegyezési évtizednek olyannak kell lennie, hogy benne erőt gyűjthessünk minden téren 1917-re, amely immár kell, hogy visszavonhatatlanul utolsó terminusa legyen gazdasági lekötöttségünknek. A kormányra vár az a feladat, hogy az államhatalom minden erejével azon legyen, hogy szétépítse azokat a gazdasági szálakat, melyek még Ausztriához kötöttek bennünket. Kölekedésségi politikánk erőteljes és önálló irányba való fejlesztése áll az események homlokterében. Hiszen magának a kiegyezési kérdéseknek is egyik Achilles-sarka volt ez. Kivételünket és behozatalunkat függetleníteni kell az osztrák közlekedési és tarifa-politikától, hogy az az iparfejlesztési akció, melynek egészséges alapjait Kossuth már most mélyreható tervszerűséggel rakta le, valóban el is érhesse célját. Viszont kereskedőinkre és iparosainkra vár az a feladat, hogy a most kezdődő tíz esztendő okosan használják ki. Állítson mind-egyik saját üzlete, saját gyára kapuá elé egy-egy vámsorompót, amelynek védőerejét egyre fokozzák, hogy végül, midőn 1917-ben az önálló vámtariffa tényleges állapota bekövetkezik, már teljes harcra kész fegyverzetben állhasunk az ellenség elé. A harc igazán végül csak akkor dől el, hogyha a magyar fogyasztó közönség végtére szakít azzal a végtelen nagy közönyösségével, mely minden osztrák versenynél nagyobb akadály gazdasági önállóságunknak. Itt az ideje, hogy végre a magyar nagyközönség is kivége részét a nemzeti harczból. Nem áldozatok árán, hanem csak becsülettel, józan és hazafias berendezkedéssel. Ha iparosaink, kereskedőink és a nagy közönség így összefog, a bekövetkezendő tíz év alatt, akkor nemcsak a mi szívetünk mélyén, hanem a tényleges valóságban meg lesz mindnyájunk közös ideálja: az erős, a független, a gazdag Magyarország.

Szőlészeti felügyelői kerületek. Legújabb szőlészeti kerületi beosztásban némi módosítás vált szükségessé. Az eddigi 28 kerület helyett ezentúl csak 25 kerület lesz. És megszűnt a kaposvári, az esztergomi és a debreczeni. Ezek területe következőképpen osztott be. A kaposvári kerület (Tolnamegye 3 járása és Somogy megye) egészen a szekszárdi kerülethez csatoltatott, melynek kerületi felügyelője Nits István központi szőlészeti és borászati felügyelője. Az esztergomi kerület a nyitrai kerülethez lett csatolva és Katóczy Zsigmond központi szőlészeti és borászati felügyelőhöz fog tartozni. Végül a debreczeni kerület ezentúl egészen a bihariószegi kerülethez kerül. Balassa István vinczellériskolai igazgató felügyelete alá.

Egy nyomda részvénytársaság zavarai. Az Országos Központi Községi Nyomda r.-t. — amint értesülünk — fizetési nehézségekkel küzd és ennek folytán moratoriumot kért hitelezőitől. A vállalat 1894-ben alakult, jelenlegi részvénytőkéje 153.900 korona s a legutóbbi üzletévben egyáltalában nem fizetett osztalékot. A részvénytársaság főhitelezői, két papírgyár és két papírnagykereskedő cég, már beleegyeztek a moratoriumba, a kisebb hitelezőkkel most folynak a tárgyalások. Az igazgatóság most oly módon akarja szanálni a részvénytársaságot, hogy az alaptőkét 200.000 koronára felemeli s az így befolyó összegből elsősorban a hitelezőket egyenlíti ki. A tőkeemelés az idei rendes közgyűlésen kerülne előterjesztésre.

A Kisvárdai-nyirbátori h. é. vasút. A szabolcs-vármegyei h. é. vasúttársaság és Kisvárdai község a külön-külön kapott előmunkálati engedélyek alapján egyesítettek abból a célból, hogy a Kisvárdától Nyir-madáchig és folytatól Nagybátorig tervezett helyi érdekű vasutat létesítsék olyképp, hogy a Kisvárdától Nyirmadáchig, valamint Nyirvájától Nyirbátorig vezető vonalrészeket egyidejűleg, esetleg külön-külön megépítsék, míg a közbenes mintegy nyolcz kilométernyi vonal együttesen lenne használandó. A kerekén 45 kilométer hosszú vonalra nézve, a melyen több vonalváltókat is terveztek — október hónap 15. és 16. napjain tartják meg a közigazgatási bejárást.

A Hitelbank szénuüzlete. A Magyar Általános Hitelbank szénuosztályának főnöke, Stern Ede, néhány nap óta Angliában tartózkodik. Nevezett főtisztviselő utazását szakkörökben azzal hozzák összefüggésbe, hogy a Hitelbank angol szénu importálásával szándékozik foglalkozni.

Az idei bortelem. Idei szőlőtermelésünkre is vonatkozik általánosságban, hogy a közepesen jóval alul maradt. Sok kárt okozott a szőlőkben a szüret előtti dér és fagy, ugyszintén a szeptemberi állandó esőtlen időjárás is. A borászati és szőlészeti felügyelőségek jelentései alapján a szőlőtermés eredményéről kiadott hivatalos értesítés szerint a budapesti kerületben 18—25 hektoliter, a tapoleziban 10—15, a szabadkaiban 10, a bihariószegiben 8 hektoliter holdankénti termés lesz. Minőségileg jó termés lesz a pécsi, soproni, barczali, kecskeméti, marosvásárhelyi, balassagyarmati és dicsőszentmártoni szőlészeti kerületekben. Közepes mennyiségű a termés a csáktornyai, nyitrai, egri, szabadkai, marosvásárhelyi, balassagyarmati, ménesi kerületekben. Gyenge a termés a pozsonyi, miskolci, munkácsi, szatmári és szilágysomlyói kerületekben.

A szövetkezetek ügye. A szövetkezetek támogatására alakult szindikátus kiküldött bizottsága ma ülést tartott, melyen a segítő-akció részletei kerültek megvitatásra. Az ülésen, melyen Schmidt József, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár vezérigazgatója elnökelt, behatóan foglalkoztak a szövetkezetek helyzetével s megállapították a bajba jutott intézetekkel szemben követendő eljárást és a Budapesti Giro- és Pénztár-Egyletnek a lebonyolításra vonatkozó ügyrendjét.

A takarmánykivitel tilalom. Megirtuk a minap, hogy nálunk takarmányhiányról az idén, legalább országos átlagban, szó sem lehet. Bár egyes vármegyekben szűkebben termett az idén takarmány, mint tavaly, ennek dacára nem forog fenn szüksége a takarmánykivitel tilalom elrendelésének. Nemesak nálunk, hanem Ausztriában is egyre erősödő mozgalmat okoznak mezőgazdasági körökben egyes takarmányneműk kivételének eltávása érdekében. Megirtuk, hogy a szőlészeti tartománygyűlés az osztrák kormányhoz felterjesztést intézett, a napokban pedig az alsó-ausztriai tartománygyűlés kérelmezte a korpa, takarmányliszt, szén és szalma kivételének eltávását. Ezen intézkedés szükségességét a takarmányárak nagymérvű, érotakarmányoknál 25—40%-os, szalmastakarmányoknál 50—80%-os emelkedésével, a rossz természettel, valamint azzal okolják meg, hogy korpából és takarmánylisztből Németország felé, szénából pedig az ottani rossz szénatermés folytán Bulgária felé igen jelentékeny mennyiség kerül kivételre s így az a veszély fenyeget, hogy tízezer nagyon megcsappannak az amugy is szűkös belföldi takarmánykészletek s az árak még tovább emelkednek. Hogy ez állapotnyesztésünkre nagy kárral járna, az magától értetődik és ha a fenyegető takarmányhiányt elhárítani nem sikerülne, el kell készülnünk virágzó állatállományunknak jelentékeny csökkenésére. E veszélyt minden eszközzel meg kell előzni s éppen ezért az OMGE is felterjesztést tett a földmivélségi minisztériumhoz a rendelkezésre álló takarmánykészletek és a takarmánykivitel gondos szemmel tartása és esetleges korlátozása érdekében, továbbá a kereskedelemügyi miniszterhez oly célból, hogy abraktakarmányokra 20%-os szállítási kedvezményt külföldi vitelt — mikor itthon oly nagy szükség volna rájuk — tarifális és egyéb intézkedéssel a legerélyesebben meggátolja.

A kiegyezés és a tőzsde. A hosszú ideig tartó kiegyezési tárgyalások befejezése, a váratlan fordulat, életet öntött a tepsdó tőzsdébe. Az értéktőzsde tagjai a késő délutáni órákban értesültek a szombati nap politikai szenzációjáról, amikor már a hivatalos forgalom szünetelt s csak kisszámú tőzsdelátogató tartózkodott még a tőzsde-épületben lévő Uporkávéházban. A beérkező hírek nyomán élénk forgalom keretében rohamosan emelkedtek az értékek s a hausse-nak folytatása volt a vasárnap délelőtti magánforgalomban is. A kontremin kétségbeesetten fedezett s a publikum, mely hamarosan értesült a történetekről, vasárnap reggel már számos megbízást juttatott a tőzsde tagjaihoz s ezek folytán az üzlet olyan lendületet vett, mint amint a hivatalos forgalom sem mutatott fel már régóta. Természetesen a Magyar hitel volt legkeresettebb, de a többi értékekre nézve is rendkívül élénk vételkedv mutatkozott. A Magyar hitel 19 koronával, az Osztrák hitel 12 koronával, az Államvasut 5 koronával indult magasabban a szombat esti zárlatnál. Emelkedett továbbá szombatról vasárnapra: a Leszámitolóbank 9 koronával, a Jelzalog 8.50 koronával, a Rima 10 koronával, a Városi villamos vasut 5 koronával, a Közúti 6 koronával. Ezekből az árelőnyökből aztán a magánforgalom folyamán néhány korona veszendőbe ment, mert sokan nyereségi realizálásokat eszközöltek, ami által tulsulyra jutott a kínálat. A vasárnapi magánforgalomban kötetett: Magyar hitel 772—766 koronán, Osztrák hitel 656.50—652.50 koronán, Államvasut 666.50—664.— koronán, Leszámitolóbank 482.50 koronán, Jelzalog 441.— koronán, Rima 554.— koronán, Városi villamos vasut 288.— koronán, Közúti 540 koronán, Hazai bank 286.50 koronán.

Ma az előtőzsdén kezdetben szilárdan indult az üzlet, később azonban, mivel Bécs eladási megbízásokat küldött, az árfolyamok csökkentek. A déli tőzsdén sem tudott érvényesülni a szilárdabb irányzat, a kis spekuláció nyereség-realizálásokat eszközölt s így az árfolyamok folytatólagosan gyöngültek. A tőzsde irányváltozása kihatott a piac ugyszólván valamennyi értékre, szombat óta a helyi értékek árfolyamán is visszatükröződik a változás. A déli tőzsdén kedvezőtlen hírek czirkuláltak a király egészségi állapotáról arra a bécsi jelentésre, hogy Neusser tanárt a királyhoz hívták, fokozódott az elkedvetlenedés, mi az utótőzsdére is áthuzódott.

A tejárak emelése és a gazdák. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felszólította az összes Budapestre tejet szállító termelőket, tudassák vele, vajjon a tejkereskedők október hó 1-ig mit fizettek a tejért s azontul, amikor a tejkereskedők áremelése életbe lép, mily feltételek mellett szerződtek a kereskedőkkel. Az O. M. G. E. 102 nagyobb termelőt külön levélben szólított fel, ezenkívül az egyesület hivatalos lapjában is közzé tett felszólítást, amelynek eredményeként ma már a Budapest környékbeli tejtermelőknek mintegy 40%-a adott választ. A beérkezett válaszokból már is megállapítható, hogy az az állítás, mintha a gazdák léptek volna a tejárak emelése végett kartellba, nem egyéb, mint közönséges hazugság. Ellenkezőleg az O. M. G. E.-tel kötött szerződési feltételek a gazdák legnagyobb mérvű szervezetienségéről tesznek kereskedők teljesen kényükedvük szerint diktálják. Arról szó sincs, hogy valamelyik gazda októbertől 6 fillérrel; vagy is a mennyivel a kereskedők emelték az árakat, kapott volna literenként többet a tejért. Néhány termelőnek fizetnek 1, maximum 2 fillérrel többet, ezt is azonban maguk a kereskedők ajánlották fel a legtöbb helyütt önként.

A Nyirádszeredai takarékpénztár válsága. A súlyos válságba keveredett takarékpénztár ügyéről ma érkeztek részletes tudósítások, melyek a következőekben számolnak be az intézet ügyeiről: Az intézet ezeltől huszonegy évvel alakult jobb időkben, jobb viszonyok között. Alaptőkéje akkor 40.000 korona volt, első igazgatója Pálfi Mihály helyi ügyvéd. Az üzlet részvényesei között sok vidéki kisgazda volt és az intézet különösen azok, t. i. a kisgazdák kölcsönnyének lebonyolításával foglalkozott. Kezdetben ez egészen jól ment, az intézet virágzásnak indult, később azonban megváltoztak a viszonyok s különböző veszteségek érték el az intézetet. Az utóbbi idők folyton nehezödő viszonyai mind jobban jobban nyomták aztán az intézetet, fizetési kötelezettségeinek eleget tenni nem tudott, a nagyobb intézetek beszüntették a hitelt és így be kellett következni a válságnak. Szerdán délután 4 órakor bekü-

dötték a kulcsokat a helyi kir. törvényszékhez, amely aztán csütörtökön délelőtt tartott ülésében elrendelte a csődöt s csődbiztosul Lázár Kálmán bírót rendelte ki. Tömeggondnok Marosvásárhelyi dr. Nemes Mór ügyvéd, Nyárádszeredában dr. Szoboszlai László. Ami a vagyoni állapotot illeti, azt most nehéz megállapítani. Hír szerint nemcsak az egész részvénytöke és tartalékalap veszett el, de elveszték a betétek is s az intézet összes vagyonát Nyárádszeredában egy tulterhelt ház képezi és a leszámított váltók, amelyeknek összes értéke 50—60.000 korona. A passzívák azonban egy pár százezer koronára rugnak. Az intézet jelenlegi igazgatója Pálfi Ákos, aki azonban csak most, ez év tavaszán vette át az intézet vezetését, akkor, amidőn már a feltornyosult bajokat leküzdeni nem tudta. Az igazgató és az igazgatóság azon tagjai, akiknek nevén még ingatlan vagyon áll, elvesztik mindenüket, de nagy csapás a bukás azokra a kisgazdákra, akiknek a takarékpénztárnál tartozásuk van és azt most sürgősen befizetni nem tudják. Nyakukba zúdul a per a maga nagy költségeivel.

Ezeknek az érdekében szövegetek föl a Székely Társaság legutóbbi összejövetelén, indítványozván, hogy kövessen el a társaság minden lehetőt, hogy a szegény székely gazdákat az anyagi romlástól megmentsse. A mentési akciózt — amint értesülünk — a Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár vállalta magára.

A győr—ujdombóvári és bánhida—pápai vonal menetrendének módosítása. A győr—ujdombóvári vonalon a Győrből jelenleg d. e. 11 óra 50 perczkor Ujdombóvárra induló személyvonat október 15-től csatlakozólag a Budapest felől érkező gyorsvonathoz d. u. 12 óra 5 perczkor induló Győrből és Lepénybe, — a déli vasút személyvonatához Nagykanizsa felé jelenleg fennálló csatlakozásnak elejtésével, — d. u. 5 óra 19 perczkor érkezik. Ennek következtében ugyanezen vonalon az Ujdombóváról Győrbe d. u. 2 óra 10 perczkor és a bánhida—pápai vonalon a Bánhidáról Pápara d. u. 3 óra 22 perczkor érkező személyszállító vonat menetrendje jelentéktelenül szintén módosul.

Szerbiai marha a budapesti vásáron. Fővárosi hivatalos körök — úgy látszik — csak az Egyetértés vasárnapi közleménye révén vettek tudomást arról, hogy a fővárosi állatvásárokon becsapó szerb marha is kerül forgalomba. A város házában élénk szennációt okozott a mi híradásunk s a főváros tanácsa az Egyetértés híradása alapján a legerélyesebb akciózt készült indítani, hogy az állatbecsapózt megakadályozza. Mi, bár a székesfővárosi közönség élelmiszer-ellátása nehézségeinek elhárítása szempontjából nem találjuk indokoltnak a szerb marha forgalomba hozatalát, mégis elégtétellel veszünk tudomást arról, hogy ime gyors és pontos hírszolgálatunkkal sikerült fölraznunk csöndes rezignációjából a főváros tanácsát is.

A déli állomás bővítése. A szamosvölgyi vasút déli állomásának a forgalma az utóbbi években, de különösen a betlen—kislivai vasút megnyitása óta rendkívül megnövekedett s így az állomás bővítése vált szükségessé. A vasút igazgatósága által kidolgozott tervet, amely szerint ötvenöt ezer korona erejéig hajtának végre bővítési munkákat, a kereskedelemügyi miniszter helybenhagyta.

Magyar állatkereskedelem és az osztrák vasutak. A bécsi állatvásárookra exportáló magyar marhakereskedőket napok óta érzékeny károsodások érik az osztrák vasutások passzív rezisztenciája miatt. A magyarországi állatszállítványok napok óta nagy késedelemmel érkeznek a szt.-marxi vásárra, ami nagy veszteséget okoz a szállító kereskedelemnek, mert tudvalevő, hogy főként a hizott állat szállítás közben veszít súlyából. Amellett, hogy a magyar állatszállítványok nagy késéssel érkeznek a vásárra, az állatok táplálása is teljesen elmarad, minek folytán sok állat utközben is elpusztul. Ma is száz darab nehéz sertést találtak élettelenül a vagonokban. Eddig 150—180 ezer korona veszteséget szenvedtek a magyar kereskedők. Ugy a kereskedelmi, mint a földmívelésügyi miniszterek erélyes és gyors közbelépésére van tehát szükség, hogy a ma-

gyar állatkereskedelem a további érzékeny károsodásoktól megmenekedjék.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

50.000 koronát nyert: 49643.
 15.000 koronát nyert: 20340.
 5000 koronát nyertek: 45929 86610 91775 107617.
 2000 koronát nyertek: 15239 18180 23634 36971 38668 40110 40730 40839 46671 47410 57599 61379 61881 66309 74424 92943 97579 103045 104730 119953 120762 121473.

1000 koronát nyertek: 3463 8795 10060 10375 13690 14245 15001 15957 17561 18246 21582 27990 34989 36348 39345 41435 45785 49851 50212 54323 54811 59836 61158 62230 65074 65273 65673 65623 65659 69786 70665 62358 73245 78312 79877 86165 90504 91053 93670 95914 98126 98481 103661 103861 107854 108623 111501 117612 120492 122018 123452 123631 124445.

500 koronát nyertek: 7947 9580 11233 11252 12942 14665 55847 16628 20473 21363 22288 25191 26215 27792 29408 29753 32518 35290 37891 41507 42174 48034 50168 52692 55461 57690 58063 59151 60289 61192 62740 66994 71274 73777 74016 75060 78287 79195 79209 82321 82724 83375 83639 84945 85367 85461 86684 87408 95744 96328 97297 100642 101781 102538 103304 106658 108418 110907 112940 118257 11008957 117587 123209 123372 123970.

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

A gabonátözsden az irányzat ma is élénk volt, dacára annak, hogy ma már csak 18.000 métermázsza búzát avizáltak a felmondási táblán. Az első nap 159.000 métermázszaúhoz képest ez csekély szám. Egyszerűen bevallása annak, hogy a baisse-párt nem tud szállítani, hanem fedezni kénytelen. Ehhez járult, hogy a készáru piacra a malmok sürgött kereslettel léptek fel és 30 fillérrel magasabb árakat fizettek. Akik tehát a buzaárak emelkedésében biztak, teljes diadállal kerültek ki az októberi kampányból, természetesen csak azok, akiknek erejük és pénzüik volt a harcra, mert egy csomó gyenge kéz közben elhullott a csatatéren. Ma szinte megrendíthetetlennek látszik a tözsde szilárd irányzata. A malmok teljes erővel dolgoznak, a lisztkeletőség nagy, a buzakészletek folyton apadnak, a külföldi piacok szilárdak. A készáru piacra a malmok vételkedve ma is élénk volt. Vásároltak 600.000 mm. búzát, a készáruüzlet szilárd irányzat mellett 5—10 fillérrel drágább árakon. Rozs jól tartott és 5 fillérrel drágább, a többi cikkek változatlanok. A határidőpiacra a forgalom — mint fentebb már említettük — szintén élénk volt és a variációk meglehetősek voltak. Felmondottak ma a búzában kívül 32.000 mm. zabot is e hó 12-ére leendő átvételre.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 81 kg. 24.50 korona, ó-buza, 100 mm. 80 kg. 23.40 korona, 200 mm. 78 kg. 23.10 korona, felső, 100 mm. 78 kg. 23.40 korona, 400 mm. 78 kg. 23.45 korona, 200 mm. 78 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.30 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, felső, 600 mm. 77.5 kg. 23 korona, felső, 500 mm. 77.5 kg. 23.20 korona, felső, 600 mm. 77.5 kg. 23.40 korona, 400 mm. 78 kg. 23.40 korona, 250 mm. 78 kg. 23.40 korona, 100 mm. 77 kg. 23.40 korona, 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, 500 mm. 76.5 kg. 23 korona, felső, 100 mm. 76.5 kg. 23 korona, 600 mm. 76 kg. 22.80 korona, 300 mm. 75.5 kg. 22.90 korona, 100 mm. 75.5 kg. 22.90 korona, 100 mm. 75.5 kg. 22.70 korona, 300 mm. 75 kg. 22.80 korona, 100 mm. 73.5 kg. 21.60 korona.
 Pestvidéki: 500 mm. 79 kg. 22.95 korona, 300 mm. 78.5 kg. 23.05 korona, 200 mm. 78 kg. 23.30 korona, 200 mm. 78 kg. 23.10 korona, 100 mm. 78 kg. 22.90 korona, 600 mm. 77 kg. 22.90 korona, 200 mm. 77 kg. 23.30 korona, 250 mm. 77 kg. 22.90 korona, 300 mm. 77 kg. 23 korona, 300 mm. 76 kg. 22.90 korona.
 Fehérmegyei: 300 mm. 78.5 kg. 23.15 korona, 960 mm. 76.5 kg. 22.90 korona, 400 mm. 75 kg. 22.60 kor. Bácskai: 1630 mm. 76.2 kg. 23.25 korona, 100 mm. 75 kg. 22.60 korona, 750 mm. 74.5 kg. 22.45 korona, 750 mm. 73.5 kg. 22.45 korona.

Baja: 900 mm. 74.5 kg. 21.80 korona, 1700 mm. 74.5 kg. 21.80 korona.
 Felsőmagyarországi: 150 mm. 76.5 kg. 22.80 kor. Kalocsa: 1150 mm. 76.5 kg. 23.15 korona, 2180 mm. 76.5 kg. 23.15 korona.
 Török-Becsei: 200 mm. 77 kg. 23.20 korona, 320 mm. 77 kg. 23 korona.
 Szerémségi: 4000 mm. 76 kg. 23 korona.
 Dunai: 4600 mm. 76 kg. 23 korona, 3800 mm. 77 kg. 22.75 korona, kpf.
 Bánsági: 1600 mm. 76 kg. 22.85 korona, óbuza, 3000 mm. 75 kg. 22.70 korona, óbuza.
 Raktári: 1000 mm. 76 kg. 23.20 korona.
 Rozs: 100 mm. 19.35 korona, kpf., par., 400 mm. 19.35 korona.
 Árpa: 200 mm. 15.60 korona, kpf., par.
 Zab: 100 mm. 16.05 korona.
 Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 4-től október 6-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	46701	—
Rozs	2975	8026
Árpa	7295	754
Zab	1893	12322
Tengeri	2431	462
Liszt	983	22677
Korpa	330	7750

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza októberre 11.45, 11.46, 11.43, 11.48, 11.44.
 Buza 1908. áprilisra 12.13, 12.11, 12.14, 12.18.
 Rozs októberre 9.90, 9.91.
 Rozs 1908. áprilisra 10.55, 10.65, 10.60.
 Zab októberre 7.71, 7.73.
 Zab 1908. áprilisra 8.35, 8.36, 8.32.
 Tengeri 1908. májusra 6.79, 6.82, 6.80.

Déli 1 óraker zárulnak

Buza októberre — — — — — 11.47—11.48
 Buza 1908. áprilisra — — — — — 12.17—12.18
 Rozs októberre — — — — — 9.94—9.95
 Rozs 1908. áprilisra — — — — — 10.64—10.65
 Zab októberre — — — — — 7.70—7.71
 Zab 1908. áprilisra — — — — — 8.35—8.36
 Tengeri 1908. májusra — — — — — 6.82—6.83

Délután forgalom.

Délután élénkebb volt az irányzat.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza 11.49—11.50
 áprilisi buza 12.19—12.20
 októberi rozs 9.94—9.95
 áprilisi rozs 10.68—10.59
 októberi zab 7.72—7.73
 áprilisi zab 8.37—8.38
 májusi tengeri 6.82—6.83

Értéktözsde.

Az értéktözsdekről lapunk más helyén számolunk be. A mai üzlet a következőképp folyt le.

Előzőzsde.

Előzőzsde szilárd.
 Köttettek: Osztrák hitelrészvény 655.—651.50.
 Magyar hitelrészvény 771.50—768.50. Déli vasút ———. Rimamurányi vasmű 556.50—552.50
 Közuti vaspálya 540.—538.50. Hazai bank 287.—285.

Déli tözsde.

A déli tözsde gyengült.
 Köttettek: Osztrák hitelrészvény 652.—650.25.
 Magyar hitelrészvény 770.25—766.—. Osztrák magyar államvasút 667.50—666.—. Déli vasút ———. Rimamurányi vasmű 554.75—554.—. Magyar leszámítolbank 482.—480.50. Jelzálogbank 440.50—439.—. Közuti vaspálya 538.50—539.—. Városi villamos vasút 285.—284.50. Magyar koronajáradék 94.10—93.95. Konvertált jelzálog-sorsjegy 142.50. Hazai sorsjegy ———. Hazai bank 285.50.—. Kereskedelmi részv. társ. 602.—600.—. Orosz járadék 86.25—86.35. Belvárosi takarékpénztár 603.—. Erzsébetvárosi takarékpénztár ———. Salgótarjáni köszvénybánya r.-t. 581.50 579.—. Neuschios-féle Nasiczi tanin. gyár ———. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.75.
 Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 12.—14.— K, október végére 19.—20.— K.

Utózőzsde.

Az utózőzsde bécsi arbitázs-eladásokra mérsékelt forgalom mellett gyenge irányzattal folyt le és az árfolyamok lemorzsolódtak. Az értékek a legolcsóbb napi áron zárultak.

Reggelizés előtt fél pohár
 Schmidhauer-féle
 Használatát valódi állás gyomorhajtó-
 szertek és az emésztéssel szembeállítják

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomrok
 2-3 óra alatti teje-
 ssa rendbe hozza.
 Kapható mindenütt
 kis és nagy üvegekben

London, október 7. Angol consol —, —.
 Páris, okt. 7. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.37, Osztr. aranyjáradék 96.90, Magyar aranyjáradék 94.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 490.—, 4 százalékos Olasz járadék 101.30, Déli vasút elsőbbségi kötv. 312.—, 5 százalékos marokkói járadék 506.—, 4 százalékos Román kölcsön 95.20, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 90.80, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 500.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.80, 4 százalékos unifikált török jár. 92.32, Török sorsjegy 171.50, Török dohányrésztvény 447.—, Osztrák földhitelemintézet 10.92, Osztr. Länderbank 464.—, Magyar jelzálogbank 474.—, Banque de Paris 14.38, Banque Ottomane 693.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút 162.—, Meridionalvasút 660, Keleti vasutak —, Waggon Liits —, Hartmann gépgyár 636.—, Rio Tinto 17.05 Sucrierie d'Egypte —, Tula 440.—, Thomson Houston 134, Urikányi kőszén —, Chartered —, De Beers 89.75, East Rand —, Jagersfontein 89.75, Transvaal Consols 144.50, Transvaal Land Company 49.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.43, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8. —, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.30, Magánkamafiób 3/4. Bányadt

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, Október 7-én. (Hivatalos tudósítás.)
 Hizott sertésárak: **Magyar** elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130—132 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 134—136 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertésüzlet: 1907. évi október 5. napján volt készlet 36225 drb., 1907 október hó 6-án felhajtott 449 darab, 1907 október 6. napján elszállított 500 darab, 1907 okt. 7. napjára maradt készletben 36174 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan csendes.

Sertésüzletvásár.

Budapest, okt. 7. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 371 darab sertés, 50 darab stüldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő — malacz. Mai napi felhajtás 823 darab sertés, — darab stüldő, — darab malacz, összesen 1194 darab sertés, 50 darab stüldő, — darab malacz. Eladatott 964 darab sertés, 12 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 230 darab sertés, 38 darab stüldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 105—108 fillér, ételsulylevonással 100—102 fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig — fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fillérig, ételsulylevonással 126—138 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — korona, ételsulylevonással 130—140 fillérig, könnyű 220 kg-ig — korona, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi stüldő 100—108 korona. Horvát stüldő — korona. Malacz —korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Juhvásár.

Budapest, október 7. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 2851 darab élő juhok. Az irányzat lanyha volt s az árak változatlanok maradtak. Fizettek elsőrendű élő juhúért 52—56 fillért, kivételesen — fillért is különként s 46—51 koronát páronként, másodrendűért 46—51 fillért különként avagy 33—40 koronát páronként; anyajuhért 40—46 fillért különként s 30—36 koronát páronként.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 6. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Piller Berta okleveles tanítónőt az aranyidai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé és a szegedi itélőtábla elnöke Perjessy László végzett joghallgató, szegedi lakost a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter a 28.488 1903. számú rendeletnek Davidovics Mózesre vonatkozó részét, melyben a nevezett apai lakos családi nevének Barnára kért átváltoztatása megengedett, hatályon kívül helyezte, ellenben Davidovics Gyula (Mózes) kolozsvári lakos Szilvási, Ultrin Gizella budapesti lakos saját, valamint András nevű kiskorú gyermeke Erdélyire és kiskorú Schwarz Mór és Adolf budapesti lakosok családi nevének Baksaira kért átváltoztatását megengedte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Imits Irén kolozsvári állami elemi iskolai tanítóképző-intézetit jelenlegi minőségében a szabadkai állami tanítóképző-intézethez és Schmidt Róza pilisszántói állami elemi iskolai tanítónőt a monori és Vörös Ilona aranyidai állami elemi iskolai tanítónőt a pilisszántói állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A sátoraljai helyi írásbírósnál aljegyzői, a köhalmi írásbírósnál végrehajtói állásra 2 hét; — a csikseredai ügyészségnél hivatal-szolgái állásra 4 hét és az uionman felállítandó nagy-bereznai adóhivatalnál pénztárnoki, ellenőri, adótisztai és egy szolgái állásra december hó 10-ig lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

október 5. október 7.		október 5. október 7.	
m é t e r		m é t e r	
Jan Duna	Sbárding 0.70 1.12	Tisza	M.-Szeged 0.0 0.28
	Passau 1.40 1.77		Tekoháza 0.01 0.01
	Linz 1.12 0.77		V.-Námény 1.85 0.—
	Bécs 1.08 1.13		Tokaj 1.16 1.04
	Pozsony 0.60 0.58		Tiszafüred 1.22 1.24
	Komárom 1.59 1.55		Szolnok 1.80 1.82
	Budapest 0.94 0.86		Csongrád 1.88 1.98
	Páts 0.35 0.31		Szeged 1.42 1.41
	Mohács 1.26 0.—		T.-Bocsa 1.07 1.02
	Gombos 1.84 1.83		Titel 0.76 0.73
	Ujvidék 0.88 0.94	Óndava	Hoór 1.16 1.18
	Pancsova 0.01 0.01		Tapoly Bártfa 0.82 0.82
	Orsova 0.75 0.70	Bodrog	Ladmozcs 0.02 0.04
Morva Vág	Morvaifalu 0.33 0.70	Sajó	Zsola 1.81 1.81
	Zsolna 0.02 0.—		Hernád H.-Némoti 0.50 0.45
	Szeres 0.00 0.11		Bereetty Margitta 0.14 0.28
	Sz.-Gottárd 0.40 0.40	Körös	B.-Ujfalva 0.44 0.84
	Sárvár 0.02 0.01		Cenusa 0.26 0.28
	Győr 1.58 1.58		N.-Várud 0.25 0.28
	Vasas 1.46 2.85		Bolányos 0.18 0.18
	Zákány 0.84 0.42		Tenke 0.86 0.88
	Bárcs 0.06 0.18		Gurabona 0.26 0.26
	Eszék 0.88 0.90		Borosjenő 0.45 0.45
	M.-Szordan. 0.26 0.88		Bákás 0.62 0.60
	Zágráb 0.26 2.40	Maros	Gyoma 0.70 0.70
	Sziszok 1.19 3.11		Gy.-Fehérvár 0.62 0.66
	Mitrovicza 0.61 1.18		Branvicska 0.— 0.—
	Décs 0.02 0.64		Soborsin 0.— 0.—
	Szatmár 0.21 0.21		Arad 1.48 1.48
	N.-Majlány 0.39 0.—		Makó 0.61 0.64
	Latorcza 0.68 0.—		K.-Kostály 0.70 0.43
	Homonna 0.05 0.64		Kisztelek 0.33 1.32
	Ung Pereseny 0.14 0.14		Temesvár 1.10 1.32
			Becskerek 0.02 0.04

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. október 7-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézele:

Nálunk az utóbbi 24 óra alatt a nyugati hártarmegyékben többnyire jelentékeny mennyiségű eső esett (10 és 50 mm. között) zivatar kíséretében. A hőmérsékletben nincsen lényeges változás; maximuma: Aknaszlatinán 27 C°, minimuma; Bótfalun 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható északon és nyugaton elvélve esővel. Később hőszűnyedés valószínű.

Allomás	Léghőmérséklet 700 +	A hőmérséklet Celsius számban	Szélirány és ereje	Felhőzet		Csapadék mm		Hőmérséklet sóklet	
				max.	min.	max.	min.	max.	min.
A.-Szlatiná	63.6	12.4	E	3	0	—	—	27	11
Ungvár	61.7	16.9	SE	3	0	—	—	24	15
Késmárk	59.8	13.2	S	2	0	—	—	10	13
Losonc	60.1	14.2	—	3	0	—	—	25	12
Ógyalla	59.5	13.7	NE	1	0	ny	ny	24	12
Budapest	60.2	15.2	—	4	0	—	—	24	15
Héreny	59.5	14.0	N	1	4	ny	ny	22	17
Köszthely	60.1	15.4	—	3	0	—	—	23	13
Pécs	61.2	15.0	—	4	0	ny	ny	23	14
Zágráb	61.0	14.5	—	4	0	—	—	24	16
Püme	61.3	14.7	E	3	0	—	—	23	15
Szeged	61.3	16.4	E	3	0	—	—	24	13
Temosvár	60.5	14.7	SE	1	0	—	—	26	14
Nagyvárad	61.2	15.2	—	2	0	—	—	27	15
Kolozsvár	61.2	11.0	—	2	0	—	—	22	9
Nagyyszobon	63.9	09.8	ESE	1	2	—	—	19	8
Szatmár	—	—	—	0	0	—	—	—	—
Bécs	—	14.8	SE	1	3	—	—	23	13
Aranyváralja	—	12.8	S	1	4	—	—	21	9
Salmásbánya	—	13.4	S	3	2	—	—	18	12
Komárom	—	14.0	NE	1	4	ny	ny	23	13
Magyar-Ovár	—	14.2	NW	1	4	3	3	21	13
Sopron	—	12.4	N	1	4	29	10	—	—
Bécs	—	13.8	S	1	4	1	1	26	13
Cirkvenica	—	15.7	—	2	5	—	—	22	15
Debrecen	—	13.7	—	0	0	—	—	25	11
Kecskemét	—	—	—	0	0	—	—	—	—
Óroszló	—	—	—	0	0	—	—	—	—
Arad	—	17.4	SE	5	4	—	—	24	6
Zombolya	—	16.5	S	4	0	—	—	24	15
Versocz	—	—	—	0	0	—	—	—	—
Orsova	—	12.4	—	3	0	—	—	20	13

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalon könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét kimerítette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illető olyan lelkiismeretes speciális állista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a neki életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajok is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezésa is.

Ilyen magas szoros hivatásu Dr. Palócz v. kórházi orvos specialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan elgyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygycső-hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az ünfertőzés és szifilis utóbjait, magömlést, elyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elmezevart, aranyeret, sörveket, vérébajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárát van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő választ (a levélbe csak válaszbelégyet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta, a. n. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
9 Szerda	Monna Vanna	Az álarozos bál	Josette kisassz. felesége	A vig özvegy	Carmen	—	—	A tenger
10 Csütörtök	Egérke	Lohengrin	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	Boland istók	—	—	A tenger
11 Péntek	A nászinduló	—	Josette kisassz. felesége	A vig özvegy	Carmen	Unnepi nyitány Szent Péter esernyője	—	A tenger
12 Szombat	A három testőr	Pillangó kisassz.	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	A Sárga dominó	Szent Péter esernyője	—	—
13 Vasárnap 2 d. u. este	Mary Ann	Rigoletto	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	Boland istók	A harang Szent Péter esernyője	—	Az élet komédiája
	A hálás utókor.	—	Josette kisassz.	A vig özvegy	A sárga dominó	—	—	A tenger

S Z I N H A Z A K.

Kedden, 1907. október 8-án

Nemzeti színház Nepszínház-Vigopera

A hálás utókor.

Társadalmi színmű 3 felvonásban, írta Lengyel Monyhért. Dr. Rujder Dénes Pothes Rápoli Eöbess Miklós Gál Martha Mihályfi Ida Cs. Aiszeghy dr. Hegyi-Hercz Iván Zebegény Gabányi Kondor Rózsahegyí Glattstein Hajdu Kerekes Náday Kezdeté 7 órákor.

A sárga dominó.

Operette 3 felvonásban. Egy olasz vizjáték alapszínjének felhasználásával írta Meroy Adolt. Zenejét szerzelte Szirmai Albert. Herberl Nagy Edna, huga Ney L. Mézy Bathory G. Hawy Tempst Csorlos George Berry Horváth Edward Doby Alfred Pázmán Fred Viráz Regina R. Pótrás B. Gaby Simons Fábrián E. Hania Ötvös G. Dolly Tallián A. Kezdeté 8 órákor.

III. Kir. Operaház

Lakmé.

Dalmá 3 felvonásban. Zenéjét szerzelte Dalibes Leo. Szöveget írta Gondinet és Gilles. Fordította Abrávi Emil. Nillakantia Hook Lakmé Sándor E. Miss Ellen Ambrusné Miss Róza Berts M. Mistress Valent V. Gerald Arányi Frederic. katonai Mihályi Malika Payor M. Hadji Kertész Dombon Várdy Rhina kereskedő Juhász Couravár Ney B. Kezdeté fél 2 órákor.

Vigszínház

Nincs elvámolni valója?

Bóhozat három felvonásban, írta Veber Pierre és Hennequin Maurice. Fordította Göth Sándor. De Trivalin Róbert Göth Dupont Lihanyi Krouignac Szörömy Conza Hezédits Kiszaranyos Sarkai B. Zéze Korai B. Paulette Komlóssy Daponna Kiss I. Kezdeté fél 8 órákor.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18.

gargaták Rendező: LEITNER és KELETI ROTT SANDOR

Az előadás kezdete 1/29 órákor.

Ujdonság. Ma és mindennap 9 1/2 órákor. Ujdonság.

Biztos diagnózis

bóhozat írta: Cagliostro. Vegül 11 órákor

Die lästige Witwe.

bóhozat írta: Satyr.

Továbbá: „A zongora tanár”, „Az oltásról” enekli Trebitsch Sándor. A hírközlés enekli Türk Berla.

Happali pénztár 9-11-g és délután 3-6 óráig.

Az 1-ső emeleti Casino de Paris megnyit. Kezdeté fél 12 órákor, többek közt a 7 híres Postillonok valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

(BONBONNIERE.)

Minden este 6-tól 12-ig nagy előadás.

László Rézsi (8-10-12-14-16-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100) mint Glorvadi Izabella, (11-13-15-17-19-21-23-25-27-29-31-33-35-37-39-41-43-45-47-49-51-53-55-57-59-61-63-65-67-69-71-73-75-77-79-81-83-85-87-89-91-93-95-97-99-101) mint Montignoso. - Husz új Cabaret-szám. Harom új darab. - László Rézsi, Nagy Endre, Ferenyosy Károly, Kápolnay Irén, Márk Wándor, Balogh Böske stb. minden este fellép. Jegyzétek: Bárd Kossuth Lajos-u. 4., Kápolnay és König Andrásy ut 4. és a Cabaret pénztára.

WERTHEIMER-féle MULATÓ

VIII., Nepszínház-utca 28. Ujonnán átalakítva! - Bejárát a Tisza Kálmán-téri oldalra. Ma -

Nagy előadás. Fellépte a tévásban 0 0 egyedül létező 0 0

LENGYEL BIBLIAI OPERETTE TARSULATNAK. Színre kerül: AHÜLYE Elekték. Kezdeté 8 órákor. egyek a nappali pénztárra előre válthatók

Varieté-Színház

ezelőtti Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-út 63. szám.

a díszesen átalakított helyiségekben. - Naponta a fényes új októberi műsor, -

Meitzel Trió Les Meteor's fenn. excentrique plasztikus mesztáncművek Mzes Sigr. és Alfr. Ferenyosy Kamilla gör. korcsolyázó világbanok női bariton-énekese, Jaques aud Adrienne am. ének és tánc-duetta, Kende ur trüekje, bóhozat.

Az előadás kezdete este 8 órákor. -

A télikertben éjjeli 12 órától reggeli 8 óráig

NAGY BALL MABILLE

A télikertben reggeli 9 óráig HEGEDUS GYULA előrendű cigány zenekara hangversenyez.

Jól lát?

Ma nem, akkor forduljon bizalommal

BATSCHKEK optikusok, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látászékek is legelősebben kaphatók. - Inyven árúcsokkék bérmantva.

Művészies kidolgozásu, valóban jó és tartós

FÉNYKÉPEK, NAGYÍTÁSOK ÉS FESTMÉNYEK

készülnek RIVOLI műteremben RÁKÓCZI-ÚT 30. SZ. LIFT. TELEFON.

Mint különlegességek készülnek: minden kis és régi kép után ékszerbe való olajfestésű kristály és porcellánba égetett képek, ugyszintén másolások selyemre, bársonyra, fára stb.

Ingóságokat,

butorokat beraktározzunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugyszintén mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk.

III. Braun Testvérek.

József-körút 78. Telefon 86-19.

Szenzációzás ujdonság! «FAVORITE» beszélgép és lemezek, két oldalit bejátszva. Gazdag műsor: Schmutzer Testvérek Budapest, VIII., Jozsef-körút 26. szám. Egyedüli nagyban elárúsítója a Favorit beszélgépek és hanglemezeknek Magyarország részéte. Gyors és jelkisméretes kiszolgálás. Árja, ysek ingyen. Vízontelárúsítóknak nagy árkedvelmény.

Veszek zálogcédulákat

elzalogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

Fegyverek, revolverek, vadászati eszközök és töltények nagy raktára.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Fegyverjavítások olcsón és gyorsan. Régi fegyverek újakkal kicseréltetnek. FÖLDESI L. fegyverraktára Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 6. szám.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraitól, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatóak és bérelhetők Keresztély hírnöves zongoratermében Budapest, Váci-körút 21. sz.

Riadalom a vonaton.

A Budapest és Tövis közt közlekedő vonaton nagy riadalmat okozott a napokban egy nem mindennapi eset. A tulzsufolt II.-od osztályu fülkék egyikében egy halaványképü asszonyka hirtelen rosszul lett, s mielőtt megátolhatták volna, hangos sikolylyal vágódott el a padlón. Az utasok rémulten siettek a szegény nő segélyére, de bármiként locsolták is vízzel, az eszméletét vesztett fiatal hölgyet nem sikerült életre kelteni. Az utasok egyrésze a kalauzért rohant, aki hamarosan elő is került s bedörzsölte az élettelennek látszó hölgy halántékát Diana sósborszeszszel. Az eredmény bámulatos volt. A szegény nő, az utasok nagy örömeire és megkönyebbülésére magához tért s miután még megivott egy pohár vizet is, melybe a kalauz néhány csepp Dianna-szeszt csöpögtetett, jó egészségben folytatta az útját. A derék kalauz az utasok zajosan megéljenezték.

S Z I N H A Z A K

Kedden, 1907. október 8-án

Király színház

A világ özvegye.
Operette 3 felvonásban. Írták Lósz és Stein. Zenéjét szerztette Lehár Ferencz.

Zéta Pápi
Valencienne Petrás
Danilovics gróf Ráthonyi
Gyavari Hanna Fedák S.
Rosillon Camil Környei
Nyegus Boross
Fraskovia Orley F.
Kromow Körmeny
Cascada Simai

Kezdeté fél 8 órakor

Urania színház

A tenger.
Kezdeté fél 8 órakor

Magyar színház

Zárva

„APOLLO“-SZÍNHÁZ

A legyőzött Cowboy.
(Szenzációs amerikai életkép.)
A négy éves hősnő. Dráma Szévíllában.

Aki másnak vermet ás.
A zene hatása. Balkán fölkelések. Szicíliai halászat.

ELET KINABAN.
Tengerész hadapródok gyakorlata.

FRA DIAVOLO.
Jelenetek a hasonló című operából.
Kezdeté fél 6 órakor.

FOVAROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

A táncoló elefántok.

Elővezeti: **Miss Orford.**
Először Budapesten

20 elsőrangú attrakció.
Az előadás kezdete pont 8 órakor.

Jegyelővétel: délelőtt 10-11-ig és délután 3-6-ig.
A téliakartban reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

HELVÉZIA KÁVÉHAZ

Andrássy-ut 35. szám.
Minden este cigányzene.

TÁTRA MULATÓ.

Igazgató: GRÜNER JACQUES
VII., Király-utca 77. szám.
A főváros legszebb családi variétéje.

A megnyitó műsor

rendkívül alkere
A kis Gürtler Dani.
Ezenkívül a 20 elsőrendű specialitástól és a remek bohózat-társulattól.

Iskola kötények
Mester, clot, chiffon és balástól a legfinomabb kivitelben
Angol flanel blous drbja frt 2 25
Finom taft jupon drbja frt 7 75
REDLICH J. LIPÓT
uri és női divat áruházában
Bpest, Andrássy-ut 58.
Csengery-utca sarok.
Vidéki megrendelésre meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszaadom.

Benoid-gáz
világító készülékek és motorgenerátorok
A legújabb kor nagyfontosságú találmánya, egyformán alkalmazható világításra, fűtésre és erőátvitelre. Kisebb telepek létesítésére ép oly alkalmas, mint az acetylen, csak hogy ennek robbanó veszélye, bűze és más kellemtelenségei nélkül. Bárhol (hatósági engedély nélkül) felállíthatók és bárki által kezelhetők. — Generator-készülékek, úgy világításra, mint erőátviteli célokra többféle nagyságban készülnek.
Magyar Benoidgáz Részv.-társ. Arad.
Raktár és iroda:
Budapest, VI., Andrássy-ut 17. szám.

Nászajándékok
jubileumra díszárgyak, evőeszközök, műipari cikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művész ékszerterelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Arjegyzők 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. Invitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

A legjobb iskola hegedűt
1 forinttól feljebb
REMÉNYI MIHALY
a m. k. Zene-Akadémia házi hangszerkészítője szállítja
Budapest, Király-utca 58.
Zenekari hegedűk 6-8-10-12-20 forintig.
Kipróbált hangverseny hegedűk minden áron. Az összes hangszerek dús tárháza.
Zongorák, pianók, harmonikumok, cimbalmokról külön arjegyzők kérendő.
Telefon 87-84.

Női ruha divatkielmeleadás.
Óriási készletünkben 120 cm. széles őszi angol kelmét méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 : forintosig árusítunk.
ROSENBERG ÉS QUITT
női divat, szőnyeg- és vászonárak nagyáruháza
BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32.
Telefon 528.

XIV. ÉVFOLYAM TELEFON 63-45.
BEIRÁSOK
naponta 9-7-ig a
SOMOGYI MÓR tanár
ZONGORAMŰVÉSZ
államilag képesített okleveles zene tanár igazgatósága alatt álló zene-
CONSERVATORIUMBAN
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ.
ZONGORA, ÉNEK HEGEDŰ,
és az összes tanszakokra az ország legkiválóbb művészei és pedagógusai oktatása mellett.
Prospektussal kívánatra készséggel szolgál az Igazgatóság.

CIMBALMOK,
A legújabb szabványosított az/1 belső szerkezetű, melynek hangját, hangtartását más gyárművekhez képest legelőkeltebb részletfizetésre is legmagasabb minőségű jóállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvoikák, citerák, okarinák stb. cselelő legjobbak. Kérem, tette elismert jó munkáért.
Arjegyzőket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71
Telefon 53-20.

Első Alföldi Cognacgyár
részvénytársaság
és szeszfinomítógyár
által üzemben tartott
baraczk-pálinka főzdeje
Kecskeméten
A baraczk egyedüli termelőhelye
Kecskemét.
Kecskeméti különlegesség.

Baraczk-pálinka.
E pálinka tiszta kezelése és kellemes íze folytán az uri körök kedvelt itala.
Hazánkban egyedül Kecskeméten mi főzünk óriási mennyiségben sarga kajszin-baraczkból, a mely Kecskeméten millió métermázsára számra terem.
Csakis az a paraczk-pálinka valódi, melynek palackja «valódi kecskeméti» szalaggal és a mi pecsétünkkel van ellátva.

Baraczk-pálinka

1 literes üvegekben		Hordókban	
Égetési év	1 üveg	Minőség	1 liter
	K f		K f
1900-as	8 50	1901 évi főzés	8 —
1901-es	7 50	1902 » »	7 —
1902-es	6 50	1903 » »	6 —
1903-as	5 50	1904 » »	5 —
1904-es	4 50	1905 » »	4 —
1905-ös	3 50	1906 » »	3 52

Páratlan a maga nemében
és rendkívül alkalmas
karácsonyi és újévi ajándék.
4 darab különböző magyar kulacs és korsót a legszebb magyar motívumú és festésű darabok a legkitünőbb és legfinomabb kecskeméti különlegességekkel.

Baraczk-pálinka Kecskeméti + keserű
Baraczk-cognac Kecskeméti gyomorkeserű
Baraczk-creme Kecskeméti gyógykeserű
48-as likör és
* ** *** **** *****

Alföldi Cognac-kal
töltve, bérmentve szállítva bármely postaállomásra ládanként 15 korona.
Ezen csutorák, korsók a legelőkeltebb szalonok és ebédlok diszei és az előkelő uri osztály háztartásában teljesen nélkülözhetetlen.
Jour asztalok nélkülözhetetlen disze.
A kecskeméti különlegességek mindenütt kaphatók,

PADLÓ-BEERESZTÉST
lakás- és ablak-
tisztítást elvállal
LÉVAL E., Lipót-körút 25/e.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT
SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR.
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonet-udvar.
Különlegességek, oszlád házak,
iskolák, kaszarnyák, irodák stb.
részére. — Százekenél több van
belőle használatban
Valódi
osak
ezzel
védjegy
nyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségvetést
ingyen és bérmentve.
Eredetiben kaphatók osak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag
tapasztalat alapján, melyeket a kórház betegszervi
és bújakóros osztályán való működése alatt számos
éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban,
emerit. kórházi orvos,
gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs
titkos betegséget
(hugyosfolyást sebeket, syphillist stb.)
Impotentiát (férfiui gyengeség)
még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres
foglalkozás megzavarása nélkül.
Biztos siker folytatás a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek.
Bendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.
Félelemlet. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

CSENDÉS OTTHONOK.
— REGÉNY. —
Írta: **K. LARSEN.**

Kiar választ és megígérte, hogy beállít
majd egyszer este. Az este szót azonban any-
nyira hangsúlyozta, mint egy iskolásfiú, aki egy
nem egészen jó hazugsággal kénytelen beérni.
Eközben gyorsan ránézett Antóniára, mintha
attól félt, hogy az asszony önkéntelenül el-
árulhatná.
Antónia asztali szomszédja lépett most a
csoporthoz és emlékeztette Antóniát megbeszél-
ésükre a színházi estét illetően.
— Igen, ezt tényleg meg lehetne nézni —
mondta helyeslően Henrik.
— Velünk tart Kiar? Akkor igazán lehetne
oly kedves és beszerezne a jegyeket, mert én,
sajnos, az ügyesim nagyon hamar elfelejttem.
Kiar zavartan mosolygott:
— Hát nem tudom egészen bizonyosan. De
nem hiszem...
Henrik erősen ránézett. Antónia hallgatott.
Az est folyamán egyszer együtt látta a fér-
jét Kiaral hosszabb beszédben elmerülve.
Kiar azonban már csak bucsuzni jött hozzá.
Hazafelé Antónia csendesen, szólanul ílt a
kocsiban, érezte azonban, hogy Henrik gondol-
atainak engedi át magát.
— Egész szép dolog lehet az az új darab,
meg kellene nézni?
— Igen — talán — felelte Antónia hűvös
hangon.
Henrik hallgatott, Antónia pedig örömmel
vette tudomásul. Egyedül akart maradni s azt
akarta, hogy Henrik ezt tudomásul vegye.
Haza értek.

PONTOS ÉS LEGJOBB ÓRÁK
5 ÉVI JÓTÁLLÁS
MELLETT
RÉSZLET FIZETÉSRE IS

KÜLÖNLEGESSÉG
ALKALMI AJÁNDÉKOKNAK
VALÓ ÉKSZEREKBEK.
CHINA-EZÜST DISZTÁROGYAKBAN.
ÉVŐESZKÖZÖKBEK
ÉS ÉGYHÁZI SZENT ÉDÉNYEK
DÚS VÁLASZTÉKBAK.

JAVÍTÁSOKRA és VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.
POLGÁR KÁLMÁN ékszerész és műórás
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Rung György, meteorologiai intézeti aligazgató
és La Cour Dan, mérnök Kopenhágá-ban.
29528. számú
„Elektrostatikus relais“
ezimű magyar szabadalom tulajdonosa magyar gyárosok-
kal összekötötést keres, szabadalmát esetleg el is adja, vagy
gyártási engedélyeket ad.
Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál:
Harsányi Jenő, okleveles gépészmérnök,
okleveles vegyész, hitos szabadalmi ügyvivő. Budapest,
V., Akadémia utca 11. szám.

Blonde! Andor mérnök és tanár Párisban
a 31518 számú
„Javítás ivlámpaszeneken“
ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyarására magyar gyárosokkal összekötötést keres, sza-
badalmat esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyeket ad.
Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál:
Harsányi Jenő okleveles gépészmérnök,
okl. vegyész, hitos szabadalmi ügyvivő, Budapest, Aka-
demia-utca 11. szám.

Henrik felesavarta a villanyt. Az esti ujság
ott fekiúdt az asztalon, mellette néhány levél.
A lapot félre toltá, a leveleken pedig megnézte
a bélyeg helyét.
— Ma este már nem akarok olvasni —
mondta Henrik. Antónia fülelt. Henrik, mialatt
ezt mondta, nem nézett rá. Talán az járt a fejé-
ben, hogy bemegy hozzá, ki mindeztideig oly
szívesen és boldog örömmel volt hajlandó elő-
gadni?
Erre a gondolatra ijedten rezzent össze.
Nem, meglepetni nem engedi magát.
— Igen? — én akkor aludni megyek —
mondta gyorsan Antónia.
— Nos, felemelte a fejét, de nem nézett rá,
hanem rajta keresztil.
— Mi történt ma veled?
— Semmi.
— Az nem igaz. Ezt olyan erélyes, biztos
hangon mondta, hogy Antónia dermedten állt
meg egy helyen.
Mindjárt utána azonban ő maga intett a
kezevel s így szólt:
— Nos, ma már nem akarok kinezni, nyu-
galomra van szükségem.
Szinte kétségbeesítő volt Antóniának az a
tudat, hogy Henrik ott marad egy helyben, ke-
zei pedig élettelenül lógnak és kisiklik minden
belőlük. De azért mégis félelemmel gondolt
arra, hogy éppen most vágyódhatik utána.
Miért? Igen, miért tulajdonképp?
Talán attól tartott, hogy olyan módon köze-
ledne hozzá és kénytelen volna előle is men-
kiálni.
— Jó éjszakát.
— Jó éjt Antónia.
Antónia kiment. Henrik nem követte. Meg
sem mochezant a helyén. Hallotta, amint az
asszony elmenőben a legyezőjét gondtalanul az

asztalra dobta, mintha csak a kezét égette
volna. Antónia, ki a tárgyaival olyan gondo-
san bánt, különösen ha azok Henrikől szár-
maztak!
A könyvek feltolultak a szemébe, de mi-
alatt betette az ajtót maga mögött, — lenyelte
őket.
Nem, még nem szabad sirni!
Midőn szobájába ért, ráfordította a kulcsot,
amit soha életében nem tett meg. De nagy, erős
elégítéltelére szolgált neki.
Milyen megkinzottnak érezte magát! Leg-
inkább azért az érzésért, mely leküzdhetetlenül
dult benne: mintegy a választás előtt állt, hogy
két férfi közt kellett határozni, az egyik elől ijed-
ten menekül, a másikban pedig nem mer hinni.
Ő, aki kizárólag mindig csak egyet ismert, azt
az egyet és ezáltal szeméi nem is láttak meg
más férfit, de nem is mert közeledni hozzá más
férfi.
Milyen undorító is ez!
És milyen csufos eljárás Henrik részéről,
hogy ennyire jutatta! Olyan messze, hogy Kiar,
hatalmat nyert fölötte és kívánságát feléleszti,
nékülözését ki akarja használni, arra akarja
juttatni, hogy gonfalkozzék, mint egy tisztátlan
életű asszony, aki más férfi felé kacsint, csak
azért, mert az nem ugyanolyan, mint az övé,
akit már ismer! Hogy egy másodpercig közel
volt ahhoz, hogy ezen megvetni való felindulá-
sában, Kiar karjába akara vetni magát!
Ott a másik szobában állt Kiar és feléje
nyújtotta a karját, ő utána, akit az élet hason-
lóan az övéhez megcsalt és kinevetett! Arról
beszél, hogy új életet akar kezdeni vele és
érette élni, mint férfi, küzdve, szeretve!
(Folyt. köv.)

PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX” 1900

Kwizda-féle SERTÉSPOR

diatetikai szer a hizás elősegítésére.

Árak: Kis doboz ker. 1.20, nagy doboz ker. 2.40

Váltsd csak ezen védjeggyel Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Főraktár **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. —

Andrássy-ut. 28. szám.

Gőzeke-, BÁRDI

Kocsirud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali.

Acetylen-lámpák

Bárdi József

RÉSZVEVÉRTÁRSASÁGRÁL,

Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
(Fővárosi Orfeum mellett).

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

biztos és leküszöbölés meggyógyítására óriási tapasztalata voltak legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvos-tudor specialitást.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemli szorvok, heveny vagy idült hurutját, vizeleti nehézségeket, hólyaggyújtást, fekélyeket, syphilist, lég- és hátféregnehezítést és barnulást női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emele.
Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékietek levél útján is biztos eredménnyel gyógykezelés és gyógyszerrel is gondoskodunk. — Nőknek külön váróterem, külön kijárattal.

Rézműves tanoncz fizetéssel azonnal felvétetik Weisz Fülöp rézműves mesternél, VIII., Légszesz-utca 6. szám.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megsebez a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PÁSZTOR (bej. cég)

BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Fűtőlégcsészák díjtalan. 25373 TELEFON 24-20.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

ország pénzszekrénygyártó és trezoréptételezői és magyarországi vezérképviselői

NEY és EPSTEIN cégél,

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 4.
Képviselek minden városban kereskednek.

ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szekrényeket cserékre is átveszünk.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsóválaszték.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

használatát elővont minden fogfájalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását a kálciummal szájából. — Egy üveg szájvíz ára 40 krajczár, 80 krajczár, nagyobb üveg 1 forint 80 krajczár és 2 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vízzel használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségekre tovább terjedését is megakadályozza. Doboza 80 krajczár és 1 forint 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 80 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden főt elcsorogt készítmények orvosi utasítás után készíthetők.

MÜLLER J. L.

sz. és kir. udvari illatszertész és gyógyszerész gyárosnál.
Budapest, IV., Koronaheczeg-utca 2. Az országban mindenütt kapható.

Egyenruhák

és egyenruházati cikkek.

Polgári ruhák elegáns és futányos kivitelben

BLUM SÁNDOR

perzsa császári, szerb királyi és orosz császári nagy hercegi udvari szállítóházi.

Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

KÜLÖNFÉLÉK.

Levél a kaszárnyából.

Kelt jelen levélem Arad városában. Abban is a magyar honvéd-kaszárnyában. Annak is őrségén, mert itt vagyok éjjel; Pislogó lámpáiény küzd a sötétséggel.

Alszik a zászlóalj, minden félén csendes; Köröttem nagynéha csak egy szunyog repdes; Időszaka elmúlt s itt maradt az árva Ebbe' a szomorú, sárga kaszárnyába'.

Magyar-íjjak vére, látszik, izlik néki Zümmögve száll rájuk s csak szívja, nem kéri. Na hát, ha jól esik, szívja heste fattya, Csak, hogyha nem osztrák, hanem magyar-fajta.

Heh, mert a vérünket más szunyog is szívja, De nem egy-egy cseppjét, hanem ahogy bírja; Már pedig jól bírja, durva osztrák férge, Széles-bendőjébe minden beleírja.

Pénz és Vérdonkát, magyar Vezényszónkat, Nemzeti Létünket, magyar Lobogónkat, Kanaán földjének Aranyát, Termését, Ós szittya fajunknak minden Szívverését.

Ezer esztendeje élő Országunkat, Vérével pecsételt szent Alkotmányunkat, Scylla-Charybdisz-ként mind elnyelné torka, Mintha feneketlen tenger mélye volna.

Ezer éves élet vészes viharában, Szirtként állt e nemzet zugó tengerárban; S kit meg nem rendített török, tatár-csorda, Vérért, átkos szunyog, mind kiszipolyozza?!

— Meddig tűrjük ezt még? Végét mikor vetjük? Vagy szent szabadságunk végkép etemetjük? Hát hiába hullott hős vértanuk vére, Nincsen már igazság fenn a magas égből?!

... Alszik a zászlóalj, hangzik horkolása, Mélységes, mélységes a honfiak álma. — Magyarok Istene, ébreszd már fel őket És teremts belőlük — osztrák-leverőket!

Farkas Béla.

(A vasúti sín ösátyja.) A vasúti sín ösáját azokban a számára gyalult kemény fagerendákban láthatjuk, amelyeket az angol bányákban már a XVII. század közepe felé a kocsik könnyebb továbbíthatására használtak. Ezek a gerendák igen gyorsan koptak, aminek megakadályozására vaslemezekkel vonták be őket. Egy angol mérnök, Ben Curr, 1780. körül ezeket a fagerendákat öntött vassinekekkel próbálta meg pótolni, amelyeket hosszú erős szögekkel kölapokra erősített. Persze az öntöttvas sem felelt meg a céljának, szintén nem volt tartós. Ben Curr belátta, hogy a kovácsolt vas jobban megfelelne, de hát minden egyes sint kézzel kellett volna kovácsolni és bizony az nagyon is drága multság lett volna abban az időben, mikor az öntött vassinek megfúrása a szögeknek is elég nehéz munka volt. John Bankislaw már 1820-ban föltalálta a sinek hengerelését, akkor tehát, mikor a gőzmozdony és a vasut tulajdonképpen föl sem volt találva, Bankislaw kitűnő síncet gyártott, de azért Stephenson első vonatai mégis öntöttvas-sineken jártak és azok nagyon messze álltak még a mai sokféle, minden igénynek megfelelő aczélsinektől, amelyeket ma már hazánkban is elismert kitűnő minőségben gyártanak.

(Haj nyelvé.) A japáni nők oly művészi tudnak fésükdödni, hogy a hajviseletükből nyomban meglátni, vajjon a viselője leány-e, aki férjhez óhajt menni, avagy özvegy, aki szívesen fogadná a vizsgáztatást. Fiatal leányok legyező- vagy pillangó-

formájú hajfonatot viselnek és ezüstös vagy színes ékszerekkel díszítik hajukat; özvegyek, akik újra férjhez szeretnének menni, teknősbéka-sont-hajítával erősítik meg hátul a hajukat; végül özvegyek, kik halott urukhoz örökre hűvek akarnak maradni, rövidre nyíratták hajukat és semmiféle ékszerrel nem díszítik.

(Tiszviselők büntetése.) Poroszországban még most sincs eltörölve az a rendelet, amely szerint az alsó hivatalnokokat fölületes hatóságuk fegyelmi okokból nyolcz napra terjedőleg elcsukathatja. 1852-ben adták ki ezt a rendeletet s 1853-ban megtoldották azzal, hogy a postai és vasúti alisztekre is vonatkozik s hogy egyáltalán a kormányoknak van jogában megállapítani azokat a hivatalnoki osztályokat, amelyeknek tagjait a fenti módon el lehet zárni. S mindez még érvényben van most is s csak az van kimondva, hogy az olyan alsóbb tisztviselőket, akikhez a végrehajtók, a rendőrök, hivataliszigók, éjjeli őrök, utczasaprók stb. is tartoznak, lehetőleg a hivatalos épületben kell fogságban tartani, sőt a porosz országgyűlés még legutóbbi tért napirendre olyan javaslat fölött, amely ezt a büntetést lealázónak tartván, meg akarta szüntetni. Továbbá már 1873-ban kimondották, hogy középrangu tisztviselőket nem szabad olyan büntetéssel sújtani, míg a német birodalomra nézve 1902. óta van megállapítva, hogy olyan fegyelmi büntetésben hivatalos személyt egyáltalán nem lehet részesíteni. Nagyvárosban még csak megjárja az olyan fogság, mert a közönség nem tudhat róla, de kisebb helyeken különösen megalázó, mert hiszen mindenki tud róla s alkalmilag kárörvendőleg mosolyog olyan alisztek az arcába. A porosz kormány azonban eddig nem mutatkozott hajlandónak eltörölni ezt a büntetést, amely a múlt századi ötvenes évek önkényuralmának és a régebbi porosz katolai szabályoknak a maradványa.

Dr. Trnkóczy László-féle Gyógykeserű likör. (Kraft bitter.)

Kizárólag zamatos gyógyfüvekből készült. — Melegíti és erősíti a testet. — Elősegíti és fokozza az étvágyat. Vezérképviselő: Steiner Gusztáv Teréz-körút 37. Gyár: Stein és Robitschek Bécs, III., Dianagasse 6.

DÓSA KÁROLY

eelső budapesti ablak és lakástisztítási vállalata

Budapest, VII., István-tér 16. sz.

Elvállal minden e szakba végo munkákat, egy mint padlóbeürítést, ablaktisztítást, feregmentesítést stb, a legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel.

„THE GRESHAM“

életbiztosító-társaság Londonban. Alapított 1848-ban.

Magyarországi fiók Budapest V., Ferencz József-tér 5-6.

Saját palotájában.

Vagyon (1906. dec. 31-én) K 229.546.519-48

Ervényben levő biztosításai (Lőkeösszeg) — 600.000.000—

Biztosított teleknek kifizetett — 571.800.000—

1906. évi díj (és kamat) bevétele — 83.155.775-41

A magyarországi üzlet magyar értékekben elhelyezett díjtartaléka — 25.940.808-10

A magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza, v. b. t. t. orsz.-gyűl. képviselő, elnök.

Gróf Hatthyány Iváncz, orsz.-gyűl. képvis.

Gróf Hanyóvssky Sándor, orsz.-gyűl. képvis.

Gróf Harátszoni Jenő, v. b. t. t. országgy. képviselő.

Simon Jakab, a főszédelanács alelnöke.

Igazgató:

Beckett A. Rejtő.

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém szives figyelmét felhívni Budapestnek legnagyobb üveg, porcellán, zománcos, konyhaberendezés, dísz- és nászajándék tárgyak óriási gyári raktárára, hol a legjobb minőségű áruk meglepő olcsó gyári árban, sőt azon alól is kaphatók, mivel vásárlásaimat a legnagyobb gyárakban személyesen teszem meg és évente 20-30 vagon árut veszek partiba, tetemes áron alól is, amit szintén olcsón adok el. Ezen követett elvnek köszönhetem, hogy fizetemet naponta több száz vevő keresi fel és számtalan vidéki megrendelést kapok, azért kérem Nagyságodat saját érdekében is, semmi szín alatt ne mulasztja el üzletem meglekintését, vagy egy próbamegrendelést tenni.

Kitűnő tisztelettel

Takács Ferenc

Baross-tér 5. szám.

(Rákóczi-ut végén.)

Bámulatos áram:

- 6 szem. fehér porcellán ebédülő készlet . . . frt 2.74
6 szem. „ „ préselt rococo „ . . . frt 3.50
6 szem. szines arannyal „ . . . csak frt 5.95
6 szem. szines arannyal rococo stílusban . . . frt 6.95
12 szem. arannyal rococo stílusban 52 drb. . . frt 14.—
12 szem. „ „ nagy díszes tulipánnal . . . frt 25.—
6 szem. kávé v. teás készlet festett és arany. frt 8.—
6 szem. „ „ rococo stílusban. frt 8.50
1 teljes angol mosdó készlet . . . frt 8.—
1 „ „ nagy „ „ frt 5.—
porcellán tányérok 4, 6 és 8 krajcár, vizes vagy boros pohár 5 és 6 krajcár.
12 darab zománc edény . . . frt 2.50
1 asztali lámpa golyóval . . . frt 1.—
1 „ „ nagy díszes tulipánnal . . . frt 2.50
Függő lámpák óriási választékban 4 forinttól feljebb.
6 személyes asztali üveg készlet nagyon finoman csiszolva és gravírozva csak . . . frt 4.85

Ingyen pakolás! Ingyen tával!
Ingyen egy függő konyhaméreg!

Az ATHENAEUM részvény-társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 54. sz.) megjelent

A magyar nyelv

A művelt közönségnek — a Magyar Tud. Akadémia könyvkiadó bizottságának megbízásából — írta SIMONYI ZSIGMOND

Második javított kiadás egy kötetben, két térképpel és a Halotti Beszéd és a hangok képzésének rajzával. Ára díszes vászonköt. 10 K.

Ajándék-könyvül is alkalmas a serdülő ifjúságnak.

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

KERT ALAKÍTÁSOKAT

Budapesten és vidéken terv és költségvetés szerint elvállal

Weber Károly iskola tulajdono

DÉKÁSMEGYEREN (Budapest mellett.)

Gyümölcsfa díszfa és rózsaszárjegyekkel ingyen szolgál.

Magyarországban is a legismertebbek és leginkább használtak, mert munkaképességükkel a legjobbaknak bizonyultak. Szállítható 3, 5 8-300 klg. ürtartalom nagyságban. Kézi és gépjárműre. Legújabb szerkezetek. Szabadalmazott

GYORSPÖRKÖLŐK

kiöntővel, páramentesen hűtenek.

Előnyös szab. gyorspörkölők kézi üzemre. Managyöző kávé-, fűszer-, gyógyfű- stb. őrlők.

EMMERICH GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE.

Gzim: EMMERICHER MASCHINENFABRIK UND EISENGIESSEBEREI IN EMMERICH AM RHEIN.

Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-t. kiadásában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) megjelent

JÓ MAGYARSÁG

ÍRTA KELEMEN BÉLA Tanácsadó a magyar nyelvtan és helyesírás kétséges esetekben. ::

A JÓ MAGYARSÁG felvilágosít a hibás kifejezésekről, figyelmeztet a kerülendő idegen szókra, megtanít az ikes igék mai helyes használatára és a szenvedő alak kerülésére, tájékoztat a helyesírás, szóragozás, mondatszerkesztés stb. számtalan nehézségében. Kelemen könyve nélkül igazán nem lehet el magyar ember. A könyv kétféle alakban van forgalomban: az iskolai K, a nagyobb, teljesebb K kiadás ára 2 és díszesebb kiadás ára 3—

Megrendelhető az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, Rákóczi-ut 54.) és minden könyvkereskedésben.

BIZTOS Gyógyulást keresőknek

kik bármely nemi betegségben szenvednek

mint húgyúti és hólyagbeteg, húgyveszélyesek, vesebeteg, szarvas, éhízüd magömlések, sebek és bajakoros bántalmak (gyphilia), az üzemelési nyálkákban fellépő ideggyulladás, korai fertőző elgyengülés, bármely bőrbetegség stb. nőknél fehérhólyag, méhbeteg, alapszék, gyomor és gyökérszék gyógyítására szigorúan tudományos és lelkizimeretes gyógyítással fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és a legújabb 52 éve fennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4g és 7-8g este. Időül húgyúti és hólyag bajok vizsgálata vilámsos húgyvizelőkör segítségével. Vidékiek levelekre kimerül ő választ és szakmájú tanácsot nyújt, gyógyszerrel gondoskodik. Titoktartás biztosítva.

Nőknök külön váróterem.

A butorvásárló közönség figyelmébe!

Kizárólag jobb minőségű urasági és polgári berendezések

Asztalos és kárpitozott butorokból

Teljes menyasszonyi kelengyék és lakásberendezések a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig mindennemű faanyagokból nagy választékban található, valamint rajz és terv szerint elkészítettek

PATYI TESTVEREK asztalos és kárpitos butortelepc.

Rákóczi-ut 7. (Kerepesi-ut) a Pannonia szálloda mellett.

Kérjük cégünkre és címünkre figyelni, mert fióküzletünk nincsen és más hasonlók hangzású céggel össze nem tévesztendő.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűt betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűt betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Hongroise.
Ott leszek. Czimzésben kérem ne tévedjen többé. Hálas köszönet.

Fülbetegek,
kik fülszűrésben szenvednek és nehezen hallanak, kérjenek prospektust a legújabb elektromos fülszűrésekről (a fülelőgés látható), kapható kizárólag Németi Mórnál Nagyváradon, Nagyvásár-tér 14. I. emelet. 26918

Eladó
elsőrendű tiszta méz, kilonként 1 koronáért. 4 1/2 kilót tartalmazó bádögödönél bérmentve 7 korona Szarka Zsigmond tanító, Szodó, u. p. Nagy-Sáro. 5456

Gallérok, kezelők
legszebben tisztítottak Haltenberger Béla gőzműsúlyárában Kassa. I.

Parkettagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Próbakísaszonynak
ajánlják ügyes szabónó jó termékkel. Szíves ajánlatokat „Ügyes” jellegre e lap kiadóhivatalába kér.

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban vesznek. Brilliansokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán. 27133

Magánkutató iroda
Bákozi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Családi-házak
Várban két négyszobás 16000 frt, három háromszobás 12000 frt, egy 6 és háromszobás 26000 frt. Tiszviselő telep egy 6 szobás kerttel, 27000 frt, egy öt-szobás kerttel 28000 frt, egy négyszobás 18000 frt, Csömör-ut mellett ötszobás, kerttel 18000 frt. Rottenbiller-utca mellett ötszobás, 20000 frt. Rózsadombon, két négyszobás ujj, 21000 frt, egy 4, 3 és kétszobás 32000 frt. Bővebben 9-12-ig Ujvári ingatlan irodájában, II., Kapás-utca 12. 7104

Eladás.
Több vivő eszköz, 2 fehér, 1 aranyozott keretű tükör 100/230 drbja 50 frt., 1 cserép kályha 15 frt., 1 Koburg szállítói czimer 160/90: 40 frt., 4 nagy Gobelín festmény és több kép igen jutányosan eladó. Megtekinthető VIII., Hunyadi-utca 27. Telefon 58-83.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időszakra. Árak és legkedvezőbb feltételek mellett. Fővárosi igazgatóság által.
Liszt István
Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kigyó-tér sarkán)
butorraktárban.
Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

Uj iparág:
70% homokból, 30% olcsó kötőanyagból gép- és előtanulmány nélkül tükörfényes márványlapot készíthet [méterenként 1 koronáért mindenki. Grossmann, E. Arad, Szent László-utca 5

Építkezéseket i
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodaibebendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsmann Sámuel Központi városház épület Gerlóczi-utca 2 raktár 10-11-12.

Polgári, gimnaziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnaziumi különböztetve és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 25465

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czukorka, 60 fillérért mindennél kapható 721k

Zalogcédulákat,
brilliansokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brilliansokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

Polgári árkai
Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás!
Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol úri szabóterem BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Allandó választék a legdivatosaabb angol és bel-földi szövetekből.

INGYENI SÉRVKÖTŐ,
műlábak, műkezek műfüzők, támgépek, egyenestartók haskötőkről és az összes betegápolás cikkekről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük
Univerzális sérvkötők páratlanok, kis gummi nyomlappal legnagyobb sérv elzárható.
Sérvkötők
egyoldala 4-14, kétoldala 8-28, gummiból 6-12 K.
Gummi harisnyák
Haskötők
mérték szerint készíttetnek
— MAGYAR ORVOSI MÚSZERTÁR —
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-órházal szemben.)
Fontos címre és a városközpontba kerülnek.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egy-egy tárgyból is) Kolozsvárra; Budapestre ugyszintén államszámvitel-tani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium; Budapest, VI., Rózsá-utca 44. III. 8

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek, kényszerítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszönyegek, lámpák, 3 ágy villany 14 frt. Árverési butoreláadás. Dob-utca és Holló-utca sz. tókpincze. 26616

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Veresáfonyabefőt
BARTÁ-féle, 5 kilós postaköszörűveg 6.—
korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

8 korona
előre küldve, díjmentesen küld bejelenő felszerelt kézi himzőgépet selyem-, plüsch-, szálka- és szmyrna himzőgépek előállítására 3 évi jóállás mellett, egy dízes, könnyen bejogozható mintával együtt. Bárki is tanulni szeretne azonnal bízhat. Himzőanyagok legjutányosabb áron. Egész világon legjobbnak elismert kézi himző gépeket mindenki megrendelhet előny árban. Szabadalmazott kézi himzőgépgyárban Bpest VII., Kolombus u. 28/1

3 szó . . .
Egyenruha Tiller Budapest.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rész- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bürgeritűrák eladása és vétel.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263
Kazinczy-utca sarok.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis
F. BERGERANFELS leggyorsabb párisi gyártástól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Ki a YES-OUI-SI
szó minden megrendelt, átvesz minden megrendelés máskül és önállóan is
angol és franczia
nyelveket alaposan megtanulni hatja előfőrelődi és segédnyelvenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzatokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-ut 92. szám

PENZ
kölesön sorsjegyekre, értékpapirokra
Erzsébet sorsjegyre 7.— K
Jósziv " 7.50 "
Magy. v. t. " 22.— "
Bazilika " 16.— "
Olasz v. t. " 34.— "
Osztr. v. t. " 40.— "
Hazai " 90.— "
Cony. Jelzalog " 120.— "
Hazai sorsjegyre K 130.—
Konvertált Jelzalog K 2.40

A kölesön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszthető. Ha sorsjegvet már zalogban vannak, úgy a letehető beküldése ellenében a kölesent a fenti összegre felemeljük. Azonnali elintézés és legelőnyösebb kamattal.
BEIFELD BANKHÁZ
BUDAPEST, Károly-körút I. sz.
Alapítástól 1874-ben.

Bőrszék-áru
Bőrsajtolás és bőrtaragás.
KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.
Használt székek átalaktása bőrszékerekre olcsó árban. Legelőnyösebb bőrbutorok és állványok.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis
F. BERGERANFELS leggyorsabb párisi gyártástól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

CSEKÉLY HAVI
részletfizetésre.
Felette mérsékelt árakon.
HEGEDÜK
elsőrangú gyártmányok, mestier hegedük után készíttve, brácsák és osellók stb.
Osműködő és forgatható hangszerek. Acélszemekkel. (Automatik.)
Valódi Párisi Szinházi Állások.
CITERÁK
mindenféle rendszerben és kivitelben. Mandolinák, gitárok, harmonikák a legkülönbözőbb árakon.
GRAMMOFONOK
legújabb minőségű szarlatonok. Dus választék tartós lemezekben. Phonográfok 20 K-tól feljebb
AUFRECHT ES GOLDSCHMIED
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.
Képes hangszereket vagy látosó-árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis
F. BERGERANFELS leggyorsabb párisi gyártástól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzaszönyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Polgári iskola
reáliskola, gimnázium, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrövidebb idő alatt a legjobban sikerrel előkészíti. "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Urasági butorokat, szönyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) vesznek és eladók.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stílusú matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Bőrhálószobák, bürgeritűrák és kárpitosfélekben Perza, smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gaz, villamos stb.-hez.

Nagy és Fia
Allandó nagy lakberendezési kiállítás!
IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejáratt. Az egész házban. Telefon 17-77.
Fióküzlet nincsen. 26618
Megjelent!

ÚJ GAZDASÁGI CSELEDTÖRVÉNY
(1907: XLV. t.-cikk.)
TÖRVÉNY
A gazda és gazdasági cseléd közti jogviszony szabályozásáról
kiegészítve a vonatkozó törvényekkel.
Ára 60 fillér.
Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvtárban kereskedésben.

ÚJ GAZDASÁGI CSELEDTÖRVÉNY
(1907: XLV. t.-cikk.)
TÖRVÉNY
A gazda és gazdasági cseléd közti jogviszony szabályozásáról
kiegészítve a vonatkozó törvényekkel.
Ára 60 fillér.
Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvtárban kereskedésben.

ÚJ GAZDASÁGI CSELEDTÖRVÉNY
(1907: XLV. t.-cikk.)
TÖRVÉNY
A gazda és gazdasági cseléd közti jogviszony szabályozásáról
kiegészítve a vonatkozó törvényekkel.
Ára 60 fillér.
Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvtárban kereskedésben.